

Br. III. H.
H. mod. (Gr.)

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΤΟΥ ΡΗΓΑ

ΦΥΛΛΟΥ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΙΑΝΝΟΥΑΡΙΟΥ.

[~~Αύγου~~ Τετάρτης]

‘Όταν ήμουν παιδί με άλλα συνομήλικα παιδιά έλέγαμεν διηγήματα ποῦ εἶχαμεν ἀκούσει ἀπό ταις κηρούλαις μας, ὅτι δηλαδὴ οἱ ἄνθρωποι μίαν φορὰν ἦτον τόσον καλοὶ καὶ ἀθῶοι, ὥστε ὁ οὐρανὸς, εὐχαριστούμενος ἀπὸ τὴν καλοήθειαν τοῦ κόσμου, ἔκλινε τόσον εἰς τὰ πράσινα χορτάρια, εἰς τὰ εὐώδη λουλούδια τῆς γῆς, χαίρονταν νὰ γειτονεῦῃ με τοὺς θνητοὺς, ποῦ τὰ βῆδια τὸν ἐγλυφον με τὴν γλῶσσαν τους, ἀλλὰ διὰ ταις ἀμαρτίαις μας, ἀπὸ ταις κακίαις μας, ἐψήλωσε πάλαι, ἐψήλωσε με τὰ ἄστρα του ἕως ἐκεῖ ποῦ τὸν βλέπομεν.

Τώρα ποῦ ἀπὸ τοὺς συνομήλικούς μου, καὶ ἀπὸ ἐμὲ ἔφυγε πλιὰ ἡ πρώτη ἀθῶα ἡλικία, καὶ σχεδὸν σχεδὸν ἀππρομάλλιασθ, με πλαναίει ὁ λογισμὸς, ποῖός τὸ πιστεύει! περνᾷ ἀπὸ τὸν νοῦν μου ἕξτα κατεβάσω πάλαι τὸν οὐρανὸν νὰ

τὴν φιλοῦν τὰ ῥόδια. — Βλέπω ἕνα χαμογέλο
εἰς τὰ χεῖλη τοῦ Κυρίου Ἀσωπίου ἀπαντῶ εἰς
τὸ γέλιο τοῦ Κυρίου Ἀσωπίου, ἐπειδὴ σέβομαι
τὸν ἄνδρα, τοῦ τέλω τὰ φυλλάδιά μου, καὶ
εἶμαι βέβαιος ὅτι τὰ ἀναγινώτκει· σοῦ φαίνεται
δύσκολο ἢ ἀδύνατο; ἐμὲ ὄχι.

Ποῦ εἶναι ἡ ρίζα τοῦ κακοῦ, τῆς κακίας, ἡ
ἔδρα τοῦ πάθους; ὡς λέγουν οἱ Ἱατροφιλόσοφοι,
καὶ ἂν ἐπιτύχωμεν τὴν διάγνωσιν τοῦ πάθους,
καὶ ταιριάσωμεν τὴν θεραπείαν, δὲν θὰ ἰατρεύ-
σωμεν τὸν ἀσθενῆ, δὲν θὰ ἀναστήσωμεν χ. λ.
τὸν νεκρὸν; καὶ ἂν πλακώσωμεν τὴν ἁμαρτίαν εἰς
τὸ λημέρι τῆς ἀμέλειαν (ἴσως μὴν ὑποπτεύον-
τάς μας) καὶ τὴν δέσωμεν, καὶ τὴν φρονέσωμεν,
δὲν θὰ βασιλεύσῃν πάλαι ἀρετῆ, ἀθωότης, καὶ
ἀδελφικῆ σύμπτωσις; καὶ ὅταν ἡ ἁμαρτία θὰ ἀπο-
πνεύῃ τὰ λοιπίδια, δὲν θὰ ψαλμολογήσωμεν κα-
τὰ τὸν ἦχον τοῦ θεοῦ τῶν Δελφῶν; — Ὁ πλὴν
ζῶσα εἰς τὴν ἀνθρωπότηρεττην γῆν δὲν θὰ εἶσαι
κακῆ βλάβη τῶν ἀνθρώπων, δὲν θὰ ἀπομακρύνουν
ἀπὸ σὲ τὸν πικρὸν θάνατον οὔτε Μυροκομδατός
οὔτε Κωλέττης, ἀλλὰ θὰ σὲ καταλύσει ἡ ἱερά
δύναμις τοῦ ἡλίου καὶ τὸ μῦθος

πρόσπαθῆτωμεν λοιπὸν καὶ ἡμεῖς νὰ εὐρούμε
τὴν πηγὴν τοῦ κακοῦ· βέβαιον δὲν εἶναι πρόγνω-
εῦλοιο, μάλιστα καὶ ἂν θελήσωμεν νὰ προσαρ-
μώσωμεν τὴν θεραπείαν, νὰ ψάλλωμεν καὶ τὰ
νικητήρια, πλὴν σέβαστέ μου διδάσκαλε, σοῦ
λέγω, ὄχι μὲ ρυθὸ παιδιοῦ ἀλλὰ θεμελιωμένος
εἰς μαθηματικὴν ἀλήθειαν, ὅτι ἂν σκάψωμε βα-
θεῖ ἐνθεῶν τὴν γῆν εὐρίσκομεν τὸν οὐρανὸν καὶ
ἐξνοήσωμεν τὰ ἄστρα τοῦ ἄλλου ἡμισφαιρίου.

Με ἄγρυπνη ἐρευνα λοιπὸν ἄς κινήσωμεν,
καὶ ἄς εὐρώμεν τὴν γαλιαν τοῦ κακοῦ, καὶ ἀ-
φοῦ τὴν εὐρώμεν, μὲ ἀναρτὰ θιμάρια καὶ ξεροὶ
ἀγκίθις ἄς τὴν κάψωμεν ὡς σφικροφωλιαν ποῦ
κινδυνεύει τὸ γλυκὸ σταφύλι καὶ τὰ ἡμέρα με-
λίσινα.

Ἐμπροστίς παρατιροῦμεν ὅτι τὰ πάντα ὁ-
λόγημας εἶναι εἰς τὴν θέσιν τους, σπέρνει ὁ
γεωργὸς καὶ θερίζει, ἀρμενίζον τὰ καρῆα εἰς
τὸν γαλιόν, ἀλυκοῦν οἱ φύλακες σκύλλοι τὴν
νύκτα, κηλαῖδα τὶ ἀπὸ δῶνι εἰς ταις χλωραῖς κο-
ρυφαῖς τῶν δένδρων, παίζει τὴν φλογέραν τοῦ
ὀδοσκόου, γάμοι γίνονται καὶ χαραῖς, τὸ καλο-
καῖρι διαδέχεται τὴν ἀνοιξίν, ὁ χειμῶνας τὸ

φθινόπωρον, ὁ ἥλιος κυβερνᾷ τὸν κόσμον τὴν ἡμέραν, ἡ σελήνη τὴν νύκτα, καὶ εἰς αὐτὴν τὴν τάξιν τῆς φύσεως μακρῶς τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων τὸ φρόνημα, οἱ ὅποιοι ὑμνολογοῦσαν τὸν Δία, ὡς μέγιστον νομοθέτην, ἀριστον τεχνίτην, χάριν αὐτῆς του τῆς ἀρμονίας εἰς τὰ μέλη τοῦ παντός.

Ἐντοσοῦτω ἡ κοινωνία τῶν ἀνθρώπων πῶς ζεῖ; ἴδα θέματα ἐλεεινὰ εἰς τὴν ἡμέραν μας, χλορὰ, χρετινὸ ἴδα ἕνα ἄνθρωπον ἀπολογούμενον ἐπὶ ἀμβιωσας, συρροὴ κόσμου τὸν ἀνθρώπου ἐν πληρεῖ σιγῇ, καὶ διὰ δικαιοδογμάτων ὁ ἀπολογούμενος, δακτυλοδίκινε κὶ ἄλλον σύντροπον τῆς κακογνωμίας του, ἀνάδωσε πυρὴ κοκκινάδα εἰς τὸ χάλκινο πρόσωπο τοῦ δευτέρου, καὶ ποῖοι ἦτον αὐτοὶ οἱ δύο ψευδαδελφοί; ἀδελφοὶ ἀληθινοὶ εἰς τὸ ἀνάθεμα τῶν ζώντων. Ἦτον δύο ἄνδρες πρωθυπουργοὶ ἐνός ἔθνους, τὸ ὅποιο θαλασσοπνιγαν ὡς φυσοῦσε ἡ ἀμικτωλὴ πνοὴ τῶν παλῶν τους. Ἐγὼ τῇ ἀληθείᾳ περὶ τῶν ἐν-θυμούμενον τῆς ἀρχαίας Ῥώμης τὴν ποιήν τῶν περὶ τῶν δαιμόνων δαιμόνων εἰς σὰκ, πλεκτὸ με φίδια, ἐξυθίζοντο εἰς τὰ βάθη τοῦ πελάγους, γὰρ ναυ-

αγίζου με τὰς ὀχνηδραῖς, γὰρ τοὺς ἕρην ὁ γὰρ λδς ἔς τὴν στερεὰ, καὶ γὰρ μὴν ἀναπαύωνται, γὰρ μὴν ἰδοῦν ποτὲ γαλήνη τάφου, καὶ ἔμοια τιμωρία εἰς ἐκείνους τοὺς ὁμογάστρεως ἐτάριζε.

Ἦτον ἔς τὰ ἕρην, καὶ ἔς τὴν ἀπουσίαν του ἕνας λαὸς μεγαλόφυγος καὶ πολυπαθὸς με μὴ ἀκαρδία, με μὴ φωνή, σηκώθη καὶ εἶπε — οὐδὲ ἐγὼ χωρὶς ἐμὲ δὲν τὰ ἐπαινω ἢ δὲν τὰ ἀναγνωρίζω, θέλω καὶ ἐγὼ νὰ ἔχω γνώμη εἰς τὰ δημόσια, εἰς τὰ ἐθνικά » καὶ ἐβασίλευσε μὴ σύμπνια, μὴ ἀγάπη ὅποια ἦτον τότε ὅταν ὁ ἴδιος αὐτὸς λαὸς πῆρε ἄρματα, καὶ ἐδιώξε πέρα τῶν συνόρων τύραννον ἀγρίον, παλαιωμένον εἰς τὰ σπλάχνα τοῦ τόπου. — Ἦσαν οἱ δύο ἀδελφοί, ἕνας ἐπίσημος ἄνθρωπος τοῦ λαοῦ τοὺς προῦπάντησε καὶ εἶπε — οὐδέποτε, κλοῦσι οἱ τῶν γνώσεων τῆς ὁδοιπορίας σας νὰ συνεργασθοῦμε με μὴ ψυχὴ διὰ τὸ καλὸ τοῦτου τοῦ ἔθνους — ὁ ἕνας τῶν δύο ἔσπερξε, ἀλλὰ με τὴν προμελέτην τοῦ φονέος, ποῦ εἰς κρυφὸ μονοπάτι φονεύει τὸν συνταξιδιώτην του, ὁ ἄλλος ἀπεκρίθη εἰς τὸν κοσμογάπητον ἐκείνον ἄνδρα, (κάτι τοῦ ἐφάνη γὰρ εἰ-

πῆ) — φθονῶ τὴν δόξαν σου — ἡ πολλὴν δόξαν
 ἔχεν ἀποκτήσει ὁ πολίτης· ἐκαίνας, ἡ ὁποῖα νὰ
 μὴν ἦτον ἐθνικὴ· τὴν δόξαν του δὲν τὴν εἶχεν ἀ-
 ποκτήσει τὸ πλῆθος ὅλο, ποῦ ἐξενύκτησε χωρὶς
 ὕπνον ζημερόνωντας ἢ αὐγὴ τῆς γ'. Σεπτεμβρι-
 οῦ; — μὴν φθονεῖτε οἱ φθονεροὶ πολὺ, δὲν ἦτον
 ὁ σεβασμιος ἐκεῖνος ἄνδρας ἀρχηγός, τοῦ κινήμα-
 τος, ἦτον ἕνα; τῶν πολλῶν, τὸ κίνημα ἦτον μεστὸ
 εἰς ταῖς ψυχὰς πρὶν στρατοπεδευθῶν ἀκόμη λα-
 οῦ καὶ ἄρματα, ἡ καρδιά του ἔθνους ἀνοιξε ὡς
 ἡ καρδιά ἐνός· ἀνθρώπου· τὴν εὐτυχίαν λοιπὸν
 τῆς πατρίδος φθονοῦσα καὶ ἡ ἀφροσύνη τῆς ἐν-
 γλωττίης σου σὲ ἐπρόδωσε.

Ἔνα καύχημα μόνον ἔχει ἴσως· ξεχωριστὸ
 ὁ σεβασμιος ἐκεῖνος πολίτης, καὶ χάριν τοῦ ὁποί-
 ου, ὅταν ἡ μοῖρα τοῦ θανάτου κλέτῃ τὸν ἄνδρα
 (εἶθε ὅσον γίνεται ὀψιμότερα) ὅταν ἡ μοῖρα τοῦ
 θανάτου τὸν καλέσῃ, ποτὲ τάρως πολιτικοῦ
 ἀγῆρος δὲν θὰ θραξῆ μετὰ τόσα δάκρυα ἀπὸ τὸν
 χειρολογώσαστῃ λαόν, ὅσον ὁ ἐπιτύμβιός του λί-
 θος· καὶ τὸ καύχημά του εἶναι, ὅτι ἴδεν καὶ ἐνόη-
 σεν ζωηρότατα πῶς ἡ καλὴ προσίρσις καὶ ἡ
 φωνοῖα σώζουσι τὸ ἔθνος, καὶ σὰς τὸ εἶπε, καὶ

σὰς· τὸ ἐξήγησε, καὶ σὰς θεομοπακακάλασε, καὶ
 ἂν δὲν ἐπέτρυγε τὸν σκοπὸν του δὲν εἶναι λάθος
 του, ὡς αἰματοσταγίς ἐριννύς τῆς Ἑλληνικῆς
 φυλῆς!

Ἡ ἡμέρα δὲν οὐμιάζει μετὰ τὴν ἡμέρα καὶ θὰ
 ἔλθῃ καιρὸς, πρὸ τὰ ἱεροκυμῆματα κλοσμένα
 μαλλιά δὲν θὰ ἔχουν καμμίαν χάριν εἰς τὸ πρό-
 σωπον τοῦ ἐνός, καὶ ἀπὸ τὰ χεῖλη τοῦ ἄλλου ἀ-
 δελφοῦ θὰ φύγει ἡ πλαστὴ χάρις τοῦ ψευδοῦς
 γίλωτος· φθάνοντας λοιπὸν εἰς τὰ βασιεῖα γη-
 ρατικὰ σας, μετὰ τὸ ξενεῦρσιμα τῆς ηλικίας θὰ μα-
 ραθῆ καὶ ἡ δύναμις τῆς κακίας σας, τότε θὰ σὰς
 πλακώσῃ ὁ πικρὸς ἐλεγχος τῆς συνειδήσεώς σας,
 ἐπειδὴ ἀναβαμμένοι εἰς τοὺς κόλπους τοῦ χριστι-
 ανισμοῦ δὲν δύνασθε γὰ ἀποφύγετε τὰ προσόν-
 τα τῆς θείας θρησκείας· ἕνα ἐξ αὐτῶν εἶναι ἡ με-
 τάνοια τῶν ἀδίκων πράξεων, ἂν ὁ πταίστης δὲν
 εἶναι παντάπασιν σκληροκαρδῖος, καὶ αὐτὴ ἡ
 μετάνοια θὰ σὰς δαμάσῃ ἀσπλάγγως — θὰ ἐν-
 θυμισθετὰ νανάμῃ, εἰς τὰ ὁποῖα ἐβρίσκατε τὸ
 ἔθνος· κάθε φορὰ τοῦ ἐπίδατε τὸ πηδάλιον, θὰ
 ἐνθυμισθετὰ τοὺς φόνους, τὴν πένιαν, τὴν δυστοχί-
 αν, τῶν ὁποίων σὲς κατὰ πλείστον μέγας ἤθεσ;

αἵτιοι, ἢ συλλογιζέσθε πῶς, δοξασμένοι, πλου-
τισμένοι ἀπὸ τὸν ὑδρωτα τούτου τοῦ ἔθνους, οὐκ
τὸ καταδικάζετε περιγελῶν τῶν ἔθνων, ἢ λάφυ-
ρον τῶν ξένων.

Ἄμα πατήσατε τὸ ποδάρι σας εἰς τὸν Πε-
ριαιθὸν καὶ ἐδείξατε μὲ τὰ ἔργα τὴν ἀποστροφὴν
σας διὰ τὰς συμβουλὰς τοῦ ἀγαθοῦ ἐκείνου συ-
ιαγωμιστοῦ τῶν πολλῶν, ἐκρίθηκατε, ἐστήσατε
καὶ ἓνα τηλεσκόπιον εἰς τὸν ὀφθαλμὸν τῶν
ζώων, διὰ νὰ κρίνουν τὴν ἔνοιαν ὄλου σας τοῦ
περασμένου ἔτους. Τριὰς καρδίας, νοδὸς ὀρθοῦ ἐ-
φάνητε ὑπερημένοι, ἀφίνωντας νὰ φύγη τὴν εὐ-
τυχισμένην ἐκείνην ἀκμὴν τοῦ καιροῦ.

Ἄν φύγετε εἰς τὰ ζῶντα σας τὴν μάχαι-
ραν τὴν ὁποίαν εἰς ἄλλους ἐδώσατε, σκοτεινοὶ
εἰς ἐρήμους θαλάμους, συνωδευμένοι ἀπὸ τὸ μί-
σος τῶν συγγενῶν σας, ἀηδεῖς εἰς τοὺς ξένους,
γονατισμένοι ἀπὸ τὴν ὀργὴν τοῦ Κυρίου, θὰ σὰς
πνίγη τὸ ἐμφύλιον αἷμα ὀδικῶς καὶ παραλθῶς
χυμένο, ὅπως κί' ἂν πλαγιαίσατε, ὅπως καὶ ἂν
στραφῆτε θὰ βλέπετε τὸν Γρίτζαλη καὶ τὸν Ἀ-
ρυστομένην φλογερὸς θὰ θγαίνει ὁ θάνατός σας,
ἀπὸ τὰ στήθη σας, μιχτός μὲ τὴν φλόγα καὶ

ἐμπρισμένου στόλου, ὅχι δὲν ὁ ἀναποδύονται οἱ
ὀφθαλμοὶ σας ὡς οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἥρωϊκοῦ Κανά-
ρη ἐν ὕρῃ θανάτου εἰς τὰ καίμενα καράβια τοῦ
ἔθρου — ὁ τάφος σας τοῦ θά εἶναι, δὲν ἔχουν
τάφον ὅσοι δὲν ἔχουν συγχώρησιν, τὸ συγχώρησιν ἢ
εὐλογίας τουτέστι τοῦ πέφτον, σὰν βροχὴ, εἰς
τὸν τάφον τῶν εὐεργετῶν τῆς ἀθροπότητος.

Ἄγαθέ μου διδάσκαλε, ταῦτα τῆς γνώσεώς
τῶν προγόνων τοῦ τρέχω; ἐγὼ ἐζητοῦσα ἔχων-
τας, ἂν δὲν λαμβάνωμαι, ὡς ἐμπνευσὶν τὸ ὄνομα
σοῦ, ἐζητοῦσα νὰ εὔρω τὴν πηγὴν τοῦ κακοῦ, καὶ
ἐχούθηκα εἰς τὸ χαρτί, χωρὶς σχεδὸν νὰ τὸ κα-
ταλάβω, κλέφτικα ἦλθον τὸ ὄνομα τῶν πρῶ-
θυπουργῶν τῆς 29 Μαρτίου καὶ 6 Αὐγούστου.
Ἄδικία! αὐτοὶ δὲν εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ κακοῦ,
ἴσως εἶναι κακοὶ, ὅχι ἡ πηγὴ — πρὸς ἀπολο-
γίαν τους — πόσαι κακοὶ ἄνθρωποι ἔχουν ζῆσει
καὶ ἀποθάνει πρὶν αὐτῶν, λοχίριας ἀπὸ τὸν πε-
λαγὸν καιρὸν ποῦ ἐψηλωσε ἡ οὐρανὸς — πόσοι
θὰ φανῶν ἀκόμη μετὰ τὴν ἀποβιώσιν τους, ἀσ-
χετοὶ παντελῶς μὲ αὐτοὺς — δὲν πιστεύω ποτε
εἰς τὴν ἡμέραν τῶν δύο ἀδελφῶν νὰ κατατεθῆ ὁ οὐ-
ρανὸς νὰ τὸν φιλοῦν τὰ βόδια, καὶ τὰ ἀηδῶνις

κα κηλαδοῦν καθήμενα εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ δίσκου
 τῆς σελήνης, αὐτὰ δὲν θὰ γένουν βίβηαι εἰς
 τὴν ἡμέραν τους — ὅθεν εἶναι ἀναίτιοι τῶν προ-
 γενεστέρων ἀμικρημάτων, καὶ ἀναίτιοι πολλῶν
 τῶν μεταγενεστέρων. Δὲν εἶναι λοιπὸν αὐτοὶ ἡ
 πηγή — ἀν τάχα καὶ εἶναι κακοὶ μένει νὰ μά-
 θωμεν ποῦ φωλεύει ἡ κακία, γυρεύουμε φωλιά,
 τὴν ῥίζα τοῦ πάθους, πασιδῆλος λοιπὸν ἡ ἀνάγκη
 νὰ ἐξετάσωμεν ὅχι εἰς ἕνω ἢ δύο, ἀλλὰ εἰς
 ὅλο τὸ ἀνθρώπινο γένος, νὰ εὐρούμε τὴν σπικο-
 φολιά, ἢ φειδοβολιά — θάρρῳ πῶς τὴν πύρα.

Ἐμακκρίζαμεν τὴν τῆξιν τοῦ παντός, θαμμά-
 ζομεν τὸ κάλλος τῆς γυναίκος, μυριοεπαινοῦμεν τὸ
 ἀάστημα ὠραίου πολληκαροῦ, ἀλλ' ἀντίρου πά-
 λαί — λησπῆς ἀνθρώπος φονεὺς, ἀλφῶν ὄδοιπόρον
 εἰς τὴν διάβαν του, πειρατῆς πνίγει φιλήτυγον ἐμ-
 ποροῦ εἰς τὴν θάλασσαν, ἡ γυναίκα ἀπιεῖ τοῦ
 ἀνδρός καὶ προδίδει τὴν ὑπόληψιν τῶν παιδιῶν
 αὐτῆς, δικαιοτῆς δωροδοκεῖται καὶ μολύνει τὴν δικαιο-
 σύνην εἰς τὸ ἴδιόν της ἀκατήριον — ἀτιμῆ
 θηριομικλῆς καρασί, πορνοκόπος γέροντας, θά-
 φτου εἰς ὄραν σκοτεινὴ τὸ προῶν τῆς φιλότη-
 τος ἀθῶν βρέφα ἄχαρ! αὐτὰ ἦτον τὰ πρῶτα

φιλεὶ τῆς μητρός σας, τὸ χεῖδιο τῶν γενῶν
 θνήσκος ἀλύπτος εἰς τὰ σκοτάδια τῆς μεσο-
 νύκτου! — σῦρτης γίνεται ἀνομίας, ἀμβούλος
 διαρθρῆς ὁ προῖπάμενος τῆς τάξεως καὶ τοῦ κα-
 θήκοντος, βουλευταὶ ἔθνων ποιοῦν τὰ συμφέροντα
 τῶν λαῶν διὰ δύο χρυστακλιρῆδες εἰς τὸν ἀσέσκον,
 ἢ διὰ τὴν ζολόταν τοῦ Ἰσκαριότου. — φιλαρ-
 γιος ἀνθρώπος θεσχυρίζει καὶ ἀνελεημο εἶ. κεντ-
 δυεὺς νὰ γράψῃ διαθήκας, νὰ κάμη τὸν εαυ-
 τὸν του κληρονόμον μὴν πάγῃ εἰς ἄλλους ἢ πε-
 ρουσία του, χάριν ἀσελεγεῖς τρυφῆς χαρίζει ἄλ-
 λος τὸ τελευταῖον του δηνάριον ἕνος καὶ ἐρημῆς
 παντός ἔργου γεννηίου καὶ φιλανθρώπου.

Ποῦ, πῶς καὶ πόθεν ὄλα αὐτὰ; Τὸ γκρέ-
 μιμα, τὸ ἐρείπιον, ἡ χαλάστρα, εἶναι εἰς τὴν
 καρδίαν ἢ εἰς αὐτὴ ἢ ἰδίαν καρδίαν τοῦ ἀνθρώ-
 που. — Μὴ παρέκει διδάσκαλε, πύραμεν τὸ πο-
 θούμενον, ἀρκεῖ, μήπως περιτολογίσωμεν εἰς
 πολύλαλοι τέττιγες μεσημεριάτικης ὥρας.

Τὴν ἐκτρίαν τώρα ἄς προσχεδιάσωμεν, γυν-
 στὴ τοῦ πάθους, ἡ ἔδρα· μετὶ λοιπὸν θεραπεύεται
 ἡ κακία, τουτέστι ἡ λογικὴ, τὸ μίαισμα τῆς
 ψυχῆς; νοιώθη τὴν ἀτέλειαν, τὴν ἀδυναμίαν μου
 διδάσκαλε.

• Γῶνια, καὶ φωνῶν ἔσχεν ἀμυχανία.

Μοῦ τρέμουν τὰ γόνατα καὶ ἡ φωνὴ ἀποθνήσκει ἐς τὰ χεῖλη — θά τσακίσωμεν ἀνδρῶν φωνάδων τὰ ὄπλα εἰς τὸ χέρι, θά κάμωμεν νά μετανοήσῃ ὁ παιδοφόνος εἰς τὴν παιδοφορίαν του, θά καθαρίσωμεν στρατεύματα ἀκέραια πλανεμένων καὶ λαοπλάνων, (ἀρία καὶ ποῦ ξεχωρίζῃ κανένα ἀθῶος), ὅλα αὐτὰ δὲν εἶναι ἔργα δύσκολα ἢ ἀατόρθωτα;

Χρειαζόμεθα τέχνη; πολλῆς, ἐκ θεοῦ καλῆς φύσει, σοφίας θησαυρὸν — ὁμολογούμενο ὅτι ἡ σοφία εἶναι τὸ ἰατῆριον τῆς ψυχῆς. Θά σιωπήσωμεν τάχα ἀφορμῆς ἀπελπησίας; τὸ ἐναντίον, ἡ ἀπελπησία ἂ; μάς γείνη σάλπισμα πολεμιστήριον. Κρίνε με τὴν παλάμην εἰς τὰ στήθη διδάσκαλε, δὲν ἤμεσθε εἰς τὴν ἴδιαν κατάστασιν τοῦ ἐκ γενετῆς ἀφόνου υἱοῦ τοῦ Κροίσου; λογχόφορος στρατιώτης ἔτρεχε νά φονεύσῃ τὸν πατέρα του, τὰ δάκρυα ἐπῆραν τὸν νέον, τί ἄλλην βοήθειαν νά κάμῃ βασιλόπαιδο ἀναθεμμένο με τὰ χεῖρα τῶν αὐλικῶν, φιλάσθενο; ἀλλ' ὁ κίνδυνος τοῦ πατρὸς ἔκαμε καὶ μιλῆτον τὸν νέον, ὁ πόνος ἐνίκησε τὴν φύσιν. — « Μὴν φονεύεις τὸν βασιλῆα — » ἐφώνησε ἔμεινεν ὁ στρατιώτης, καὶ

ἐσώθη ὁ Κροῖσος. ὡς διηγῆται ὁ Ἡρόδοτος, Ἄς ὀμιλήσωμεν καὶ ἡμεῖς, χαρόμεθα ἀπὸ ἀμπερίας καὶ βαρυπρόστα, ἄς ἐπινοήσωμεν μέτρα θεραπείας, ἄς ἀνάψωμεν φανούς, σωτηρίας, ἄς ἔλθῃ πάλι χάρις καὶ εὐγένεια, καὶ ἂν δὲν δυηθῶμεν νά κηραβάσωμεν τὸν οὐρανὸν εἰς τὴν γῆν, ἄς ὑψώσωμεν τὸν ἀνθρώπον εἰς τὰ οὐράνια. — sublimis virtus evehit ad astra, — καὶ ἔργεται τὸ ἴδιον εἰς τὸν λογαριασμὸν μας.

Ἐλεέτησε; ποτέ, διδάσκαλε, τὸν λόγον τοῦ Αἰγυπτίου ἱερέως, εἰς τὸν φιλοθεάμονα, φιλομαθέστατον Σόλωνα; — « Σεις οἱ Ἕλληνας ἤθετε γῆπι, ἀπρομάλῃς Ἕλληνας δὲν σώζεται, μάθημα λευκὸ ἀπὸ πολυκίτρινον δὲν κατέχετε κενεῖα — » Ὁ ἱεροκάντης ἔλεγε, καὶ ὁ Σόλων ἀκροῖ. Ἡμεῖς δὲν δυνάμεθα νά εἰπῶμεν καὶ εἰς τὸν Αἰγύπτιον καὶ εἰς τὸν Ἀθηναῖον; α — Μὴν ξεσημερίζετε ἕνας με τὸν ἄλλον, καὶ οἱ δύο νῆπιε ἦσθε. — « Ὅποιο εἶναι τὸ γκρέμισμα τοῦ Νεῖλου ἀπὸ τὰ ὑψηλότερα ὄρη, πρὸ οἱ λαοὶ ἐκεῖ ὀλόγυρα κωρυφαίνονται ἀπὸ τὴν βροντὴν τῆς ἀχολογῆς; ὁμοῖα κατεβάνει καὶ ὁ πίταυος τοῦ κειροῦ, καὶ εἰς τὴν συρμὴν του κτερίζῃ λαοὺς, ἔθνη, βα-

ελλάδα. Όταν πολλοὶ αἰῶνες διαβούν, καὶ ἡμεῖς
θα φανούμεν νήπια εἰς τοὺς ὄψιμους τῶν ἀπογόνων,
ἀλλὰ τὴν σήμερον ὁ Αἰγύπτιος ἱεροφάντης,
καὶ ὁ Ἀθηναῖος νομοθέτης, εἶναι τὰ νήπια καὶ
ἡμεῖς οἱ γέροντες, ἡμεῖς ἔχομεν τὰ γένεια ἕως τὸν
ἐπιβάλλον, καὶ εἰς ἐκείνους μάλιστα ἀνθίζει εἰς τὸ
καθαρὸ μάγουλον τὸ γνοῦδι τῆς ναότητος, ἀρετῆ
γένειον περκαίνει — μάλιστα βαρύνει τὸ γένειον.
Εἰς ἡμᾶς γνωστὴ ἢ γνωστὴ τους, ἐκεῖνοι ἀγνωστοὺν
τὴν ἐδικὴν μας. Ἡμεῖς ἴδαμεν τοὺς Πέρσας, τοὺς
Αἰγυπτίους, τοὺς Ἕλληνας, τοὺς ἴδαμεν εἰς τὴν ἀνατολήν
τούς, τοὺς ἴδαμεν εἰς τὴν δύσιν τους. Ἰδαμεν
τὰ ἰνδρειομένα νεύματα τῶν Ῥωμαίων, ἴδαμεν
καὶ τὰ ἀγαθὰ γηρατιά τους, τοὺς συνοδευσαμεν
καὶ εἰς τὸ νεκρότατον. Ἰδαμεν ἀγγελοὺς ἔφυ-
ράνιν νὰ σημεῖωσιν τοῦ πρώτου Αυτοκράτορος
Χριστιανοῦ τὰ θεμέλια τῆς περιφήμου πόλεως
του, καὶ ἴδαμεν πάλιν τὰ μάρμαρα τῆς ἀγίας
σοφίας νὰ κολυμβοῦν εἰς τὸ αἶμα, καὶ ἀκούσαμεν
τὸ ἀνήμερο κλαῖμα τῶν Ἑλληνίδων παρθένων,
ἴδαμεν τὰ ἑρῆνα νὰ θυζαίνουσιν αἶμα καὶ γάλα
εἰς τὸν κόρπον τῶν μανάδων εἰς τὰ σκαλλοπά-
τια τοῦ γασῶ. — Μελίσοι ἀγριοί, ἀκρίδα ἀμέτρο

τῆ, ἴδαμεν τοὺς βαρβάρους τοῦ Βορρέως νὰ χυ-
θοῦν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐπαρσταθήκαμεν εἰς τὰ
συμπόσια τῶν στρατηγῶν πρὸ ἐκερουνοῦ τὰ κρα-
σια τοῦ Ρήνου μετὰ τὰ κρανία τῶν νικημένων.
— Ἀνεβήκαμεν εἰς τὸ πλοῖον τοῦ Ἰταλοῦ ποταμοῦ
νευάρχου, ἐσχίσσαμεν τὴν Ἀτλαντικὴν θάλασσαν
καὶ ἐπατήσαμεν τὴν μεγάλην στεριά, τὴν ἀποῖον
ὁ Αἰγύπτιος διηγείτο εἰς τὸν Σίλωνα θάμεν εἰς
τὰ ἑσπέρια τοῦ Ὀκεανοῦ. — Ἐδιαβάταμεν, διδά-
σκαλε, τὴν δόλωσιν, τὴν προκληρῆσιν τῶν δικαί-
ωμάτων, νόμισμα, παράσημο τυπωμένο εἰς τιμὴν
τοῦ ἀθροῦσιν γένους ἀπὸ τὴν φιλοπόλεμον
πολιτισμένην Γαλλίαν. — Ἐπεράσαμεν εἰς τὴν
ἀντίπερα γητεριαν τῆς, εἰς ταῖς γαλοζικαῖς ἀκρο-
γιαλιαῖς, καὶ ἀκροάσθημεν τὸ ἐθνικὸν ἄσμα τῶν
ὑπερηφάνων Βρεττανῶν. — « Ὅταν ἡ Ἀγγλία
ἐφάνη εἰς τὰ κύματα οἱ ἀγγελοὶ φύλακες τοῦ ἱε-
ροῦ τόπου, ἐψαλλοματῆσαν ποτὲ δικτῦ δουλει-
ας θεοῦ ἀλυσσοῦσαι τὴν νῆσον τῆς ἐλευθερίας, καὶ
ἡ κρίαινα τοῦ Ποσειδῶνος θὰ εἶναι τὸ σκληπτερον
τῆς. » — Φηλόττερα εἰς τὴν ποτὴ νομάδα Σκυθίαν,
ἐλέπομεν νὰ στερεόνεται καὶ ν' ἀνθίζῃ Κράτος
μεγα, κορυφὸ καὶ ἀμάντευτο, ἀν τὰ μιστήρια

πῆς μόρας, ἀκαταμάχτου σάν τὴν θεὰ τὴν Ἀνάγκην.

Ἔλα αὐτὰ τὰ θεάματα, τὰ ἀκράματα, δὲν εἶναι σχολεῖον μας, δὲν εἶναι θεσπυρὸς σοφίας; τὰ ἤξευραν οἱ Αἰγύπτιοι; τὰ ἤξευραν οἱ Ἀθηναῖοι; δὲν ἤμεθα ἡμεῖς αἱ ὑπέρηροι;

Δὲν ἔχομεν λοιπὸν χάριν τῆς πολυμαθείας μας τῆς πολυζωίας μας, μύρια παραδείγματα, τύπου; βίου ἰδιαίτου, βίου δημοσίου; δὲν ἔχομεν περσοῖα ἀντιφάρμακα τῆς κακίας; Ἀλλὰ τὸ ἀγαθὸ ποῦ υπερβαίνει ὅλα τὰ ἄλλα, καὶ μᾶς χαρίζει τὰ πρωτεῖα τῆς γνώσεως ὡς πρὸς τοὺς προγενεστέρους, καὶ μᾶς ἀποκατασταίνει καλο-ἐλπιστα; σωτηρίας καὶ υγείας μὲ ὄψιν τριανταφυλλέαν, εἶναι ἡ θρησκεία, τὴν ὁποῖαν ἐλάβομεν ἀπὸ τοὺς γοεῖς μας, καὶ οἱ πρόγονοί μας ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους. — Δὲν τὴν εἶχαν οἱ ἀρχαῖοι, καὶ τὴν προτίμησαν ἀπὸ τὴν ἐδικὴν τους, καὶ μᾶς τὴν παρέδωσαν, — ἀρχὴ μεγάλη ἀνθρωπογενετισμοῦ! — Λυπηρὸ, διδάσκαλε! ἔχομεν εἰς χερί ἡμῶν φάρμακα, θεῖαν θεραπείαν, τὴν Χριστιανικὴν δασκαλίαν, καὶ ἡμεῖς τὴν ἀμελοῦμεν, τὴν λησμονοῦμεν. Κεῖνται ἡ χάρις

τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἀφορισμὸς τῶν κακοφροσῶν μας, κεφάλαιο χέρου καὶ ἀκρότου θουιάζει Ἡλίας Βασιλευμένος, δὲν φωτίζει πλέον τὸν κόσμον, καὶ ἡ κριάδα τῆς νοχτῆς μᾶς πλακόνει. Τί τάχα; Κεῖνεται νέα ἀποκάλυψις; νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ τὴν ἀποκάλυψιν; — Καθὼς ἔχομεν μίαν πατρίδα τόπου, εἰς τὴν γῆν δηλαδὴ, ἔχομεν καὶ μίαν πατρίδα εἰς τὴν διαδοχὴν τοῦ καιροῦ, εἰς τὴν ἐπέχην, καὶ αὐτὴ ἡ πατρίς συμπληρῶναι ἴφους χρονολογίαν χιλίων ὀκτακοσίων σαράντα πέντε ἐτῶν σταυρομένοι ἡμεῖςτε, ὡς ἀνεκφραστοῦς εὐτυχία! Ὀλοὺ οἱ Χριστιανοὶ εἰς τὰ ξύλα τοῦ Γολγοθᾶ.

Τὸ σύνταγμα τῆς χριστιανικῆς πατρίδος εἶναι ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ ἀγάπη τὸν πλάστην τοῦ κόσμου, τὸν νομοθέτην τῆς ἀρετῆς, τὸν Κύριον ζωῆς καὶ θανάτου, καὶ ἀγάπη τὸν πλησίον σου, ὡς τὸν ἑαυτὸν σου· χαριτομένος συνδιασμός ἡ ἀγάπη τοῦ ἀνθρώπου, καὶ ἡ λατρεία τοῦ Ὑψίστου! Ἐπειδὴ ἡ φιλανθρωπία ἀνοίγει ὅλαις ταῖς εἰσοχταῖς τῆς κοινωνίας, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ τὴν ἀμῆναιαν τοῦ καθήκοντος. — Ἄρθρον τῆς ἀμῆναιαν

νομοθεσίας είναι, τὸ αὐτεξούσιον τοῦ ἀνθρώπου, καδένας εἶναι αὐτοῦργος τῆς τύχης τούτου ὑπόλογος καλοῦ καὶ κακοῦ παντοτινῆ εὐφροσύνη περμιμένη τὸν ἀγαθόν, ἡ λύπη τοῦ ἄδου τὸν προδότην, καὶ φονέα. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία περιτέχει παραδείγματα ἀναριθμητά. Βίβου ὁσίω, οἱ ἄνδρες, ἔχουσι τύπον τὸν Ἰησοῦν, αἱ γυναῖκες, τὰ παρθενικά, κοράσια, τὴν ἀμίωμον μητέρα του, ὁ γεωργός, ὁ πλούσιος, ὁ πτωχός, ἄρχοντες, καὶ ἀρχόμενοι, πᾶσα τάξις ἀνθρώπων εὕρισκον τύπον ζωῆς εἰς τὰ Θεῶν Χρονικά. — Ποιοὶ εἶναι οἱ κακόβουλοι ποῦ μολύνουν νεοσύστατην πολιτισμένην Χριστιανικὴν κοινωνίαν, μοιράζοντας ταῖς τιμαῖς τῆς πατρίδος εἰς ἀθεμίτους ἄνδρας; . . . Πρωθυπουργὲ τῆς 29 Μαρτίου πῶς τόλμητες νὰ ἐνθρονίσῃς διοικητὴν τῆς Ἑσπερίας τοῦ Μισολλογγίου, τὸν σύρτην τῶν ἀλλοφύλων, τὸν αὐτάκτην τῆς ἀναφορᾶς ὑπὲρ τῆς Ἑλληνικῆς δουλοσύνης, καὶ ἐσὺ αὐθόδη γέροντα, τοῦ ὁποίου τὸ ἔθνος ἀναλυόμενον εἶναι μίση Βλασφημία, μὲ πάλιν καρδίαν ἐπάτησες τὴν ἱερὰν, ἐκείνην κόνει μὲ τὸν θρησκ. εἰς τὸ πρόσωπον; Τάχα δὲν αἰουσεσ, ἡ γῆ, νὰ σοῦ λέγῃ λόγους τέτοιους, ὁποῖους αἶ

κοῦσι γεωργός, ποῦ θέλησε νὰ κἀμῃ ζωνταί, νὰ ἀπειρή γέννημα εἰς παλαιὸν κοιμητήριον; Ὁ Ἄνθρωπε, πῶς θέλεις νὰ θερίνης ἀκλυστο ἀστάχτ ἀπὸ κλυθμένο χῶμα; Ἐ τοῦ εἶπαν τὰ κενία κρυπμένα, ἀπὸ τὸ ἐνὶ τοῦ ἀλετριοῦ. Πρωθυπουργέ, ἢ αὐτὸς δὲν ἐσκάθη ποτὲ σύμμαχος τῶν ἀλλοφύλων, ἢ ἐσὺ δὲν ἐστάθης ποτὲ ἀγωνιστῆς καὶ μὴν καυχᾶσαι εἰς αὐτὸν τὸν ἐνδοξόν τίτλον, δὲν σοῦ πρέπει ἕσα ὁ κάμοι, εἶναι κόσμος.

Πρωθυπουργὲ περιβόητε τῆς 6 Αὐγούστου, εἰς ἐσὲ τώρα στέρω τὸν λόγον. Δὲν ἀκούς τοῦ Στρατηγοῦ τῆς Καριταίνης τὰ παράτονα; Δὲν ἀκούς νὰ συνομολογῶν τὴν λύπην τοῦ Ὁ Ζαΐμης καὶ οἱ ἄλλοι τάφοι; Πῶς; τὸν δημόφρονα καὶ ταδιώκτην τῶν ἀγωνιστῶν τῆς Ἑλλάδος ἐτίμησες διδωντάς του τὴν ζυγαρὰ τῆς Θεῶν; Ὅχι, ὅτι οἱ ἐνδοχοὶ ἐκεῖνις ἄνδρες φιλαργυροῦνται νὰ ζήσῃ ἀπὸ τὸν ὕδωρα τοῦ λαοῦ ἕνας, ὁποῖος καὶ ἂν ἦναι, ποῦ λέγει ὅτι ἐστάθη φιλέλληνας, ἀλλὰ εἰς αὐτὸν τὸν διορισμὸν βλέπουσ τὴν εἰκόνα τῆς ψυχῆς σου καὶ ὅτι εἶσαι ὁποῖος ἦσουν. — Δὲν ἐπέτυχες νὰ ἀτιμίσῃς τὸν γέροντα εἰς τὰ ζῶντα του, ὁρέγηθες, ὡς φαίνεται, νὰ

ἐπὶ κατορθώσεως μετὰ θάνατον· τὴν πονηρίαν τοῦ σκοποῦ σου· μόνον ἀιοεῖς. Ἡ σημαία τῆς πατριδος ἐκυμάτισε ὑπερήφανη εἰς τὴν θανὴν τοῦ φιλαχρίστου στρατιώτου, μία φωνὴ ἢ ὅποια ἠκούσθη ἄλλοτε· καὶ εὐφραине Ἑλληνικαῖς ψυχαῖς εἰς τὰ παράλια τῆς Ἰωνίας, εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Βορυσθένους, ἀθανάτισα τὸν ἥρωα ἰσοτίμου, σωτήρας τῆς φυλῆς των ἀπέδειξεν ὁ εὐλογημένος πανη, υριστής τὸν προφήτην Μαῦσῃν καὶ τὸν Ἕλληνα στρατηγόν. Ἄλλ' ἀκούω ἄλλα παράπονα φρικωδέστατα, Πρωθυπουργέ, ἐναντίον σου· καὶ ἔρχονται ἀπὸ τὰς κολώναις τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς ἀπὸ ἑναν σωρὸν αἱμάτων, τὸ Πανελληνίον γινώριζει τὰ αἴτια τοῦ θυμοῦ τοῦ ἀχνίζοντος αἵματος.

Ψευδαδελφοί! αὐτὴ σας ἡ συμπάθεια διὰ τοὺς σπορότάς καὶ διὰ τοὺς φονεῖς, σὰς προδίδει ἐχθροὺς τῆς Ἑλληνικῆς κινωνίας, ἐχθροὺς τῆς γῆς ποῦ πατοῦμε, τῶν ἐντοπιῶν, τῶν ξένων, τοῦ ἀέρος ποῦ πίνομεν, τῶν ἐκκλησιῶν, τοῦ τακτικοῦ στρατεύματος, τοῦ ἀτάκτου, τῆς φύσεως ὅλης.

Λέγετε ὅτι ἀγαπάτε τὴν Ἑλλάδα, τὸ σαλπίζετε εἰς τὰ αὐτιά τῶν ξένων, τὲ κηρύττετε ἐπὶ ἀμβόνης· βεβαιωθῆτε ὅτι ποτὲ δὲν θά τὴν ἀ-

γαπήσατε ὅσον αὐτὴ σὰς ἀγάπησε. Σὰς ἐδειξε τὴν ἀγάπην τῆς θταν σὰς προτίμαε εἰς ταῖς πρωτοκαθεδραῖς, σὰς ἐδειξε τὴν ἀγάπην τῆς θταν σὰς ἐδίδα πηνήντα καὶ ἐξήντα χιλιάδας δραχμὰς τὸ ἔτος καὶ ἐντροφούσατε εἰς τὴν Εὐρώπην, σὰς ἐδειξε τὴν ἀγάπην τῆς θταν εἰς ταῖς ἡμέραις τῆς πελεῖς ἐλευθερίας γανόμενοι πρωθυπουργοὶ κἀνεῖς τῶν Ἑλλήνων δὲν σὰς φθόνουσε, ἐνόμιζαν ὅτι ἡ πολυχρόνιος διατριβὴ σας εἰς σφοδρὰ ἔθνη, ἡ ἡλικία σας, ἡ νέα ἐκτακτος θαυμαστή περίστασις τῆς πατρίδος, γὰ ἐφώτισαν μὲν ἄν φῶς τὴν ψυχὴν σας. Ἐπεῖς ἀντὶ τῆς ἀγάπης τῆς Ἑλλάδος τὴν ποτίσατε πάντοτε μὲ φαρμάκι, τὴν ποτίσατε φαρμάκι θταν σφοδρὰ Ἑλληνας γὰ σφαγῶν μὲ τοὺς Ἑλληνας, καὶ ἀδανάτισε μὲ τὴν διχόνοιαν ἢ στρατιωτικὴ δύναμις τῆς πατρίδος καὶ ἀνοίξατε τὴν θύραν εἰς τὸν Ἰμπερατορ Πασᾶ καὶ αἰχμαλώτησεν ἀνδρας τοῦ πολέμου γυναῖκας καὶ παιδιὰ, ποῦ ἀκόμη πολλοὶ εἰς αὐτῶν, μακρὰ ἀπὸ τὴν γῆν ποῦ τοὺς γέννησε, βρέχουν μὲ τὰ δάκρυά τους σταῖς ἀμυντικαῖς τῆς Ἀφρικῆς. Ἐσταθίκατε καὶ σεῖς ἀγωνισταί, ποῖος τὸ ἀρνεῖται, τῶ ὄντι, ἀλλ' ὅταν ἐ-

σεις αγωνίζεσθε· οἱ ἄλλοι Ἕλληνες ἐκοιμήθησαν·
 Πικρατηρήσατε ἀκόμη, ἐράνητε ἀξίου· ὅταν τὸ
 ἔθνος ὅλον ἦτον ἄξιον, ἡ σύμψη σᾶς ἔπερνε, ἀλλ᾽
 ὅταν ἐμείνατε μόνχοι, Κύριοι τῶν πράξεών σας
 αἰῶνια ἐφυσήσατε τὴν διχόνοιαν· ἐπιστάτε τὴν
 Ἑλλάδα φαρμάκι ὅταν εὐτυχῶνται τὸ Γένος νὰ
 λάβῃ διὰ Κυβερνήτην του ἕναν ἐπιστήμονα ἀν-
 δρα, ἕναν ἀμειβον ἐργάτην, οἷς ἐκτίσῃτε ἕνα
 μέγα οἰκοδόμημα συκοφαντίας ἐναντίον του, καὶ
 χρειάζεσθαι, ὁ κειρὸς πέτρα πέτρα νὰ ῥίχνῃ ἀπὸ
 τὸ ἀνόσιον κτίριον, νὰ φαῖται ἡ ἀλασθέτης του
 καὶ ἡ δικήτης ἐγκληματικότης· ἐπιστάτε τὴν
 Ἑλλάδα φαρμάκι ὅταν ἐλάβετε μέρος εἰς ὅλους τοὺς
 ὀργανισμοὺς τῆς Ἀντιζασιλείας, ποὺ ἐβλάστησαν
 τὸ κακὸν χόρπον τῆς δικαστικῆς καὶ σὺζῶνται
 ἰδιοχειρῶς αἱ ὑπογραφαὶ σας, δὲν ταῖς ἐβαλε ὁ
 τύπος· ἐπιστάτε τὴν Ἑλλάδα φαρμάκι, ὅταν
 ἐσύρατε εἰς τὸ μακελιὸν καὶ ἐκινδυνεύσατε ὅλους
 τοὺς ὀπλαρχηγούς τῆς Ἑλλάδος· Τί πταίει ὁ
 Μάουερ, καὶ ὁ Ἄβελ; ἕξοι ἄνθρωποι ἦτον ἀντι-
 δεῖς τοῦ τόπου· ἐπειτὰ πῶς νὰ ξεφύγουν οἱ ἄ-
 πλοὶ ἄνδρες ἀπὸ ταῖς ὀπλεκτάναίς των ψευδολο-
 γῶν σας; Σάν τὸ θεὸς ἔλεγεν ἡ ἀλήθεια, Πρωθῶς

ποῦ γὰρ τῆς Ὁ Αὐγούστου, ὅταν σ' ἔμαθε μὲ πλάσ-
 τὸ στόμα, μ' αἰσθημα ἐγκαρδίου φιλίας καὶ σε-
 βασμοῦ νὰ προσκαλῆς τὸν γέρο-Κολόκοτρώνην εἰς
 τὴν Συνέλευσιν, τὸν ὁποῖον σὺ τοῦ εἶχες ζωγρα-
 φήσει μὲ χρώματα τόσον γλυκά! Τί θὰ λέγει ὁ
 ἴδιος ὁ γέρο-Κολόκοτρώνης; (ἢ μᾶλλον ἡξεύρεις τί
 λέγει), ὁ ὁποῖος ἀκούωντας τὴν λακτύραν τῆς
 φωνῆς σου τότε, ὡς καλὸς ἄνθρωπος τοῦ ἦτον
 ἔκως καὶ ἦλθεν ἀπροαίτης τοῦ λόγου σου· Τί τὸν
 θέλεις; τὸ νὰ τοῦ δεῖξῃς καθήμενον ἐπὶ Ἀρειοπέ-
 γου τὸν δῆμόν του; — Τί προσκαλεῖς τὸν Ζαή-
 μην, τὸν Βρυσηνῆς, τὸν Κρεβάτᾶ νὰ τοὺς δεί-
 ξῃς πῶς ἐφαρμόξῃς τὸ Σύνταγμα εἰς τὴν πατρί-
 δα τους μὲ φρενήρην ἰδιοτέλειαν, μὲ ἀντανέργιαις,
 μὲ δόλους; Ἀγαπάτε, λέγετε, τὴν Ἑλλάδα;
 δὲν τὴν γνωρίζετε αὐτὴ, δὲν ἡξεύρατε τὴν ἀξίαν
 Ἑλλήνος ἀνδρός, πᾶσαν βάραινε· ἡ ποιότητα αὐτῆ
 τοῦ ἀνδρός Ἑλλήνος εἰς τὴν πλάστιγγα πᾶς ἀν-
 ἔθρουπότητος· Ἑλλήνας ἦτον ὁ Ἀριστοτέλης,
 Ἑλλήνας ὁ Σοκράτης, Ἑλλήνας ὁ Μήγας, Ἀλέ-
 ξανδρος, Ἑλλήνας ὁ Δημοσθένης, Ἑλλήνας ὁ
 Ἡρακλεόνης (ἀλλὰ ἡ Ἑυρώπη τὸν γόβευσε). Ἄν
 ἔθελαι μελετήσατε αὐτὴν τὴν ποιοτήτητα τοῦ Ἑλ-

ἄλλος ἀδερφός, ἤθελε προθυμοποιηθῆτε ἐξ ἀρ-
 χαίων ἡμερῶν σας νὰ συνεργήσατε εἰς αὐξάνει-
 του πολυτίμου τούτου ἐθνοφύτου τῆς αἰκουμένης
 ἢ καλλιέργειά του γίνεται μετὰ τὴν δικαιοσύνην,
 μετὰ τὴν ἐπιστήμην τῆς ἐλευθερίας.
 Ἰ. Ἀλλά ὁ ἔλεγχος τῆς πατρίδος ὄλης, μετὰ φα-
 νεται, σὰς διδάσκει σήμερον ὅτι τὴν ἐπιστήμην τῆς
 ἐλευθερίας δὲν τὴν μανθάνει τινὰς εἰς τὸ Κοινὸν
 τῆλιον, οὔτε εἰς τὰ ἀσελγῆ μάτια μαυρομάτας
 γυναικὸς (ἢ ἀσχολίας σας τῆς Εὐρώπης): ἀλλὰ
 ὁ φιλομαθὴς, ὁ ἐραστὴς τῆς ἐπιστήμης ταύτης
 πρέπει μετὰ δάκρυον νὰ νοτίσῃ συχνὰ τὸ προσκι-
 φάλε τοῦ ἵππου του.
 Ἐνας ἐχθρὸς τοῦ Κυβερνήτου μου εἶπεν, ὅτι
 ἂν ὁ Κυβερνήτης ἐζοῦσε καὶ νὰ λάβῃ τὰ ἐξήνεμα
 μιλιούνα, ἢ Ἑλλάς ὄλη θὰ ἦτον τώρα ἕνα περ-
 σόλι καὶ ὁ τόπος πολυανθρωπώτατος. Εἰς τὴν ἑλ-
 λειφίαν του διὰ τί δὲν τὸν ἀνὰπληρώσατε; διὰ
 τί δὲν εἶχάτε στήθος ν' ἀντιπαραταχθῆτε εἰς τὰ
 ἀναρμόδια διὰ τὴν Ἑλληνικὴν εὐδαιμονίαν σχε-
 ῖα δια τῆς ξενοκρατίας; Ἰκινδυνεύατε θὰ εἰπῆτε,
 ἀλλὰ ὁ Μάρκος Μπότσαρης εἰς τὸ Κερκενῆσι, ὁ
 Ἀντώνιος ὁ Κριεζῆς εἰς τὸ πέραμα τῆς Πούρας

μέρα μεσημέρι, (τὸν εἶδα), δὲν ἐκινδύνευσαν μοῦ
 φαίνεται τὸν ἰσκιὸν τους ἀλλὰ τὸν ἐκυτόν τους.
 Ἄνδρες πολεμικοὶ ἔκαμαν τὸ γότος τους καὶ δι'
 αὐτὸ τούτο εἶναι καὶ ἀθάνατοι: ἀλλὰ ἐσεῖς οἱ πο-
 λιτικοὶ τί ἐκάματε; ἡ εἰρήνη ἦτον τὸ πεδίον τῆς
 μάχης σας, πῶς ἀριστεύσατε; Ἰδοὺ περιπατεῖτε
 μετὰ πολλοὺς δίσκους ψευμάτων ἐπὶ τῆς κεφαλῆς
 σας, σπέρνετε πάντοτε νὰ τὴν διχόνοισαν, φεύγον
 τὰ κεφάλαια ἀπὸ τὸν τόπον, ὀλιγοστεύει ὁ ἄν-
 θρωπος ὁ Ἑλληνας, διὰ τὴν δὲν αὐξάνει παρὰ
 μετὰ τὴν δικαιοσύνην, σεμνότητα ἠθῶν καὶ ἐλευ-
 θερίαν ὀλιγοστεύει ὁ ἄνθρωπος ὁ Ἑλληνας, αὐ-
 τὸ τὸ ἀριστούργημα τῆς φύσεως, εὐλογοφον σὰν
 τὰ κέρνα ἀγάλματα τῆς τέχνης.
 Ψεῦδεις καὶ οἱ δύο ὅταν λέγετε, ὁ ἕνας εἶπε ἔχει
 φίλον τὸν Πῆλ, ὁ ἄλλος τὸν Γκιζῶ, μὴ γένοιτο!
 ἐκεῖνοι οἱ ἐνάρετοι καὶ περὶρημοὶ ἄνδρες τῆς πατρί-
 δος των καὶ τῆς Εὐρώπης ἢ δὲν εἶναι φίλοι σας; ἢ
 δὲν σὰς γνωρίζουν, καὶ ἂν σὰς γνωρίζαν ὅλα γνω-
 μοδοτούσαν νὰ ἐμῆθητε πέραν τῶν ὁρίων τῆς ἄν-
 θρωπότητος.
 Παύω τὸν λόγον μου, ἐκόπη ἡ κλοστή τῆς με-
 λέτης μου, τοῦ στοχασμοῦ μου καὶ δὲν εὐί-

γει πλέον μανθάνω ότι άνθρωπος, μισητό· εις τὴν
 εὐγενῆ θεοσεβῆ πόλιν τῶν Ἀθηνῶν, ἔρχεται καὶ
 τὸν περιμένει ἡλαμύς ὑπαλλήλου ἑσῶς τὸ δεύτερον
 δὲν εἶναι ἀληθινὸν πλὴν εἶναι ὁμοιωθεῖς, δικαιο-
 λογείται ἡ εἰδήσις ἀπὸ τὴν γνωστὴν εὐσηνειδι-
 σίαν τοῦ Πρωθυπουργοῦ. Ἀφοῦ τέτοιος λογιῶ
 στρέφεται ὁ τροχὸς τῆς πατρίδος δὲν ἀπεινό-
 μαι πλέον εἰς τὸν σοφὸν Ἀσώπιον ἀλλὰ εἰ, ὅλον τὸ
 ἔθνος, καὶ ἀγχαλὰ ἐλάχιστος τῶν κατοίκων ἡ τελευ-
 ταιος τῶν τελευταίων ἀγωνιστῶν τῆς ἱερᾶς
 Ἑλληνικῆς Γῆς, ὅχι ἔχω καὶ ὀλιγώτερον δικαίω-
 μα νὰ ὁμιλήσω καὶ νὰ λάβω ἀκρόασιν ἀν εἰπῶ
 χρήσιμα λόγια, καὶ θέλω νὰ ἀποδείξω ὅτι ἂν ὁ
 Θεὸς ἀνοιξεν ὄλας τοῦ τῆς εὐλογίας εἰς τὴν νέ-
 αν κοινωσίαν, ἀδικον μέγα ἡ ἄχαριστία τῶν ἀν-
 θρώπων εἰς τὰ εὐεργετήματα τῆς θεῆς προνοίας.
 Ὡ Μκαριοὶ Ἕλληνας τῶν 1845, ὧ ἐλεύθεροι
 ἄνδρες ποῦ ὑπόκεισθε εἰς τὸ Σκῆπτρον τοῦ
 Ὁθωνος, στραφῆτε ὀπίσω με τὸν νοῦν σας, σο-
 χασθῆτε ποία ἦτον ἡ κατάστασις τῶν προπα-
 τῶρων σας ἡ τῶν ἔτι ζώντων Γερόντων εἰς τὴν
 νεότητά τους· παραλείπω τοὺς Βυζαντινοὺς και-
 ρῶς, ὅτε οἱ Βασιλεῖς ἐγένοντο θεολόγοι καὶ οἱ κα-

λόγηροι Ἀυτοκράτορες· τῆ ἀληθείᾳ οἱ ἄνθρωποι
 ποιέμενης τῆς κοινωσίας εἶχαν πολλὰ χαρίσμα-
 τα ψυχικῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ ἡ γῆνη πατρις, ἡ ὁ-
 ποία χρησιμεύει καὶ ὡς ἀγαθὴ βαθμὶς τῆς ἀλλῆς
 πατρίδος, τῆς Οὐρανίου, ἦταν ἀφανής· ἐθυμηθῆ-
 τε, ὅτι εἰς τὴν ὄραν ποῦ 250000 χιλ. ἄνδρες
 ὀμιμένοι Ὀθωμανοὶ ἔζωναν μετὰ στεφάνι· θανάτου
 τὴν Μεγαλοπόλιν τοῦ Κωνσταντινοῦ, ὁ τελευ-
 ταιος ἀτυχῆς Ἀυτοκράτορας καπηλιάνους στρα-
 τευμα 4000 χιλιάδων 973. στρατιωτῶν ἀκού-
 σατέσι ἀνήμερα τῆς 25. μαῖου ἔφημον συντρό-
 φων νὰ παραπονήται, γὰ φωνάζη εἰς τοὺς φυγά-
 δας· δὲν σώζεται πλέον χριστιανὸς νὰ μοῦ πῆ-
 ρη τὸ κεφάλι νὰ μὴ πέσῃ εἰς τὸ χεῖμα τῶν ἐχ-
 θρῶν, ὡ φωνῆ ποῦ ἀνανέωθῃ ἕπειτα συχνὰ ἀπὸ
 τοὺς Λεωνταρχοκιδους παλληκαράδες τῆς Ἑλλάδος
 εἰς Βούνα καὶ εἰς κάμπους κάμπους παρμένους· ὡ
 καὶ τὰ Βυζαντινὰ εἶναι πλὴν πολλὰ ἀρχαῖα, ἀλλ'
 ὅταν οἱ πολέμοι τοῦ Νικολάου τοῦ, ἡ νίκαις τῶν
 Συμμάχων Βασιλέων, ὁ ἐθνικισμὸς τῶν ἐθνῶν
 ἐμόρροναν νίκαι τὰξιν πραγματικῶν εἰς τὴν Βιρέ-
 πην, ποία ἦτον ἡ κατάστασις τῆς Ἑλληνικῆς
 φυλῆς; ἴπου, ὧ νέοι εὐτυχισμένοι τῶν 1845

βλέπετε Βουλὴν καὶ Βασιλέα Ἑλλῆνα, ἐβασίλευε Τούρκικον Καθούκι εἰς τὰ χωράφια τῶν Ἀθηνῶν ὅπου τότε σημεῖον Σάλπιγγος, καὶ Σίστρα Ἑλληνικά, ἐσφύριζε τὸ τσέρκι τῶν κατκτητῶν καὶ τὰ υπερήφανα ἄτια ἐγέμιζαν ἀφροῦς τὴν ξένην πεδιάδα· ὁ Παρθενώνας ἦτο τζαμί, ἡ ἰδιοκτησία τῶν τότε Ἑλλήνων δὲν ἦτον ἀσφαλής, μαρτυρία τὰ ψευδοσυμφωνητικά μὲ τὰ ὅποια ὁ Βεζύρης τῶν Ἰωαννίνων ἀγόραζε τὴν περιουσίαν τῶν Ἀκαρνανῶν.

Ἡ Μητέρα δὲν χαιρόντο εἰς τὴν ἰσχυρίτητα τῶν θυγατέρων τους, αὐτὴ ἐξυποῦσε τὴν ἀσέλγειαν τῶν ἀλλοφύλων, καὶ ὁ κόσμος εἶχε τόσον διαφθαρῆ ποῦ, δὲν ἦτο σπάνιο τῆς χριστιανικῆς φυλῆς τέκνον νὰ προδίῃ τὴν τιμὴν χριστιανικῆς οἰκογενεῖας καὶ νὰ γίνεται ἀφορμὴ, κορσαεῖς Ἑλληνίδες νὰ πολλαπλασιάζουν, εἰς τὰ χερρέμια, βλασφάρια ἐχθρικὰ τῆς πατρίδος· λυπηρὰ ἦτο τὰ μέσα γὰρ εἶη τις τὸ δίκιο του· αὐτὰ ἦτον ἡ δωροδοκία, ψάθαις ἀγαμμέναις εἰς τὴν κεφαλὴν, πουκάμισα αἱματωμένα εἰς τὸ χέρι ἀνθρώπων ποῦ ἔτρεχον ἐνώπιον τοῦ Σουλτάνου, ἦτον τέλος τὰ ἄρματα καὶ κλέφτης εἰς τὸ βουρ

νὸ. Ἡ στάσις αὐτὴ τῶν πραγμάτων δὲν εἶχε καὶ βελτίωσιν, ἐπειδὴ ὡς σημεῖον σοφῆς γεωγραφίας Ἄγγλος, (Pinkerthou) ἐρχομε κατὰ τὰ 1802, εἰς τὴν ἐπικράτειαν τῶν Ὀθωμανῶν, νόμιμα μέσα ἀντιπολιτείας τῶν ἰδίων Ὀθωμανῶν ἦτον, ἡ ἀποστασία τοῦ λαοῦ, ἡ τῶν μεγιστάνων, ἰδοὺ θεραπεία!

Ἡθέλησεν ὁμοῦ ὁ μεγαλοδύναμος, ὅτι ἡ μικραῖς κλέφτικαὶ ἀρχαίς, γὰρ γένουν θεμέλια μεγάλου ἐξόχου καὶ νικηφόρου πολέμου· χίλιοι τόποι ἐδοξάσθησαν ἀπὸ ταῖς πρῶταις νίκαις καὶ τὸ ὄνομα τῶν ἀγωνιστῶν τῆς Ἑλλάδος θὰ σέβεται θάνατο, ὅσοι θὰ εἶναι πολύτιμοι καὶ ἅγιοι εἰς τὴν οἰκουμένην, τὸ αἷμα ποῦ χύνεται παλληκαρίσις διὰ τὴν πατρίδα. Εὐτυχεστάτοι ἄνδρες ὡς τὸν Καραϊσκάκη, τὸν Κολοκοτρώνη, τὸν Νικηταράν, τὸν Δημοτσέλι, τὸν Νότη Μπότσαρη, οἱ ὅποιοι ἔλαβαν μέρος εἰς τὸν διπλὸν ἀγῶνα τοῦ ἔθνους. Διὰ εἰς ταῖς ἡμέρας τῆς ἐπαναστάσεως δὲν εἴποτε ὁ ἐνδοξότερος πολεμιστὴς τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, ὁ πατέρας τοῦ Κίτςου, εἰς τὸ σταθὶ τοῦ ὁποῦ ὤκιστονταν ὅλη ἡ Ἀρβανιτιὰ! εἶναι ἀλήθεια ὅτι ὁ υἱὸς τοῦ ἀποζημίωσε εἰς

πολλά το ἔθνος διὰ τὴν ἑλλειψιν τοῦ πατρῶς, ἀλλὰ ἀξίον πολὺν νὰ ζῆ καὶ ἐκεῖνος εἰς τοὺς δεινοὺς καιροὺς τῆς ἐπαναστάσεως, διὰ τὴν ἀπὸ τοῦ ἐνδοξοῦ ἀνδρᾶς τῆς νέας Ἑλλάδος αὐτοῦ εἶχε δεῖξῃ μεγαλητέραν ἔννοιαν καὶ φλόγα πατριωτισμοῦ. Οἱ βιογράφοι τῶν ἐνδοξῶν ἀνδρῶν τοῦ ἔθνους θά μείνουν ἀμφίβολοι, ποῖος νὰ ἔχη τὰ πρωτεῖα αὐτῆς τῆς ἀρετῆς ὁ Φώτος Τζαβέλλας ἢ ὁ γέρον Κολοκοτρώνης, ἀν τὰ λάβῃ ὁ Κολοκοτρώνης εἶναι διὰ τὴν ὁ Φώτος Τζαβέλλας δὲν ἐξῆρσε εἰς τὴν ἐπαναστάσιν.

• Εἰς τὸν ποταμὸν τῆς Καλιμάτας ἐψυλλαν
• δόξολογίας οἱ ἱερεῖς, ἀσπασθήκαμε τὰς εἰκόνας
• καὶ ἐκινήσαμεν ἐκλαίει βλέπωντας τὸσιν προ-
• θυμίαν τῶν Ἑλλήνων διὰ τὸν πόλεμον —
• γράφει ὁ Στρατηγὸς Κολοκοτρώνης εἰς τὰ ἀπο-
• μνημονεῖματά του. — Ἐκείναις ἡεἰκόναϊς, ὡ ἀν-
• δρες τῶν 1845, εἶναι ἡ εἰκόνα τῆς δόξης καὶ
• τῆς σωτηρίας τοῦ ἔθνους. Δὲν δευλιάζω νὰ εἶπω,
• ὅτι τὰ πρόπαις τῆς ἐπαναστάσεως εἶναι ἀσυγ-
• κριτῶς μεγαλητέρα ἀπὸ ἐκεῖνα τοῦ Μαραθῶνος
• καὶ τῶν Θεσσαλονικῶν οἱ νέοι Ἕλληνας ἐπολε-
• μοῦσαν ἀπὸ τῶν θράμβων ἰδεῶν μεγάλου κάλλους

καὶ μεγέθους ἀγνώστων εἰς τοὺς ἀρχαίους. Ὅταν ὁ Χριστιανισμὸς διαφέρει ἀπὸ τὴν πολυθεϊαν εἴτε ὡς θρησκεία, εἴτε ὡς νοῦς κοινωνίας ἀνθρω-
πίνου, τὸσον τὰ ἀνδραγαθήματα τῶν γένων Ἑλ-
λῆνων πρωτεύουν εἰς ἐκεῖνα τῶν παλαιῶν Ἀθη-
ναίων καὶ Σπαρτιατῶν.

Ἐκατεπολεμήθη, ἐνίκηθη ὁ ἔχθρος ἡ ναυμα-
χία τοῦ Ναβαρίου ἐδοξασε διὰ παντὸς τὸν Αὐ-
τοκράτορα καὶ τοὺς δύο Βασιλεῖς, τὰ βασιλεύ-
ματα τοῦ ἡλίου τοῦ ἐχαιρέτησαν νικηφόρους τῶς
τρεις Ναυάρχους ἴδον καὶ τὸ τέλος τῶν ἐχθρο-
πραξιῶν τοῦ Ἰμπραήμ εἰς τὴν Πελοπόννησον
ἔγινε μετέπειτα ἡ Ἑλλὰς βασιλεῖον καὶ δέκα ἐτὴ
εἶχε ἡ Ἑλληνικὴ βασιλεία, ὅταν συνῆθη τὸ συμβ-
βάν τῆς γ'. Σεπτεμβρίου, συμβάν τελειοποιή-
σεως τοῦ φιλελευθέρου καὶ φιλοθρησκίου ἀγῶνος
καὶ τελειοποιήσεως τῆς εὐτυχίας τῶν Ἑλλήνων.
Τὸ ἀξιωμακρόνεντον κίνημα ἔχει ἐχθροὺς κα-
θὼς ἔγουν ὅλα τὰ ὄραια καὶ ἐνδοξα ἔργα ἢ μι-
κροβουλία ἢ ὁ φθόνος δὲν τὰ ἐννοοῦν ἢ τὰ μά-
χονται.

Ἡ γ'. Σεπτεμβρίου ἤθελε εἶναι μεμπτὴ ἀν χα-
λοῦσε μίαν τάξιν πραγμάτων καλῶν, ἀν ὄρι-

λοῦσε μίαν μόνον τάξιν πραγμάτων ἢ προσώπων
 καὶ οὐκ τὴν ὀλομέλειαν τοῦ ἔθνους· καὶ τὸν θρό-
 νον, ἂν ἦεν συμφωνοῦσε μὲ τὸ κρινόν ἀγαθὸν ἔλλας
 τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς, δίδοντας τὰ πιστὰ τῆς
 ὑπαρξείας τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ ἔθνισμοῦ εἰς αὐ-
 τὰ τὰ ἄκρα τῆς ἐλευθερωμένης γῆς, ὅπου, μετὰ
 σιγῆς καὶ κόσμου, εἰς τὴν διαδοχὴν τοῦ καιροῦ,
 δύναται νὰ ὑψωθῆ φῶς σωτηρίας· διὰ τὴν ἐπίλοι-
 πον Χριστιανικὴν Ἑλλάδα, τὰ ὁποῖα πιστὰ τὰ
 εἶχε χάσει ἡ ἀπόλυτος μοναρχία εἰς τὴν δεκαε-
 τίαν τῆς.

Ἀμέσως μετὰ τὴν σύστασίν τῆς, εἰς ταῖς ἡ-
 μέραις τῆς Ἀντιβασιλείας, ὁ ἀπολίτευτος τρό-
 πος, ποῦ ἔδωσε ἀποτέλεσμα τὴν διάλυσιν τῶν
 στρατευμάτων· Ἄν γίνοντο ληστοὶ οἱ παλαιοὶ
 στρατιῶται, ἔλεγαν οἱ τότε νομοθέται, τοὺς φε-
 νεώμεν, καὶ τὸ ἓνα καὶ τὸ ἄλλο ἔγινε, ἀλλὰ
 ποῖος ὁ καρπός; τὸ νέον βασιλεῖον ἐδυσφημίση
 ὡς ληστοφωλεᾶ, πολλοὶ ἄξιοι Ἕλληνες τῶν ἐμ-
 πορικῶν πόλεων τῆς Εὐρώπης, πολλοὶ ἐπίσημοι
 Εὐρωπαῖοι δυσαρεστημένοι εἰς τὰς πατρίδας τῶν,
 ἤθελε ἔλθουν εἰς τὴν Ἑλλάδα ὡς εἰς γῆν ἀνα-
 παύσεως καὶ πολυτρόπως ἤθελε τὴν ὑπελήθουν,

ἀλλὰ τὸ νέον βασιλεῖον ἔγινε κότμος φόβου.
 Τὸ αἷμα ἐχύθη ἀπὸ τὰ στρατοδικεῖα καὶ ἡ βασι-
 λικὴ Κυβέρνησις ἐησαύρισε μίση· ἡ συνείδησις
 τοῦ καθενὸς ἔλεγε, ὅτι ἂν ἡ Κυβέρνησις ἤθελε ἐ-
 πιμεληθῆ ἐκείνους τοὺς φανευμένους, ὡς ἡ κλώσα
 τὰ πουλιά τῆς (δὲν ἴδατε μὲ τῆσιν ἐπιμε-
 λειαν σκάπτει μὲ τὰ κύματα τῆς νῆος εἰς τὸ
 χέρας χῶμα σπορῆ θροφῆς;) ἂν ἡ κυβέρνησις
 ἤθελε τοὺς ἐπιμεληθῆ, δὲν ἐκαταγματοῦσαν ἕως ἐκῆ,
 καὶ ἡ κυβέρνησις εἶχε χρέος μὲ κάθε τρόπο νὰ τὸ
 κῆρυ, δικτὶ ἐκείνοι οἱ λογιῆται, ἐκείνοι οἱ ἀπο-
 κεραλισμένοι εἶχαν δικαιοσύνη τῶσαις ἐκστρα-
 τεῖαις ὀθωμανῶν εἰς ἡμέραις τρομερῶν κινδύ-
 νων.

Πολλὰ φλύαρα, ἐπιζήμια πράγματα ἐνθουλήθη
 ἡ μοναρχικὴ κυβέρνησις, ὡς ταῖς εὐμορφαῖς στο-
 λαῖς τῶν ὑπαλλήλων, τὰ παράσημα, τὰ ὁποῖα
 στολίζουσι σήμερον ἀδιαφόρως τὰ στήθη τοῦ
 προδότου καὶ τοῦ ἀγωνιστοῦ, ἀλλὰ τὰ οὐσιωδέ-
 στερα τὰ ἄφησε εἰς τὸ σκοτάδι, ὡς π. χ. τὴν
 δεινομὴν τῆς γῆς· ποῖος ἤκουσε ποτὲ, οἱ κατα-
 κτητῆται νὰ μὴ μοιρασθῶν τὴν νικημένην γῆν, ποῖος

ἴδε ποτὲ νικητὴν, ὑπόλιτον εἰς τὰ πλουτοφόρα
κατακτημένα χώματα τῆς ποδῆς, εἶδε ἑταιρειαίαν ἐμφ
πύρων νὰ μὴν μαρμασθῶν τὰ κέρδη τῆς ἑταιρείας
φαστασθῆτε μίαν διανομήν γῆς εἰς 800 χιλ. ψυ
γαῖς μὲ ἀνάλογα κεφάλαια (τὰ ὅπλα ἦτον τότε)
πρὸς καλλιέργειάν τῆς, στοιχασθῆτε πλουτῆς εἰς
διάστημα δωδεκαετίας! Τὰ δάνεια ἐκείνη ἦτον
χρυσὴ βροχὴ, ἀλλ' ἐγένεον ἀστραπὴ τοῦ τσακίζε
τὰ κκτάρτια τοῦ πλαιῖου εἰς τὴν ἀνεμοζάλην. Τὸ
πλοῦτον ἐχέθη, τιμῶνι, καὶ τιμονιέρης ἐσώθησαν,
τὸ διωλογοῦν ἐν συνειδήτει, χωρὶς κολλακείαν, τι
μόνι, καὶ τιμονιέρης εἶναι ἔθρῶνος καὶ ὁ βασι
λέας, καὶ θὰ διευθύνουν καὶ νόμιον σακρί.

Οἱ πολιτικοὶ ἄνδρες τῆς μοναρχίας δὲν ἀλήσημό
νησαν τὴν διανομήν τῆς γῆς, ὅχι— ἀλλὰ ἐφόλατ
τον τὴν ἐθνικὴν γῆν νὰ κάμουν πλοῦσιον, τὸ σέμμα
εἰς μερικὸς ἐξεχώρισαν καὶ ἐθνικτῆματα, καὶ
ἐτοὺς ἔχρησεν σιήρηγμα μοναρχικῶ, μάταιος κάπου!
τὰ ἴστω καὶ φρόνιμο πνεῦμα τοῦ τόπου ἀποστρέ
φεται τὰ προνόμια, καὶ ἐκείνους ποὺ τὰ δέχονται
καὶ ἐκείνους ποὺ τὰ χαρίζουν. γὰρ οὐκ ἐκείνους
ἂν ἡ δικαστικὴ νομοθεσία διὰ τὴν ἀναρμοδιώ
τητα τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὡς μὴ προσοχομένη

ἀπὸ τὴν ἱστορίαν καὶ τὰ ἔθ. καὶ τοῦ τόπου, ἐς ἄλη
ἄλλη δυστυχία μεγάλη, ἐπλοῦσιος ψευδοδικηγό
ρους, ἐξηλίωτε νοικοκυρούς, καὶ ἀδυνάτησεν εἰς
τὸ φρόνημα τοῦ κόσμου τὸ σέβας διὰ τὴν θείαν
καὶ σαυτίριον δικαιοσύνην. Κουτολογίς τῆ μοναρχ
γία, πλοῦσιος ἀποπάταισθηματα τοῦ κράτους,
ἀπὸ τὰ ξένα δάνεια (πηγὴ πολλῶν δακρῶν εἰς
τοὺς μεταγενεστέρους) ἐντὶς ἰδεκαστοῦ, περιθεσ
μίας, ἐχοτοκόπησε, καὶ εἰς τὴν βουλήν τῶν ὁμο
τίμων ὁ τῆς Γαλλίας, ἤκουσα ἐγὼ τὸν Pelet de
Lamoignon, νὰ λέξη, (καὶ ἐχρημάζετο ἀνθρώπου ξέ
νος, πάντῶ πασι, Ἑλληνοῦ αἰσθηματος, διὰ νὰ
μὴν συντριβῆ ἡ καρδία τοῦ ἀκούωντός τον,) τὸν
ἤκουται νὰ λέξη ὅτι τὸ ἔσπλιον τῆς Ἑλλάδας
ἄρχιται ἀπὸ ἐκεῖ πρὸς τελειώσων τὰ παλαιὰ καὶ
ἰδερλημένα κράτη, ἀρχιται μὲ τὴν χρεωκοπίαν.
εἰς ἴστω καὶ ἄλλα πολλὰ δὲν εἶ, (σωφ. δικαιολό
γημα καὶ ἐνὰ τόσον μάλλον ὅσον ἡ μοναρχία ἔλαθεν
εἰς χεῖρας ἕνα ἔθνος, σφόδρὰ πρῶτον, διὰ πῶν ὁ
μῶν καὶ δικτῆν ἐιστήνην, αὐτὰ τὰ δύο ἐπιθυμῆ
κεκείνος ἐπὶ θέλει νὰ ἔζησῃ καὶ αὐτὸν πῶν, πῶθον
στῆς ζωῆς ἔχει νό καὶ τῆς (Ἑλλάδος, καὶ αὐτὸς
καὶ πῶθον εἶναι πῶθον πλέον ἑωρεώτερος εἰς ἐκείνους

πῶς ἰδοίμεθα βασιλεῖς ἀσθένειας καὶ εὐρίσκειται εἰς τὴν τέψην τῆς ἀναλαβῆς. Ἡ Μοναρχία ἔλαβε περιπλέον ἓνα λαὸν κάτοικον εἰς μίαν γῆν, ἡ ὁποία χύνει τ' ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ, ἀρκεῖ μόνον ὁ νομοθέτης νὰ μὴ ἀντιπράττῃ εἰς τὴν φύσιν, καὶ μ' ὅλα ταῦτα ἐχρεωκόπησε καὶ ἔβρισε παίγιον τοῦ κόσμου.

Ποία εἶναι τὰ ἀγαθὰ τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου; οἱ ἀχάριστοι ἄς τὰ ἀκούσουν· μίξ νύκτα χωρὶς τὴν ἄκρην δυστυχίαν ἀπὸ τὴν ἄκρην εὐτυχίαν τῶν Ἑλλήνων· ἡ ἡμέρα τῶν 27 Ἰουλίου εἶδε τὴν Ἑλλάδα βασιλευμένην ἀπὸ ἀπόλυτον ἐξουσίαν, ἡ τρίτη Σεπτεμβρίου τὴν εἶδε νὰ θέτῃ τὰ θεμέλια ἐνὸς πολιτεύματος διὰ τοῦ ὁποῖου ὁ Βασιλεὺς συγκυβερνᾷ μὲ τὸ ἔθνος· Ἡ ἀπόλυτος ἐξουσία βρειᾶ, συχνὰ καὶ σκληρῇ διὰ τὸ ἔθνος ποῦ τὴν υποφέρει, εἶναι καὶ ἄκρον δυστύχημα διὰ τὸν Ἡγεμόνα ποῦ τὴν ἔχει· ὁ ἀπόλυτος εἶναι ἕνα ὄν ἐπιμαῖον, ἀκοινωνήτων, θηρίον, οὐαὶ τῷ ἔθνει, εἰς τὴν μοναχίαν του δὲν μαθηάνει ποτε τὴν ἀληθειαν, δὲν εἶναι κοῦς, ἀρετὴ ἀνθρώπου ποῦ νὰ δυναθῇ καὶ προφυλαχθῇ ἀπὸ τὰ κακὰ ἐνδεχόμενα ἀπὸ τὸν σκῆπτρον, τὸ φιλόδοξον, ἡ παροδοσία

τὸν ἐπιβουλεύονται, τὸν παρατρένει ἡ φυσικὴ ἁμαρτία τοῦ ἀνθρώπου ποῦ τρέχει εἰς τὴν κατὰχρησιν· ἕνα δὲν εὐρίσκει φραγμόν· δὲν ἄγνοω ὅτι ἔσταθησαν Βασιλεῖς ἀπόλυτοι καὶ ὁ Μάρκος Αὐρήλιος καὶ ὁ Τραϊανός, ἀλλὰ ποιοὶ τοὺς διεδέχθησαν; τὸ ἔθνος πατεῖ πάντοτε εἰς τὴν κόψιν τοῦ ξηραφιοῦ.

Ἐκτὸς κινδύνων εἶναι τὴν ὥρᾴ ὁ Βασιλεὺς καὶ τὸ ἔθνος τῶν Ἑλλήνων· ὁ Βασιλεὺς δὲν εἶναι πλέον μονάρχης ἀλλὰ ἔχει δύο πτερά, πετᾷ μὲ αὐτὰ, τὴν Ἱερουσίαν πλάσμα ἰδικίου καὶ τὴν Βουλὴν τῶν Ἀντιπροσώπων, ἡ ὁποία φέρει ἐπιτυχίαν τὴν νέαν ἐπιθυμίαν τοῦ ἔθνους εἰς τὸ συνένδιον, ὡς ἡ πρωτομαγιά φέρει τακτικὰ τὰ νέα στεφάνια τῆς ἀνιέσεως· κἀνεὶ κακὸν δυσλογημάτων δὲν ἠμπορεῖ πλέον νὰ βασιλεύῃ τὸ ἔθνος περισσότερο ἀπὸ τὴν τριετήν περιήγησιν τοῦ Ἡλίου εἰς τὰ ζώδια τοῦ Οὐρανοῦ.

Εἰς τὴν θεάν τῶν Ἑλληνικῶν εὐτυχιῶν δὲν δύναμαι νὰ μὴ ἐκφράσω αἶσθημα ἀπὸ τόσους ἐκφραζόμενον, αἶσθημα ἀναπομπῆς εὐχαριστηρίων εἰς τὴν θεάν πρόνοικον, ἡ ὁποία ἐχάρισεν εἰς τὸν Λογ. βασιλεῖα Ἑλλήνων, ἀρχὴ ἄλλων βασιλείων,

ἐντέλειαν ἰθιγῆς καὶ πόθεν μέγαλον διὰ τὰ κα-
λόν. Τολμῶ νὰ εἰπῶ, ὥστε βουλή θεοῦ ἦτο καὶ ὁ
Αἰσ. Βασιλέως νὰ ἦναι διὰ ὀλίγη σειρά καιροῦ
ἀπόλυτος διὰ νὰ γνωρίσῃ καὶ ἐσθιασθῇ, ἀν ἔλα-
ς του ἀγαπᾷ τὴν ἐλευθερίαν ἢ ὄχι, διὰ νὰ διδασκ-
θῇ ὅπως οὖν ἀπὸ τὰ ἔργα τοῦ καιροῦ του, τὰ καλὰ
ἢ τὰ κακὰ ἔργα τῶν πολιτικῶν ἢ στρατιωτικῶν
ἀνδρῶν· εἰς ταῖς ἡμέραις τοῦ πρὸ ἀνακρίτου ἀγῶ-
νος. Εἶναι ἀνκνιβεθλον ὅτι εἰς ἀπόλυτον σὺς θ-
μα γνωρίζεται καλύτερα ὁ ἐγοῦσμος ἢ μεγαλοψυ-
χία τοῦ καθενός, ὁ πρῶτος εὐρίσκει περιβαλφειν ἢ
μεγαλοψυχία στρέχει κινδύνους, ὅθεν ὁ Μογγόλλος
αἰς Ἑλλάδος, ἔλαθεν εἰς τὴν παλάμην του τὴν
κερδίαν ὄλων του τῶν ἠπικῶν.

Τῶν χρόνων τοῦ ἔργου, ὁ Σεβας Βασιλέας τῶν
Ἑλλήνων δύναται νὰ τοῖς τριπλώσῃ καὶ γὰ τοὺς
τετραπλάσῃ, ἀν ἡ θεία χάρις εὐδοκίῃ νὰ εἰσα-
κόσῃ τὴν ἐπιθυμίαν τῶν ζώτων, καὶ ποῖα ἀνα-
θὰ δὲν πραγματοποιεῖ Βασιλέας μακρόβιος, φιλά-
γαθος, πλούσιος τοῦ θησαυροῦ τῆς πείρας! εἶθε ἢ
πρόοιζ νὰ στέρξῃ εἰς τὴν παράκλησιν τῶν ζών-
των, τελειοποιῶν-ας ἢ θεία χάρις τὸ ἔργον τῆς
καὶ γὰ δόσῃ κληρονομοῦ, διαδόχους εἰς τὸ σπῆ-
περὺχος ἀνδρόγον.

Ἐάν σοχαίσεαι ἀνδρες φίλοι τῆς πατρίδος
μας εἰς πόσα ἀκριά κύματα ἢ σφοδρῆ πάλιν τῆ
γένος, ἀν καὶ αὐτὰ δὲν εἶναι, ὅταν ἢ μοῖρα τῶν
θανάτου καλέσῃ τὸν Βασιλέα ἐν κόλποις Ἐβραάμ,
δὲν χαίρεσθε τὰ μέγιστα, μόνον στοχαζόμενοι τὰ
φερπνὰ ἀκρόαμα τεκνοποιίας Βασιλικῆς; Δια-
δοχος γεννημένος εἰς τὴν ἡρώικὴν Ἀθῆνα, θὰ
μὴρρώσῃ καὶ ἐθνικωτάτην τὴν Βασιλείαν. Ποῖος
εὐχαρίστιας, ποῖον κέρδος νὰ ἀνιθραφῇ διάδοχος
τοῦ θρόνου ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν τῶν Ἑλλήνων.
Πόσον κάλλος, ἐνδόξου καταγωγῆς, εἶναι μία
εὐγένεια εἰς τὸν κόσμον ἑλληνικὴ ἢ εὐγένεια τῆς
πατρίδος; ὁ νέος διάδοχος ἢ χαίρεται τὰ πρω-
τεῖα τῆς εὐγενείας αὐτῆς ἐν τῶν μέσῳ ὄλων τῶν
ἄλλων διαδνηροφῶν Ἡγεμόνων, ὡς γεννημένος
εἰς τὰς Ἀθῆνας; οἱ Ἀθηναῖοι δοξολογοῦνται ὡς
εἰ Κεθνηγαὶ καὶ οἱ Ἰεροκήρυκες τοῦ πολιτισμοῦ
τῆς ἀνθρωπότητος. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κό-
δρου ἐψήφισαν οἱ συμπεριταῖ του, τὸ Διά Βασι-
λέα, δὲν ἀναλογώσεν εἶπαν ἄλλος Βασιλέας διά-
δοχος τοῦ φιλοπάτριδος ἡρώικου Ἡγεμόνος; αὐ-
τὸν τὸν θρόνον κατέχει τώρα ὁ Ἰάων; εἶθε καὶ
τὰ παιδιὰ του, εἰς ὅσον εἰς ἰσχυροτάτη ὄλην

ἄνδρες Ἕλληνες βασιλευμένοι ἀπὸ τὸ σπῆ-
πτρον τοῦ Ὀθωνος! δὲν εἶναι λοιπὸν δίκαιον νὰ
εἴτε ευχαρῆ τινὰς, ὡς εὐδαίμονας, ὡς μακα-
ρίους ἀφοῦ δὲν εἴτε πλακίωνον πλέον τὰ δεινὰ
τῶν προπατόρων σας καὶ χαίρεσθε τούτοις εὐλο-
γίαις; στοχασθῆτε ἀκόμη διὰ νὰ δώσετε κατ'
μεγαλήτερον τιμὴν εἰς τὰ σημερινὰ ἀγαθὰ, στοχα-
σθῆτε μὲ πίσται, ἀνδρογονίαις, καταστροφῆς
πύλων, πολυειδεῖς θανάτους αὐτὰ ἀποκτίθησαν.
Δὲν σκέπτεσθε περιπλέον ὅτι ἀν εἰς τὴν ἡμέραν
τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου, ἀν-ἡ φρόνησις τῶν ἀνθρώ-
πων δὲν εἶχε φέροι τόσον δεξιά καὶ εὐστόχως τὸ
κίνημα, δὲν στοχάζεσθε ὅτι ὁ ἐθνολογιστὸς Κρι-
στιδης ἤθελε βάρη τὸ δάκτυλόν του εἰς τὸ αἶμα
τῶν ἐνδοξοτάτων ἀνδρῶν Καλέργη, Λόντου, Με-
ταξῆ, Μακρυγιάννη, Σκαρβέλη, καὶ ἄλλων μὲ
τῶν ὁποίων τὸ ὄνομα ἀναγαλιάζει ἡ ἱστορία καὶ
ὅλη ἡ Ἑλληνικὴ φυλή;

Μοῦ ἐρχεται τώρα μία ἀπορία εἰς τὸν νοῦν,
μία ὑποψία βαρεῖα. Τάχα ἡ σημερινὴ κατάστα-
σις τοῦ τόπου ἀναλογεῖ μὲ τὰς θυσίαις, μὲ τὴν
ἐξωτερικὴν καὶ ἐσωτερικὴν εἰρήνην τῆς πατρίδος;
Ἢ καλὸ ἀργοπατεῖ, τὸ κακὸ μένει ἡ γνώμη τοῦ

κόσμου δὲν ἀνδρόθηκεν ἀκόμη, καὶ εἶναι κατ'
ρίε φθονερὸ στόμα δὲν ἠδύνατο νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ
λαὸς τῆς Ἑλλάδος ὁμοιάζει τὰ λαλοῦμένα
ποῦ βγάζουν ὠρῖα φωνήν, οἱ ἄνθρωποι τὴν αἰ-
σθάνονται ἀλλὰ αἰτὰ τὰ ἔθια δὲν κατέχουν τὸ
λάλημά του; Πολλὰ πράγματα εἶσα, ἐνδοξοί, με-
στὰ κινδύνων ἔκαμεν ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ
τὴν σήμερον δὲ θερρίζονται καρποί, ἀναλόγως
τῶν κόπων.

Δὲν θέλω νὰ ἐξιστορήσω τὰ κακὰ τοῦ παρόν-
τος καιροῦ, ἀρκεῖ νὰ σημειώσωμεν τὰ δύο συστή-
ματα ἀπὸ τὰ ὁποῖα πηγάζουν τὰ κακὰ μὲ ἀτε-
λῆ ὄμοια τὰ ὀνομάζω, διότι δὲν εἶχω κλητέρον,
μὲ τὴν λέξιν λογιστατοκρατίαν καὶ πονηροκρατίαν.
Οἱ πρῶτοι μισοῦν καὶ καταφρονοῦν τὸ εἶδος
ὡς μὴ ἐμπειρὸ τοῦ ἀλτραβήτου, (ὡς τάχα αὐτοὶ νὰ
τὸ ἠξέωρουν), οἱ δευτέρου μισοῦν καὶ εἰ τιμῶ καὶ
εἶσα τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἀνθρωπότητος· οἱ
πρῶτοι γυναικοκρατοῦμενοι, ὅθεν θυλακίφρονες
καὶ πολυειδῶς θυλοφρονες, οἱ δευτέρου ανοσιό-
φρονες ὅθεν ληστοφρονες· οἱ κορυφαῖοι καὶ τῶν
δύο συστημάτων ἀναρμόδιος μὲ τὴν ὀλοήτητα νὰ
πράξουν τὸ καλὸ, οἱ πρῶτοι ποτὲ δὲν ἐπάτησαν

τὸ ἴσιον μονοπάτι τὸ ἐθνικὸν καὶ τὸ ἀγνόουσι, τὸ β-
 δείτερον, αὐστηρίον, ἀντὶ τὸ γινώσκουσιν, ἀλλὰ βε-
 βαιῶς τὸ μισοῦν, αἰώτως πάλεμος, χωρίζει τὸ
 ψεῦδος, τὸν φόνον ἀπὸ τῆν ἀρετῆν, καὶ μόνον
 μετὰ τὴν ἀρετῆν ζῆν καὶ αὐξάνουσιν τὰ ἔθνη. Πολυ-
 τελεῖς, ἢ κερδοκόποι, πρῶτοι καὶ δεῦτεροι, φι-
 λλοχοι, ὑπερηκμένοι φιλοκαλίς, βέγκρατεῖς ἐπι-
 πάλαιο γνώσεων ἐπιπολαίων, λατρευταὶ παντὶ
 μέρει ἢ νικητοῦμεροι ὅχι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους
 ἢ θρόνου, ἀλλὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ ταμείου, τύποι
 ἀκέραιοι ἰδιοτελείας, ὀλετήρες ἀκοίματα τῶν
 χρυσῶν ἐλπίδων τῆς πατρίδος.

Νέοι τῆς Ἑλλάδος, πρωτόβουλα ἀστάχια τοῦ
 ἔθνους ἀντιτάξετε εἰς τὴν λαοκρατικὴν τὴν
 αὐτοχθονισμὸν, καὶ εἰς τὴν πονηροκρατικὴν τὴν
 Χριστιανισμὸν, συγκινοῦντας καὶ τὰ δύο διὰ τοῦ
 ζωοποιῦ πνεύματος, θέλει ἔχετε τὴν ἀληθινὴν
 ἔνοιαν τοῦ Αὐτοχθονισμοῦ. Μάλιστα καὶ γράφετε
 θεορετὰ τὴν γλώσσαν τοῦ ἐμμετε ἀπὸ ταῖς βυ-
 ζανταῖς σχ., καὶ αὐτὴ ἡ γλώσσα ὅα σῶν χεῖρες
 γωγῶσι εἰς φρονήματα τοῦ ὄντι Ἑλληνικῆ τοῦ
 καιροῦ σας. Μὴν νομίζετε δεῖ ἐκερδίσαστε κἀνέναν
 μὲγχα πράγμα ἀν π. χ. ὠνομάζεσθε Χαρα-

λάμπης, καὶ μεταμορφώθητε εἰς Μιλτιάδης, διὰ
 τὴ Ὀ Μπότσαρη, ἐλέγετο Μάρκος, ὁ Καρτεσιάνης
 Γεώργιος, ὁ Κολοκοτρώνης, Θεόδωρος, καὶ ὁ Με-
 ταξάς, ὁ Ζαΐμης, ὁ Λόντος, ἄνδρείδες. Δὲν εἶδη
 ἔξισθηκεν ὁ Μάρκος μὲ ἄλον ἀποῦ δὲν ὠνομάζετο
 Ἀριτόβουλος, δὲν ἐδοξάσθηκεν ἡ Σπέτσαις, μὲ
 ἄλον ἀποῦ δὲν ὠνομάζεταν Τιπύριος, ἐντραπείτῃ
 ὄπιος μικραρηνεῖ, διὰ τὴν πατρίδα του, διὰ τὸ
 ἔθνος τῶν γονέων του διὰ τὴν γλώσσαν τῆς μη-
 τρός του εἶναι προδότης τοῦ ἔθνους σου. Ἐπὶ τὸν
 ἠΰθερος Σολομών, λέγαθὸ Ἰησοῦς, εἰς ἕλλη
 του τῆν δόξαν καὶ τὴν πολυτέλειαν, δὲν ἦτο τὸ
 σου εὐμορρα ἐνδυμένος, ἄσπροι κρίνοι τοῦ κάμ-
 του κρίνος ἀεζικαλῆς, παρθενακῆς, εὐωδισκόμενος
 εἶναι ὁ νέος γλώσσα τοῦ νέου ἔθνους τῆς Ἑλλ-
 λάδος, τὸ κούμαρ τῆν σὸντικὸν ὄντικαλῆ. Ἐπὶ
 Σάββατε τὸν χριστιανισμὸν, μελετᾶτε, ἐνταρο
 κοθῆτε τὰς ἐντολάς σου, τὸ πᾶντο, σωτήριον
 πνεῦμα τοῦ χριστιανισμοῦ ὡς μετριάση τὸν αὐ-
 τοχθονισμὸν ἀν αὐτὸς φιλάσθη ἀγρώνει, ἐχθρο-
 παθῆς, φιλένδικον, ἀφορμῆς τῶν 24 ἑτῶν τὴν μέση
 τῆς λαοκρατικῆς καὶ πονηροκρατικῆς.
 Ὁ χριστιανισμὸς εἶναι ἐκ θεοῦ, μεγάλοι ἀγ-

ὅρες ὡς οἱ ἅγιοι Ἀπόστολοι τὸν ἑσπερέωσαν τὸ με-
γαλειό, ἢ χάρις τῆς Ῥωσσίας, τῆς Γαλλίας, καὶ τῆς
Ἀγγλίας, χρεώσταιται εἰς τὸν χριστιανισμόν
(εἶμαι μάρτυς αὐτόπτης). Ὁ χριστιανισμὸς εἶναι
καὶ πολιτικῆς Ἑλληνας, ἢ ἐγγραφῆτου εἶναι χαρὰ-
μένη εἰς τὴν ἱερὰν πόλιν τοῦ Μισολογγίου, εἰς
τὰ ἀκροπελάγη τῶν Παρρῶν, εἰς τὰ χωράφια
τῶν Ἀθηνῶν, μὲ τόσον αἶμα νεοαθλοφόρων μαρ-
τύρων παύεσθε νὰ ἤθεε χριστιανοί; παύεσθε
νὰ ἤθεε Ἑλληνας ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ἄνθρωποι
— Νέοι τῆς Ἑλλάδος δὲν ἀκούετε τὴν Σάλπιγγα
τῆς πατρὸς ἢ θπεία σὰς φωνάζει, μαστὸς εἶναι
ἀπὸ τὴν φωνὴν τῆς γῆ καὶ οὐρανοῦ, δὲν τὴν ἀκούε-
τε; ἐγὼ τὴν ἀκούω τοῦ ἐπράχυσεν ἢ ἀκούμου
ἀπὸ τὴν Ἰλικίαν καὶ ἐσεῖς θχι τὴν ἀκουα εἰς
τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν, τὴν ἤκουσα εἰς τὸ Μοῦ-
σῆγιόν, τὴν ἤκουσα εἰς ὅλας ταῖς στεριάς τῆς
Εὐρώπης· αὐτὴ ἡ Σάλπιγγα σὰς λέγει νὰ πολεμη-
τε τοὺς ἔχθρους τῆς πατρίδος ας· οἱ ὅποιοι
θέλου νὰ ἀκυρώσουν τὸ μέγα ἔργον τῆς ἐλευθε-
ρίας· οὔτε τὴν παιδίαν ἐνὸς κλήτορος δὲν ἔχουν
καὶ θέλου νὰ ἴναι πρωθυπουργοὶ καὶ δὲν ἀναπλη-
ροῦν τὴν στέγην τοῦ νοῦς των μὲ τὸ φιλόγα-

ρον, τὸ ὄσιον τῆς καρδίας, ἢ ὅποια εἶναι φῶς ἢ λι-
ροφγγές εἰς ταῖς τραυμάσις τῆς ζωῆς, καὶ τῆς
κοινωνίας. Πολεμοῦμενοι, ὃ νέοι τῆς Ἑλλάδος
μὲ ὄπλα λογικὰ οἱ πλάνοι καὶ ὀλοιοὶ ἄνδρες τῆς
Ἑλληνικῆς φυλῆς καὶ νικῶμενοι δὲν θὰ ἀνασθῶν
πλέον, οὔτε θέλε ἀσπτιθῆ ὁμοίομορφο ἀπὸ ἄλ-
λην τάξιν ἀνθρώπων σύστημα, τοῦ νὰ ἔχη διὰ
ἐμπνεύσιντου τὸν ῥιχόν ἐγωϊσμόν, τὴν ἀναίδειαν
ἢ τὴν ἀρπαγὴν ἢ κρίσις τῆς καρδίας εἶναι μία,
καὶ ὁ θάνατός της ἑνας.

Οἱ κκοῦργοι δὲν ἔχουν πλέον καὶ βοήθημα
τοὺς ἐμφυλίους πολέμους· οἱ καιροὶ ἄλλαξαν, καὶ
ἡ βασιλεία ἐφορεῖ τα πάντα, καὶ δίνει τὸ δι-
καιο ὅπου πρέπει, καὶ εἶναι ἀγκυρα ἀκαταμάχη-
τος τοῦ πλοίου τῆς πατρίδος, σώζεται καὶ σώζει.

Μαλετάτε, ὦ νέοι Ἑλληνας, συχνὰ τὸν βίον
τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τοῦ υἱοῦ τοῦ Θεοῦ, τὸν βίον
τοῦ Ἀθηναίου Σωκράτους, εὐφραίνεσθε συλλογι-
ζόμενοι ὅτι τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ἢ πλειοψηφία ἢ το
κακῆ, ἢ μειοψηφία καλῆ, τὰρα ἐξεναντίας ἢ
πλειοψηφία τῶν ἐθνῶν καλῆ, οἱ κακοὶ ὀλίγοι ὀ-
λιγότατοι, μὴ φοβεῖσθε λοιπὸν οὔτε ἀκάνθινον
στέφανον, οὔτε τὸ κόνειον· λέγετε τὴν ἀλήθειαν

καὶ θὰ ἔχετε διὰ ἀνταμιδίην τὰς εὐχαριστηρίους
εὐχὰς τῶν συμπατριωτῶν σας, καὶ τὰς εὐφημίας
ἅλης τῆς Εὐρώπης.

Εὐχαριστῶ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ πρὸς μοῦ ἐφί-
πτυσεν εἰς τὴν καρδίαν τὴν ἐπαθουμένην ἀνα-
γνώσεως καὶ τῆς μελέτης καὶ μοῦ ἐχάρισαν ἀνά-
λόγον σχολῆν, καὶ ἐνθυμοῦμαι, ἂν δὲν ἀπαιτῶ-
μαι, ἐδιδάξα εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Φλωρεντίας
ὅτι μὴ ἅμα οἱ Φλωρεντινοὶ στασιάζοντας ἀνέ-
μεταξὺ τους καὶ ἀτυμφοῦντας, διὰ τὴν ἀρχη-
γίαν τῆς πόλεως, ἐψήφισαν ἀρχηγὸν τοῦ πολι-
τεύματος τὸν Ἰησοῦν Χριστόν. Τὸ ἀταξίαστον τῆς
ἐκλογῆς διὰ λόγους πολιτικῆς ἐπιστήμης φανερό,
ἀλλὰ ἡ ἐκλογὴ ἐκείνη μαρτυρεῖ τὸ φιλόδησκο
τῶν ἐνδοξῶν Φλωρεντινῶν, καθὼς τὸ βεβαίως ὁ-
μεθικαὶ τὴν σήμερον ἀπὸ τοῦ περικαλιῆς νόου
τῆς περιφήμου πόλεως· ἀλλὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα
τί βλέπομεν σήμερον; δὲν δευλιάζω νὰ τὴ εἰπῶ
βλέπω ἐνθρονισμένον πνεῦμα Εὐαγγελίου ἐπιπαλάτι
τοῦ Βασιλέως τῆς Ἑλλάδος ἠδὲν ἄλλο νὰ χρῆσι-
μοῦσθαι ὡς πρὸς τῆς ἀρετῆς, ὁ λόγος μου κλίνα-
τὸν αὐχέναν ἐνώπιον τοῦ φιλολάου καὶ καθικιτάς
τοῦ ἡγεμόνος.

τοῦ ἁγίου ὁσώτηρον σύστημα τῆς πατρὸς, πρὸς
τούτας θεωρεῖ καὶ ἀναμάρτητον τὸν Βασιλέα
κατὰ πάντα, καὶ διὰ πάντα ἢ κακαὶ πράξεις
τῆς Κυβερνήσεως γίνονται ἀπὸ τοῦ Ἱστοριοῦς,
καὶ εἶναι εἰς εὐλόγητον, μάλιστα τοῦ Πρωτο-
πουργοῦ, ἐπειδὴ αὐτὸς ἡγουμένους. Δὲν εἶναι
λαίπταν πνεῦμα Εὐαγγελίου ἐκεῖνο τοῦ φυλάττει εἰς
θέσεις καθηγητῶν, δικαστῶν, τῆς φονεῖς τῶν ἁ-
γιοστῶν; Ποίαν ἱστορίαν νὰ διδάξουν εἰς οὐδὲ
πικτέρων, τῶν ἠπόκων προσπάθησαν μὲ τόσον
πᾶθον, τὸν θάνατον; Ποίαν δικαιοσύνην νὰ διανέ-
μουν; Τὸ λόγγεμα τοῦ στρατεύτου εἰς τὴν καρ-
δίαν τοῦ Θεοῦ ὡποῦ Ἰησοῦ! ὡποῦ ἡμεῖς
δὲν εἶναι πνεῦμα Εὐαγγέλιον ἐκεῖνο ποὺ ἐλαλῆς τὴν
εἰσαδουίτη; Βουλῆς εἰς ἄνδρα πρὸς τὴν Ἑλληνιστὸν
Σπύρο Μήλιον; Ἰδὲ τὰ δάκρυα τῆς λύπης εἰς τοὺς
ὄφθαλμούς τοῦ ἀνδρὸς ὅταν ἐνδύσῃ τὸ ἀποτά-
λασμα Κλαίε Σπύρο Μήλιου τῶρα, καὶ ἀπὸ γα-
ραν, πρὸς εὐκαλῆς ὅλη τὴν Ἑλλάδα. Εὐωχισμένε
Χειμαρῆς, εἰς εἶσαι τὸ τερπινότερον ἄνθος τῆς
Ἑλληνικῆς φυλλῆς, αὐτῆς τῆς Βασιλοῦσῃ τῶν
φυλλῶν τῆς ἀθροπότητος! τὸ ἄλλο τὸ
Πρωτοπουργὸν τῆς σήμερον Κυβερνήσεως, τὸν

πραγματινὴν τῆς 25 Μαρτίου ἔχουσιν εἰς πολλοὺς
 πιστευτὴ ἢ φωνῆ, ὅτι θέλεις νὰ καταλάβῃς τὸ
 σφύραγμα· οἱ φραγμαῖσ σου ποῦ ἐφραξαν τοῦ
 Σπύρου Μήλιου τὴν εἶσοδον εἰς τὴν Βουλὴν ἦτον
 τῆ ἀληθείᾳ ἀρμόδια πορολιγόμενα. Δὲν εἶναι
 πνεῦμα Βασπόρου ἐκεῖνο ποῦ μᾶς φοβερίζει μὲ
 τὴν ἐμφάνισιν εἰς τὴν σειράν τῶν ὑπαλλήλων, ἑνὸς
 ἀνθρώπου ἀποτραπαίου εἰς τὴν πρωτεύουσάν
 το βασιλείου. Ἄν αὐτὸ συμβῆ ποτὲ ἢ ὅπιο ἀ-
 πό τὰ δύο συμβῆ, πρέπει ὁ λαὸς, οἱ κάτοικοι τῶν
 Ἀθηνῶν νὰ δείξουν τὴν ἀποδοκιμασίαν τους.
 Ἔνας τρόπος σεμνοπρεπῆς εἶναι κατὰ τὴν ἐπι-
 αύσιον ἡμέραν ποῦ θὰ ἀνανώσῃ τὴν ἡμέραν τῆς
 σφαγῆς τοῦ ἀγαθοῦ δικηγόρου, πρέπει οἱ πολῖται
 εἰλο συναζόμενοι νὰ περαστήθωσιν εἰς μνημόσυνον
 τοῦ φονευμένου ἃς εἶναι ἐκεῖ οἱ δύο του ἀδελφοί
 (καθὼς ἴδα κατὰ τὰ 1842) στημένα, ὡς εὐ-
 μερορα κυριαριστία, γύρω τοῦ νεκροῦ νέου, τὰ τέσ-
 σερα ἀδέλφια τοῦ πολυκλαυστοῦ ἀπὸ τὴν πα-
 τριδα του, δαυκὸς τοῦ Ὀρλεάν) ἃς εἶναι τὸ
 σάγμα βλο τῶν δικηγόρων, ἃς εἶναι οἱ ἐνδοξοὶ
 τῆς πόλεως, ἃς εἶναι ὁ ἀριστος νέος τῆς πατρι-
 δος Κωνσταντίνος Κελοκοιρῆνης, καὶ ἀναφέρω

τὸ ὄνομά του εἰς τεκμήριον ὑπολήψεως, ἃς εἶναι
 ὁ σεβαστὸς βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, διὰ νὰ ἀπο-
 δεχθῆ εἰς τὸν κόσμον ὅλον ὅτι ἡ κοινὴν τῆς
 Ἑλλάδος καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς δὲν Καίνοφρονούν.

Νέοι ἄνθρωποι τῆς Ἑλλάδος ἐβάβατε εἰς ἀ-
 μιλλαν ἀρετῆς μὲ τὰ πολιτισμένα ἔθνη τῆς Ευ-
 ρώπης. Ἡ Εὐρώπη σᾶς ἐδέχθη σᾶς ἀσπᾶσθη εἰς
 τὴν ἡμέραν μας, ὡς εὐαίσθητος ἄνθρωπος δέχεται
 τὰ παιδιὰ, τὰ ὄφρα νὰ ἐγκόνη ἐνὸς μεγάλου πα-
 λιοῦ εὐεργέτου. — Ἕλληνας τῶν 1845. εἶσθε
 εἰς μίαν θέσιν πολλὰ δεινὴν, ἂν δὲν φανῆτε
 σήμερον οἱ πρῶτοι τῶν ἀνθρώπων, θὰ φανῆτε οἱ
 τελευταῖοι τῆς πλάσεως αὐτῆ ἢ κρίσις γίνεται
 διὰ ἐκείνους οἱ ὅποιοι βοηθημένοι ἀπὸ χιλίων
 εἰδῶν βοηθήματα ξένων φιλοφρονούντων ἔθνων
 καὶ βασιλέων, οἱ ὅποιοι κάτοικοι τοῦ εὐτυχαστέ-
 ρου μέρους τῆς αἰκουμένης, ἐνδοξοὶ διὰ πατραγα-
 θίας, ἀμεμπτοὶ διὰ σύγχρονον κατορθώματα, ἀ-
 μελεῖτε ἑαυτὰ, καὶ ζῆτε ὡς φυλὴ τις τῆς βαρ-
 βάρου Ἀφρικῆς ἢ τῶν Ἀγρίων τοῦ νέου κόσμου.
 Στοχασθῆτε τὸ μεγαλεῖον εἰς τὴ ὅποιον δύναται
 νὰ φθάσῃ τὸ ἀκρωτήριο τοῦτο τῆς Ἑλληνικῆς

στρατιᾶς, καὶ μαζήτοι ἢ γείτωνοι, χριστιανοί·
σὺν ὅλῃ, ἀν δὲν ξεπέσετε ἀπὸ τῆν θέσιν τῆν
ὁποῖαν σὰς προσδιορίζει ἡ μοῖρα, ἢ ὀρθότερα ὀμι-
λῶντας, τὸ ἴδιον δάκτυλο τοῦ θεοῦ.

Ἐκ θέμα λαμπρὸν περικκάνει τὰ μάτια μου
τώρα πῶ γράφω· βλέπω γονυκλιτὸν τὸν πρόεδ-
ρον τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς, σηκωστέ τον γλή-
γορα, λυύσετε τὸν τόπον τὸ τσάκισμα τοῦ καρ-
μοῦ μαρτυράει τὸ τσάκισμα, τὴν χαμέρπειαν
τῆς ψυχῆς, σηκώστε τον γλήγορα, ἐκείνη ἡ θέσις
ἀτυμᾶζει τὸν θεοκλία καὶ τὸ ἔθνος, ὅχι δὲν εἶναι
τῆ σήμερον εἰς τὸν κόσμον δύναμις κάμμια, δὲν
εἶναι βασιλέας, δὲν εἶναι ἔθνος, δὲν εἶναι ὡραϊσ-
τητα γυναικὸς, ἀς ἔχη τὰ κάλλη τῆς Ἀφροδίτης·
καὶ τὴν φρόνησιν τῆς Ἀθηνᾶς ὡς ἡ βασίλισσα
τῶν Ἑλλήνων, δὲν εἶναι ἴβγα δύναμις κάμμια
ἐνώπιον τῆς ὁποῖας γὰ γονατ ση προπόντως ὁ
πρόεδρος τῆς Ἑλληνικῆς Βουλῆς τῆς γενεᾶς τῆς
1845. Ἐξάλειψετε ἀπὸ τὰ Ἑλληνικά χρονικά τὸ
ὄνομα τοῦ προέδρου, ἐξάλειψτε τὸ ὄνομα τοῦ
πρωθυπουργοῦ, πῶ ἐστάθη σύρτης τοῦ κινήματος,
καὶ ἐλυπήτατε ἕναν χριστιανὸν βασιλέα, ὁ ὁποῖ-
ος ἤξεύρει ὅτι εἰς τὴν ἡμέραν μας δὲν γονατ ζουν

οἱ ἀθώοι παρὰ εἰς τοὺς ναοὺς, ἐνώπιον τῶν
εἰκόνων τοῦ θεοῦ καὶ τῶν Ἁγίων ὡς καὶ ἀπὸ
τὰ πεντάετη παιδιὰ τοῦ σχολείου ἐξωρίσθη τὸ
γονάτισμα. Λέγουν ὅτι ἡ βασίλισσα ἐκάλυψε τοὺς
ὤφθαλμοὺς της, ὀφθαλμοὺς μετὴν κρινοδάκτυλῃν
πλάμην της. Μὴν λυπείσαι βασίλισσα, τερπνὴ
ἄλλα θεάματα μετὸν καιρὸν θὰ εὐχριστήσουν
τὴν ὄρασίν σου, θὰ ἴδῃς, καὶ ἕνας θεὸς ἐμπνέει
τὰ λόγια μου θαρξῶ, θὰ ἴδῃς ὀλογυρά σου ἀνθη-
ρὰ τέκνα, δικάσου καὶ τῆς πατρίδος, τέκνα, ἀρχὴ
βασιλέων ἐνδόξων, πολεμιστᾶδων ἀνδρῶν, δαφνη-
φόρων ἡρώων καὶ σερῶν νομοθετῶν. (1)

Εἶναι ὥρα νὰ τελειώσω ἀφοῦ ἐξεθύμανε ἡ καρ-
διά μου λέγωντας τὴν ἀλήθειαν, καὶ τελειώνων-
τας μαρτυρῶ καὶ βεβαίονω ὅτι εἰς τὴν ἡμερῶ-

(1) Ἡ βασίλισσα τὴν νύκτα τῆς γ'. Σεπτεμ-
βρίου ἔλεγε τοῦ Σεβαστοῦ βασιλέως, προθυμοτά-
του εἰς τὸν ἴδιον σκοπὸν, νὰ μὴν μάταση τὴν
νύκτα ἐκείνην δάκτυλο Ἑλληνοῦ. Δὲν κάμνω
σχόλεια, τὸ σχόλειον γίνεται ἀπὸ τὴν ἀγάπην
τὴν φλογερὴν ἀγάπην ὅλου τοῦ ἔθνους διὰ τὸν σε-
βαστὸν βασιλέα, καὶ τὴν σεβαστὴν βασίλισσαν.

τιον περιφορᾶν τοῦ ἡλίου, ὁ πανόπτης του ὀφθαλμοῦ δὲν βλέπει εἰς τὸν κόσμον γενεᾶν ἐνδοξότεραν ἀπὸ τὴν σημερινὴν γενεᾶν τῆς Ἑλλάδος. Τὸ ἀληθινὸν μεγαλεῖο τῶν ἐθνῶν δὲν μετᾶται ἀπὸ τὰ πολλὰ κράβια, ἀπὸ τὰ στρατεύματα, ἀπὸ τὴν μεγάλην ἐπικράτειαν, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ μεγαλεῖο τὸ ἠθικόν, καὶ αὐτὸ τὸ μεγαλεῖο τὸ ἠθικὸν τῆς νέας Ἑλλάδος εἶναι γραμμικὸν εἰς τὸν ναὸν τῆς ἀνατολῆς μετὰ δύο Ἀραβικὰ στοιχεῖα ἀνεξέλιπτα τὴν 25 Μαρτίου καὶ τὴν 3 Σεπτεμβρίου.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ.

Σελίς 9 στίχος 7.

Κρίνω τοὺς ΚΚ. Μ. καὶ Κ. χωρὶς μίσος κά-
νενα ἀλλὰ καὶ χωρὶς εὐσπλαγγνίαν, καὶ δὲν τοὺς
πρέπει κάμναι, ἐπειδὴ ἂν νομίζουσι ὅτι ἐστάθη-
καν ἀγωνισταὶ πρῶτοι τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους,
ἐν ὀνόματι τῶν ἀγωνιστῶν Μ. καὶ Κ. ἐγκαλῶ
τοὺς πολὺ βλάψαντας τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος Μ. καὶ
Κ. — Ἐπειτα εἶναι γνωστὸν ὅτι ἡ σειρά εἰς τὸ
καλὸν ἀποκατασταίνει τὸν ἀληθῶς ἐνάρετον ὁ
ἄνθρωπος χωρὶς σειράν δὲν λογιζέται καλὸς καὶ
ἀνεπίληπτος, καὶ τέτοιαν σειράν δὲν εὐρίσκω
εἰς αὐτούς.

Ἐἰς δύο ἐποχὰς αὐτοὶ οἱ δύο ἄνθρωποι πρέπει
να θεωρηθοῦν ὑπεύθυνοι καὶ κακὰδικοί, ἔταν ἡλ-
θον μετὰ τὴν γ'. Σεπτεμβρίου, καὶ εἰς τὴν ἐπο-
χὴν τοῦ Κυβερνήτου. Ἡ μὴ εἰληκερὴς συνδρομὴ
τοὺς ὅταν ἦλθον εἶναι ἀσυγχώρητο· ἂν αὐτοὶ μὲ
γεννηκίαν ψυχὴν ἤθελον συμπράξει μετὰ τὸν Κ. Με-
ταξὺν, πόση ὠφέλεια ἤθελε πηγάζει;

Ἀπὸ τὰ πολλὰ ἀγχθὰ εἶα ἀναφέρω. Πόθεν
ἡ βαρῦτης των εἰς τὴν Ἑλλάδα; ὅχι βέβαια ἀπὸ

ξεχωριστούς αγῶνας, κίνεις δὲν τὸ πιστεῖν ἂν
 τὸ λέγουν· σχετισμένοι εἶναι μὲ τοὺς ξένους καὶ
 μὲ πολλοὺς Ἑλληνας σημαντικοὺς τῆς Εὐρώπης·
 ἂν ἤθελε ἐργασθῶν μὲ καρδίαν εἰς τὴν ἀρχὴν
 καὶ νὰ δώσῃ βεβαιότητα εἰς τὴν Κυβέρνησι-
 σιν, μὲ μεγάλην εὐκολίαν ἀπὸ τοὺς θυογενεῖς Ἑλ-
 ληνας πλουσίους ἢ Κυβερνήτης ἤθελεν ἐπιτύχει
 δάνειον διακριτικώτατον. Ὅποιος γνωρίζει τὴν
 φιλογένειαν τῶν εὐπόρων Ἑλλήνων τῆς Εὐρώ-
 πης καὶ πόσον ὁ πατριωτισμὸς τούς εἶναι φωτι-
 σμένους συνομολογεῖ τοὺς λόγους μου. Μὲ τὰ δά-
 νειον ἤθελε γείνη ἡ διανομὴ τῆς γῆς, μέτρον σω-
 τήριον καὶ τὸ μόνον πρὸς ἀνάρθωσιν τῆς πατρί-
 δος. Ἄν δὲν κλείσῃ αὐτὴ ἡ δωτοληψία μεταξὺ
 ἔθνους ἢ Κυβερνήσεως καὶ ἀγωνιστῶν, αἰωνίως
 θὰ ταράττεται ἡ νέκ κοινωνία. Ἀλλὰ ἄς γείνη
 τώρα ἡ διανομὴ τῆς γῆς. Ποῖα ὠφέλεια; Μὲ
 ποῖα κεφάλαια ὁ νέος ἰδιοκτητῆς θὰ καλλιεργή-
 σει τὴν διανεμηθεῖσαν γῆν; δὲν εἶναι κίνδυνος
 μάλιστα ὅτι ἕνας πλούσιος Ἄγγλος, Γάλλος, νὰ
 ἔλθῃ νὰ ἀγοράσῃ τὴν γῆν καὶ νὰ κἀν ὑπογεσίους
 τοὺς Ἑλληνας δυνάμει τῶν νόμων; Τότε δίκαια
 ἐκκρεμίσαι, πρὸς περιστρέφονται εἰς τοιοῦτου εἴ-

δοῖς ἀντικείμενο, ἔρχονται εἰς βοήθειαν τῶν λόγων
 μου. Ὁ Κυβερνήτης ἤθελε νὰ ἀγοράσῃ διατῶν
 Τουρῶν τὰ κτήματα τῆς Ἀττικῆς, τῆς Φθιώ-
 τιδος καὶ Εὐβοίας, διὰ νὰ γείνη τακτικῶς ἡ δια-
 νομὴ εἰς τὸν λαὸν ὡς ἐθνικῆματα· εἴτε ἐπα-
 νεκληρμένως εἰς τὸν στρατηγὸν Πριζιώτην νὰ μὴν
 κἀγοράσῃ κτήματα Τουρκικὰ, διότι θὰ ζημιωθῇ
 ἴσταν ἐν καιρῷ πραγματοποιηθῇ τὸ σχέδιον αὐτὸ
 τῆς Κυβερνήσεως.

Ὡς πρὸς τὴν ἀντιπολίτευσιν κατὰ τοῦ Κυ-
 βερνήτου παρὰ τῶν. Οἱ κἀτήγοροι τοῦ Σωκράτους
 δὲν τὸν σύκοφαντοῦσαν, τὰ λεγόμενά τῶν εἶχαν
 ἀλήθειαν, ἀλλὰ ἡ κατηγορία τῶν ἔπερνε χροῶμα,
 λογιὰ καὶ δύναμιν ἀπὸ τὰς προλήψεις τῶν κἀ-
 τηγῶν καὶ τῶν ἄλλων Ἀθηναίων. Ἡ φυσικὴ
 ἰχάραις καὶ ἡ ἀρετῆς τοῖς τῶν Ἀθηναίων, τῶν μελ-
 λόνων τέκνων τοῦ Χριστιανισμοῦ, τοῖς ἔκαμα
 τὰ ἰδρὺν τὴν ἀδικίαν τοῦ θανάτου μετέπειτα, καὶ
 νὰ μετανοήσῃν ἕως νὰ ὑψώσῃν καὶ καθῆναι εἰς
 τὸν Σωκράτην. Οἱ κἀτήγοροι τοῦ Κυβερνήτου ἀληθῶς τὸν συ-
 κοφαντοῦσαν. Τὴν ἀπέχθειαν τοῦ διὰ τὸν πολι-
 τισμόν τοῦ ἔθνους, τὴν μὴ ἔκτασιν ὀρίων, οὕτῃ

ἅτα ὄργανα τῆς Ρωσσίας, τὴν ἔχθραν τοῦ κατὰ
 Ἰδραίων, Κρητῶν, καὶ ἄλλα τοιαῦτα, ποιῶ-
 πῶρα τὰ πιστεύεις, κἀνέγκς κούτο; ἐκείνοι ποῦ
 τὸ εἶλεγα, οὔτε τότε τὰ πιστεύει οὔτε τώρα.
 Ἡ συγκοφαντία ἐρχομένη ἀπὸ ἀνθρώπους εὐπα-
 λήπτους ἐγένετο καὶ πιστευτὴ καὶ πολλοὶ ἄθως
 καὶ ἐνάρετοι πατριῶται ἐπίστευσαν τὰ λεγόμενα
 ἐναντίον σου, καὶ οὕτως ἐδόσκησε τὸ κακὸν καὶ
 ἀντιπάθεια κατὰ τοῦ πολιτικοῦ ἐκείνου ἀν-
 δρός, εἰς τὰ κυβερνηκὰ μέτρα τοῦ ὁποίου, ὁ αἰ-
 σθητὸς δημοσιογράφος δὲν θὰ σιωπήσει καὶ πολ-
 λάς ἐλλείψεις. Οἱ ἀρχηγεῖται συγκοφάνται ἦσαν
 ἐν γνώσει συγκοφάνται, διότι αὐτοὶ εἶχαν ὅλα
 τὰ μέσα νὰ ἐξακορβώσουν τὴν ἀλήθειαν, οὔτε ὁ
 Κυβερνήτης ἦτο κἀνέγκς ἀπρότητος ἄνθρωπος,
 ὅτε νὰ μὴν τὸν πλησιάζουν καὶ νὰ ἐξηγηθοῦν
 μαζὴ του. Πόθεν ἐκινήθησαν εἰς αὐτὴν τὴν ἀντι-
 πολίτευσιν; ἀπὸ κακῆ πάθη καὶ ἄτιμα. Εἶμαι
 πολὺ μακρὰν νὰ θελήσω νὰ προσβάλλω τοὺς πλη-
 ρεζουσίου τῆς Προνοίας, ὅσοι ἐξ αὐτῶν εἶδειξεν
 σταθερότητα εἰς τὰς ἀρχάς των. Καὶ αὐτοὶ καὶ
 ὁ Κυβερνήτης εἶναι πλὴν ἀντικείμενο τῆς ιστο-
 ρίας, ἀλλὰ ποτὲ ἡ ἱστορία δὲν θὰ προσάψει εἰς

αὐτοὺς ἀτιμίαν σκοποῦ καὶ ὑποκρισίαν, (βανάτος
 ἀληθινῶς καὶ κατὰδίκη τῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν)
 ἀπὸ εἶδειξεν οἱ εἰρημένοι τόσον συνέπειαν καὶ
 σταθερότητα εἰς μίαν πολιτικὴν θεωρίαν ἀπο-
 σωτήριον.

Ἀπὸ τὸ σίνολον τοῦ πολιτικοῦ βίου τῶν ΚΚ.
 Μικροκορδάτου καὶ Κωλέττου ἐξάγω δύο στοι-
 χεῖα χλωρὰ καὶ ἄζωκα εἰς τὴν καρδίαν τους,
 μίαν ἀκραν φιλαργίαν, καὶ μίαν ἀρρητησίαν ἢ
 μᾶλλον ἔχθραν διὰ τὸ καλὸ τοῦ τόπου. Ἡ φι-
 λαργία, ποῦ βίχνης βίξαν εἰς ἀνθρώπους μεγάλου
 νοῦς καὶ γαννικῆς καρδίας, μορρώνει τοῦς εὐερ-
 γέτας καὶ ἐδόχουε πολίτας μιᾶς κοινωνίας, τοι-
 οὔτου εἶδους ἄνδρα ἔχομεν εἰς τὴν ἱστορίαν, τὸν
 Φιλέα. Γενῶν τὸ δυστύχημα ἐνὸς τόπου, ἀνθρω-
 πος πλήρης φιλαργίας ἀλλὰ χωρὶς μεγαλόνοον
 καὶ μεγαλοψυχίαν. — Ὅτι οἱ ΚΚ. Μ. καὶ Κ.
 δὲν ἐβλάψαν πρὸ ἀρχαίων τὸ καλὸ τ.ὑ τόπου
 κρινόνται ἀπὸ τὰ ἔργα τους ὡς πρωθυπουργοί.

Ὁ Κύριος Μικροκορδάτος ἐβλάψε κατὰ νοῦν
 νὰ κυβερνήσῃ τὸ ἔθνος μὲ μειοψηρίαν (καὶ μειο-
 ψηρίαν ἀντεθνικὴν), ἢ μειοψηρία εἰς ἕνα σύστη-
 μα συνταγματικὸ αἰματόνεο τὸν τόπον, δὲν τὸν

κυβερᾶν. Ἀγαπᾷ τοὺς τὸν τόπον, ὅταν εἰσέρχεται
τὴν θύραν εἰς ἐμπόρους παρχαίς; Δὲν εἶναι ὁ-
μολογούμενο ὅτι ἐναγκάτος γάνει καὶ τὴν ὑπάρ-
ξιν τοῦ βασιλευσῆς τῆς διχονοίας;

Παραπονεῖται ὁ Κύριος Μυροκορδάτος, ὅτι ἡ
ἐκτέλεσις τοῦ β' ψηφίσματος ἐπαρόλυσε τὴν δι-
καστικὴν ὑπηρεσίαν. ἀληθεῖα λέγει, ἀλλὰ προ-
σκλημμένος ἀπὸ τὸν Βασιλέα νὰ συνθέσῃ ὑπουρ-
γησίον, ἀνεκπόθησε νὰ συνθέσῃ ὑπουργεῖον ὑγιές,
ἐνωσίδυμενον ἀπὸ τὸ ἔθνος, καὶ ἡ θίλησις τοῦ ἐλ-
λειψῆς ἔχει ἡ δύναμις, μετὰ τὴν σύνθεσιν τοιοῦτου
ὑπουργεῖου ἰσχυροῦ εἰς τὴν κοινὴν γινώσκων δὲν ἤ-
θαλε δυναθῆ νὰ ἀρίστη εἶ; τὰς θέσεις των τοῦς
δικαρέποντας διὰ τὴν γνημική των ἀξιώτητα
δικαστάς; Ποῖος Βουλευτῆς ἤθελε τοῦς κικκοπή-
νῆσι; Κάποι; ἤκουτὰ τὸν ἀξιώτερον Κύριον Κλη-
μῆρα νὰ τοῦ; συμβουλεύῃ νὰ μὴν ἐφαρμώσῃ πρὸς
ἑώρας εἰς πρόσωπα γνωστότάτης ἰκανότητος τοῦ
ψήφισμα, καὶ νὰ μὴν φοβῶνται ἐκείνοι ἐφοβήθη-
σαν, καὶ εἶχαν δικαιο, τέτοιοι ποῦ ἦτον.

Κακὸς πατριώτης, καὶ κακὸς ἄνθρωπος εἶναι
ὁποιος εἰς τὴν Ἑλλάδα θέλει διὰ τὸ κάλλιον νὰ
ἐφαρμώσῃ τὴν μέθοδον τοῦ Pessimismo.

Ἐποπτεύομαι ὅτι πλάγιος σκοπὸς τοῦ διευ-
θύνοντος πνεύματος τὸ ὑπουργεῖον 29 Μαρτίου,
ἦτον νὰ ἀμαρῶσῃ τὴν ὑπόληψιν τῆς ἐθνικῆς
νελεύσεως εἰς τὸν ἔξω κόσμον, ἀρχίζωντας τὴν
ἐφαρμογὴν τοῦ ψήφισματος ἀπὸ τοῦς εὐπολη-
τοτέρους, δοῦν τὰς νομικάς των γνώσεις, δικαστάς.
Δὲν μοῦ φαίνεται νὰ ἀντεπῆ κανένας ἀν ἀναφέ-
ρω π. γ. τὸν Κύριον Σ. Γ. Λεονδράκη, ἡ νομίζω
χρὸς μου νὰ τὸν ἀναφέρω, διότι καὶ πρώτιστος
ἀπὸ τῆς ὑπερσίας, τὸν πολὺ μοχθήσαντα
ἐρέτην εἰς τὰς προεδρίας τῶν κακοργειοδικείων,
τὸν γνωστότατον διὰ τὸ φιλοδικαίον, καὶ εὐγε-
νὲς ἦρα; τοῦ γλακτῆρος του. Αὐτὸ ἦτον τὸ
πνεῦμα τῶν νομοθετῶν τοῦ β' ψηφίσματος νὰ
γίνῃ ἀρχὴ ἐκ τῶν ἀξιοτέρων. Ποῖος ἐφαρμῶσε
νόμον, ἀν δὲν ἐξετάσῃ τὸ πνεῦμα τοῦ νομοθέτου,
πρὸ πάντων ὅταν εἶναι σύγχρονον νομοθετικὸ
ἔργον, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ νομοθέτου δὲν εἶναι
ἀμείβολο; Ἐγὼ δὲν γαρίζομαι, ὅτι ἔχει μόνον τὸ
πνεῦμα τοῦ νομοθέτου δὲν ἦτον νὰ γίνῃ ἀρχὴ
ἀπὸ τοῦς ἀξιοτέρους ἀλλὰ πολλοὶ νὰ μὴ σα-
λευθῶν καὶ ἀπὸ τὰς θέσεις των χάριν τῆς ὑπηρε-
σίας. Ποῖος τῶν νομοθετῶν τοῦ β' ψηφίσματος εἶ-

χέ ευχαρίστητιν να παύση (αναφέρω έναν μόνον δια να μην βλάψω την φιλοτιμίαν κανενός σιωπώντας; όνόματα) να παύση ο Κύριος Μωραϊτίνης, τον όποιον ο Κυβερνήτης επροσκάλεσε επί λόγῳ της παιδείας του, τίμιος; οικογενειάρχης, υίος πνευματικός άνδρος εύλαβουμένου από όλο το έθνος;

Ο Κύριος Κωλέττης πρωθυπουργέων παρενώρισεν με βλάβην του, και βλάβην μεγάλην του έθνους; την αλήθειαν ή της ανάγκης; ήθικότητος εις μίαν Κυβέρνησιν. Η κοινή γνώμη χάριν της δημοσιότητας, (επειδή οι πολιτικοί άνδρες ζούν εις την συνταγματικην μηχανήν ως εις σπήτα γιάλινο, ο διαβάτης φθάνει να κοντοσταθῆ βλέπει τι γίνεται μέσα,) ή κοινή γνώμη χαρκτηριστικά μη μαύρα χρώματα τα συστήματα των δύο πρωθυπουργών.

Συχνά κείμενον απολογίας των έχουσι, ως λέγουσι αυτοί ή οι φίλοι τους, την κακοήθειαν του τόπου. Δοκίμια κακής ψυχῆς είναι να ατιμάζητι; και να συκοφαντῆ την γῆν που τον τίμησε; παράτηρῶ ακόμη ότι όποιος θέλει να διασθεیره μίαν κοινωνίαν και Ουρανοκατέβητη αν ήναι,

μέσον ασφαλές υπάρχει να βραβεύωνται με τάς τιμάς του Κράτους; κακοήθεις και άνάξιοι. Είματα της γνώμης των νομοθετών; οι όποιοι καλλιεργούν τον νομοθετούμενον, ως ο άγαλματοποιός το άγαλμά του, εξαλείφει τας ασχημείδαις, τελειοποιει τας εύμορφιαίς; πόσον λοιπόν πρέπει να αποστρεφόμεθα εκείνους τους πολιτικούς; οι όποιοι εξαντλούν όλας των τάς δυνάμεις εις την προπαθείαν να άγκυπτόζουσι και να ώρμάσουσι τας κακὰς διαθέσεις της ανθρωπότητος;

Στέργω δια μίαν στιγμήν εις τον λόγον; της άπολογίας των, αλλά θα σὰς κάμω Κύρισι μίαν απλήν έρώτησιν; αν οι αυτόχθονες είναι κακοί ποτε έγιναν τέτοιοι; βέβαια δεν έγιναν από τα 1830, και εδώ, αλλά κακοί πρέπει να ήσαν και από τα 1821 έως τα 1830; όταν λοιπόν εύτύχησε το έθνος, εύτύχησαν αυτοί οι ίδιοι να λάβουν έναν άνθρωπον εύλαβούμενον και σεβόμενον από τους αυτόχθονας, ο όποιος ώργάνισε τον τόπον ως είναι γνωστόν; διατι δέν τον συνεδράμετε; διατι επαναστάτησατε εναντίον του γῆν και θάλασσαν δολίως και φανερά; κακά ήτον π. χ. τα ζητήματά του εις τον Δεσπόλδον; δέν ανε-

γνωρίζεν ὁ Κυβερνήτης, εἰς ὅσα ἀπέβλεπεν τὴν ἐκλογὴν τοῦ Διοπόλδου, τὴν κυριαρχίαν τοῦ ἔθνους; Ὁ νῦν σέβαστος Βασιλεὺς τοῦ Βελγίου παρετήθη, ἐκλέχθη ὁ νῦν Ἐθναγάπητος Μονάρχης, Ὁθων. Πόσον κέρδος διὰ τὴν πατρίδα ἀνέρχόμενος εὑρίσκει εἰς τὰξιν κοινωνικὴν καὶ Κυβερνητικὴν τὸ κράτος του;

• Εἰς τὰ ἀπορακτισθόμενα, ἔγραψεν ὁ Κυβερνήτης, ἀπὸ τὰς δυνάμεις μέτρα, ἀν εἶναι καθὼς ἐλπίζοιεν σύμφωνα μὲ τὴν δικαιοσύνην καὶ μὲ τὰς εὐχὰς μας, ὅλος ὁ κόσμος θὰ παραινῆται ἀπὸ τὴν τιμὴν τοῦ νὰ συνεργήσῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν αὐτῶν, καὶ ἐγὼ πρῶτος. Ἐὰν εἶναι τὸ ἐναντίον τότε θέλομεν ἐκπληρώσει τὰ χρεὴ μας, καὶ ἐκπληρώνοντες αὐτὰ μὲ τρόπον νόμιμον καὶ τακτικόν, θὰ ἔχομεν ἡσύχον τὴν συνειδησὴν μας, καὶ καμμία εὐθύνη δὲν θὰ πέσει εἰς ἡμᾶς, θὰ προφυλάξομεν, ὅσον ἐξαρτάται ἀπὸ ἡμᾶς, τὰ δικαιώματα καὶ τὰ συμφέροντα τῆς πατρίδος καὶ ὁ Θεὸς θέλει κάμει τὰ λοιπὰ. Διὰ τὴν ἐπιτύχωμεν ὅμως τὸν μέγαν τοῦτον σκοπὸν πρέπει τὸ ἔθνος νὰ μείνῃ ἡσύχον καὶ νὰ ἐνεργῇ διὰ μέσου πᾶν νομίμων ὁρῶν

• γίμων του, τῶν καταστημένων ἀρχῶν του. Ἡ Κυβερνήτης, ἡ Γερουσία καὶ τὸ ἔθνος συνέδριον τῶν ἀντιπροσώπων ταῦτα εἶναι τὰ ὄργανα τοῦ ἔθνους· ἀν τὸ ἔθνος συντρέψῃ εἰς ἐπὶ αὐτῶν ἰδοὺ πάλιν ἀναρχία καὶ ἀκόσμια, καὶ τότε οἱ ἰσχυροὶ εὑρίσκοντες καιρὸν θέλουσι κάμει, ὡς ἑκαμὴν καὶ ἄλλοτε, ἀλλὰ τὰ ἀποπελάσματα θέλουσι εἶναι διαφορετικὰ. Οἱ Γραικοὶ δὲν εἶναι πλέον μόνη καὶ αἱ υποθέσεις τῆς Ἑλλάδος, δὲν ἐμποροῦν νὰ διευθετηθοῦν παρὰ μὲ τὴν μεσολάβησιν πᾶν Ἑρωπαϊκῶν δυνάμεων, δὲν ἀμφισβάλω περὶ τῆς καλῆς γνώμης τοῦ λαοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων, ὅσοι ἀπέδειξαν πάντοτε ἀληθινὰ καὶ εὐκρινῆ πατριωτισμῶ, διὰ τοῦτο εἶμαι πεπεισμένος ὅτι τὸ ἔθνος θέλει διέλθει ἐντίμως τὴν τελευταίαν ταύτην κρίσιν ἐποχὴν καὶ ὅτι θέλει ἐπιτύχει πελευταίον τῶν σκοπῶν διὰ τὸν ὅποιον ὑπέφερε τόσας θυσίας καὶ τόσους ἀγῶνας. Ἐχθροὶ τοῦ Κυβερνήτου ἐλευθερωθῆκασι ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην, ὁ ὅποιος καὶ σὰς ἀγαποῦσε καὶ σὰς ἐτίμα, ὡς πρὸς ὅσα ἦτον ἀξία ἀγάπης, ἀλλὰ αἱ καὶ τοῦ σὰς ἐβρίψκη, τὸ ἔθνος

Ἐνθυμείται καθένος τὴν ἀπάντησιν τοῦ Γρίβα εἰς τὸν Μαυροκορδάτον ποῦ ἦσαν τότε πρωταγωνιστὰ πανελλήνις νὰ ἀπαντήσης εἰς τὴν ἀπάντησιν; Τὴν καὶ δόξα εἰς τὸν Α. Μεταξᾶν ὁ δόκιμος σκηνοθέτης καὶ εἶπε με ἄκραν λύπην εἰς τὸ πρόσωπον — «Κύριε Πρόεδρε καταλαμβάνω εἰς τὸ βῆμα τοῦτο εἶναι ἐλεύθερο εἰς τὸν καθένα»

- Βουλευτὴν νὰ λέγῃ ὅσα θέλει καὶ ὀρέγεται,
- ἀλλὰ πάντοτε ἐντὸς τῶν ὁρίων τῆς ἀληθείας,
- τῆς αἰδοῦς, ἢ τῆς σεμνολογίας; ὅχι δὲν εἶναι
- τέτοιος ὁ Μαυροκορδάτος ὁποῖον τὸν ἱστορή-
- σαν ὁ Βουλευτὴς τῆς Ἀκαδημίας, καὶ ἀδικου-
- μεν τὸν ἐαυτὸν μπερὶ καὶ ἄλλην τὴν Ἑλλάδα νὰ
- λέγωνται ἐδῶ μέσῃ, καὶ ἡμεῖς νὰ τὰ ἀκού-
- ωμεν.

Ἡ ἱστορία Κύριε Μεταξᾶ θὰ φυλάξῃ τὰ λόγια σου, καὶ θὰ ἐπαινεθῆς, ὡς ἐπαινεθὴ ἔνδοξος ἀρχαῖος, ποῦ ἔλαβε τὰ γονικά του ὅπου καὶ Σί. — Ὅταν οἱ Πελοποννήσιοι στρατηγοὶ ἀφρίζαν ἀπὸ θυμὸν καὶ πόθον νὰ ἀτιμᾶσαν τὸ πτώμα τοῦ αὐτοχειρισμένου Αἰάντος, ὁ φρόνιμος Ὀδυσσεὺς μόνος ἐνκητιώθη. — Ἐνωρρίζετε εἶπε τὴν ἔχθρα τοῦ ἀνδρός ἐναντίον μου, ἀλλὰ μὴ γέ-

νοίτο, ἢ ἔχθρα τοῦ νὰ μὲ κάμῃ καὶ ἀδικόν; θὰ ἀδικήσωμεν τὸν ἄνδρα ἂν προαιρηθεὶς νὰ τὸν ἀτιμῶσωμεν τόσον.»

Σελίς. 17. στίχος 13.

Ἀς στοχασθῇ καθένος τί μᾶς λέγει, τί μᾶς ἐνθυμίζει, αὐτὸ τὸ σημεῖον ἐπανελημμένο εἰς μίαν ἡμέραν ἓνα ἔθνος ὅπου κάμνει τὸν σταυρὸν τοῦ εὐγῆ, βράδι, εἰς τὴν ὥραν τοῦ δείπνου, τοῦ γεύματος, δὲν ἠμπορεῖ παρὰ νὰ εἶναι ἔθνος ἠθικό. Αὐτὸ τὸ περιστάτικὸ τοῦ σταυροῦ θέτει μίαν μεγάλην διαφορὰν μεταξὺ τῶν πολιτισμένων ἀρχαίων Ῥωμαίων, καὶ Ἑλλήνων, καὶ τῶν χριστιανῶν.

Σελίς. 19. στίχος 9.

Λυποῦμαι εἰς προσβάλλει τὸν Κύριον Νικοθέον, ἀλλὰ, ἡ σημαία τοῦ ἔθνους εἰς τὰ χέρια μου εἶναι σημαία, ποῦ δὲν τὴν κατεβάξω χίλια κομμάτια νὰ γίνῃ, καὶ δὲν εἶναι ἐλπίδα νὰ τζακίσῃ κανεὶς τὸ χεῖρ ποῦ τὴν κρατεῖ, διατὶ τὸ χεῖρ ποῦ τὴν κρατεῖ εἶναι ἡ συνήδεις τοῦ ἔθνους, καὶ ἐπειδὴ ἡ συνήδεις τοῦ ἔθνους προσβάλλει τὸν Κύριον Νικοθέον, καὶ ὅχι ἐγώ, ὡς ἐγὼ δὲν ἔχω πηλαγία

δεν δυσκολιαν να του ζητήσω συγγνώμην. Ὁ Κύριος Νικολάος θά με παρηγοροῦσε, ἀν ἔβλεπε τὴν λύπην τῆς ψυχῆς μου, ὅτι εἶμαι ἀνγκασμένος νὰ τὸν προσβάλλω, τί νὰ κάμω Κύρ Νίκο; βλέπω μιὰ θεμονιὰ σκοτομένων ὀμπρός μου, φιλήσάν τὸ βουνοῦ τοῦ Ὀμπλώ, καὶ εἶναι οἱ σκοτομένοι τοῦ Μισολογινοῦ, καὶ θά πέσω εἰς τὸ μισοτούς, ἀν ἐγὼ δὲν εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, δὲν ἔχω ἄλλην δουλειὰ ἐδῶ.

Ἐγὼ δὲν εἶμαι ὁ προσβάλλων, ὁ προαδικητής, ἀλλὰ ὑπερασπίζομαι τοὺς ἀδικημένους· εἶμαι εἰς θέσιν ἀμύνης. Δὲν εἶναι προσβολὴ δὲν εἶναι ἀδικία νὰ προτιμοῦνται ἀπὸ τοὺς ἀγωνιστοὺς οἱ παλαιοὶ ἔχθροὶ τῶν ἀγωνιστῶν; χάριτι θεῖα, δὲν ἐνίκησε ἡ ἡμισέλληνος; ἦτον τάχα ἔλλησις ἀγωνιστῶν Ἑλλήνων διὰ νὰ ἐκλεχθοῦν Λαοκίται ἀπὸ τὸ ὑπουργεῖον τῆς 29 Μαρτίου; Διὰ τί δὲν προτιμοῦνταν π. χ. ὁ Ἀναγνωστόπουλος ποῦ ἔειπε, καὶ τὸν χαίρεται ἡ πατρίς, καὶ εἶναι ἕνας τῶν προτασιῶν τῆς εὐτυχίας καὶ δόξης τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, καὶ αὐτοῦ τοῦ ἰδιοῦ τοῦ προακωνημένου; Ὁ Ἀναγνωστόπουλος ἦτον παλαιὸς Κυβερνητικὸς. Διὰ τί ἦτον παλαιὸς Κυβερνητικὸς, σπ-

ραδλέπεται ἀνέντακτος; καὶ ὁ γεραιὸς Σπιλιόδης! Φρόνιμοι ὑπουργοὶ τῆς 29 Μαρτίου μὲ αὐτὴν τὴν σοφίαν ἐπορεύεσθε. Ἀξιοκατάκριτοι, ἀδικηολόγητοι αἰωνίως ποῦ δὲν ἐβάλλετε εἰς κυκλοφορίαν τὸ νόμισμα ποῦ ἔκλυε ἡ 3 Σεπτεμβρίου, τὴν ἀγάπην ὅλων τῶν Ἑλλήνων. Δὲν ἀγνοῶ τί ἄλλοτε εἶπε περὶ τῆς ἐκλογῆς αὐτῆς τοῦ Κυρίου Νικολάου, τὸ σύστημα τῆς 29 Μαρτίου, δὲν τὴν ἐμπόδιζε εἶπε τὸ σύνταγμα. ἀπαντῶ μὲ τὴν φράσιν τοῦ Κυρίου Μεταξᾶ· εἰς συναδελφόντου πληροξούσιον κατὰ τὰς συζητήσεις τῆς ἐθνικῆς Συνελεύσεως; εἰς ἄλλου εἴλους ἀντικείμε οὐ πολλά πράγματα ἐμπόδιζε ἢ χαράττει ὁ ἀρχαῖος νόμος; "ὁ ἀρχαῖος νόμος εἶναι ἡ θεωρία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, καὶ ἡ πηγὴ, νομίζω, πολλῶν ἐνδόξων ἀριστουργημάτων τοῦ νομοῦ τῶν Ἑλλήνων ἀναφέρει τὸν ἀρχαῖον νόμον ὁ εἰδ. ξέτερος ῥήτορας τῶν ἀρχαίων ὁ Περικλῆς. ,, Τὰ δημόσια διὰ δόξος μάλιστα τοῦ παρανομοῦμεν, τῶν τε ἀεί ἐν ἀρχῇ ὄντων ἀκροᾶσαι καὶ τῶν νόμων, καὶ μάλιστα αὐτῶν, ὅσοι τε ἐπ' ὠφελεία τῶν ἀδικημένων κείνται, καὶ ὅσοι ἀρχαῖοι ὄντες αἰσχύνην ὁ μολογοῦμεν ἢ γέρονται. " (Θουκυδίδης)

δης Β. β') Τὸν ἀναφέρει ὁ πλεόν ἄμειπτος τῶν φιλοσόφων ὁ Σακράτης. Ἄγραφους δέ τινες οἶσθα, ἔφη ὁ Ἰππία νόμους; κτλ. (Ξενοφώντας ἀπομνημ. 4. περ. 19.) Ἀναφέρει τὴν δύναμιν τοῦ ἀγράφου νόμου ὁ Σοφοκλῆς, ὅταν λέγει ἡ Ἀντιγόνη πρὸς τὸν Κρέοντα στίχ. 460.

Οὐδὲ σθένειν τοσοῦτον ὠμόμη τὰ σά

Κηρύγμαθ' ὥστ' ἄγραπτα κασφαλῇ θεῶν

Νόμιμα δύνεσθαι θνητὸν ὄνθ' ὑπερδραμείν.

Καὶ ὁ Ὀριγένης λέγει, ὁ ἀγραφος νόμος εἶναι τὰ γράμματα τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Κύριος Μεταξᾶς δὲν ἔμαθε τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀγράφου νόμου ἀπὸ κλασικῆς του παιδείας, καὶ δὲν λέγω αὐτὸ διὰ κατηγορίαν του, ἀλλὰ μάλιστα διὰ ἔπαιόν του διότι τοιοῦτοτρόπως ἀποδεικνύεται, καὶ βεβαιούται τὰ γήσιον, καὶ τὸ αὐτόπλαστον τῆς Ἑλληνικῆς του ψυχῆς. Ὑποβάλλω αὐτὴν τὴν παροχήσιν εἰς τὸν φίλον μου συντάκτην μιᾶς ἐφημερίδος τῆς πρωτευούσης, μετὸν ὅποιον ἡ διαφορὰ γνώμης ἐλπίζω νὰ μὴ με ὑστερίσῃ, τῆς φιλίας του, τὴν ὁποίαν ἐγὼ διὰ καίνα λόγον δὲν ἀρνοῦμαι.

Αὐτὰ εἶναι τὰ Ἑνετικὰ φρονήματα τοῦ Κυρίου

Μεταξᾶ, ἀλλὰ αἱ Ἀθῆναι ἀνῆσαν πρῶτος πολλὴ τῆς πατὸ Βασιλευούσης τῆς Μεσογείου.

Ἐχθροὶ, καὶ φίλοι τοῦ Κυρίου Μεταξᾶ προσάπτουν εἰς τὸν ἴδιον πολλὰς ἀτελείας ἡξέρω ὅτι δύο τρόποι εἶναι νὰ κρῆναι τις ἕναν πολιτικὸν ἄνδρα, δύναται ὁ κρῖνον νὰ σχηματίσῃ εἰς τὸν νοῦν του ἕνα τύπον ἀμειπτον ἰδανικοῦ ἐθνικοῦ ἀνδρός, καὶ νὰ ἀντιπαραθέσῃ εἰς ἐκεῖνον τὸν τύπον, τὸ κρινόμενον πρόσωπο· δεύτερος τρόπος γνωμοδοτεῖ τις περὶ ἑνὸς ἀνδρός σχετικῶς μὲ ἄλλα πρόσωπα καὶ πράγματα τοῦ καιροῦ του, ὁ δεύτερος τρόπος εἶναι ἀληθέστερος. Βλέπω λοιπὸν εἰς τὸν Κύριον Μεταξᾶ τοῖα χαρακτηριστικὰ ἐξαισία τοῦ πολιτικοῦ του βίου· πρῶτον, συμπάσῃσι πάντοτε βῆμα βῆμα μετὸν Κολοκοτρώνη, τὸν μόνον ἄνθρωπον τοῦ καιροῦ μας ὁ ὁποῖος ἐπιησίασε περισσότερο εἰς τὸν ἐντελῆ τύπον ἐθνικοῦ ἀνδρός, ὁ κειρὸς, καὶ ἡ ἱστορία θέλει τὸ μεγαλοφρονῆσθαι καλῆτερα. Δεύτερον, ὁ Μεταξᾶς ἐπαίνεται ὡς ἄριστος συσεργὸς τῆς τρίτης Σεπτεμβρίου, τῆς ἐλευθερωδοτρῆς ἡμέρας τῆς Ἑλλάδος.

Μετὰ τὴν τοῦ Σεπτεμβρίου μηνὸς ἡμέραν, ὁ

δειξε πάντοτε ἀποστροφή κατὰ τῆς διαφθορᾶς καὶ τῶν διαφθόρων, ὅτι συγχωρεῖται εἰς ἄνδρα ἐν ἐνεργείᾳ πολιτικῇ, ὄχι δημοσιογράφῳ.

Πρωθυπουργοῦ τοῦ Μεγαλῆ ἐγένετο ἡ συγκάλεσις τῆς Ἐθνικῆς Συνελεύσεως, καὶ ἡ συζήτησις τοῦ Συντάγματος, ἐπικρατήθη μὲ τὴν πῶσιν τοῦ ἔθνικοῦ ζητήματος τῆς δεκαετίας τῆς Γερουσίας. Ἡ δόξα καὶ ἡ ἀξίησις τῆς Βασιλείας ταυτίζεται μὲ τὸν ἄνδρα, καὶ μὲ τοὺς ὁμοίους του. Οἱ θεσπίζοντες δὲν ἐπιτυχίζουσι παρὰ εἰς τὰ θέατρα, — ἔλιγε ὁ Περικλῆς εἰς τοὺς Ἀθηναίους: "Νὰ κατατρέχετε ἐμπράκτως τὴν δύναιμι τῆς πολιτείας, καὶ νὰ τὴν ἀγαπᾶτε μὲ καρδίαν, καὶ ὅταν σᾶς φανῇ μεγάλη νὰ θυμᾶσθε πῶς τὰ ἀποκίταν ἄντρος ἀπόκοτοι, καὶ ὅπου ἐγρόνιζαν τὰ πρᾶποιμεν, καὶ εἶχαν τροπὴν εὐκαρδιᾶς τους." Ἡ προσέθετο καὶ τὰ ἀκόλουθα μετ' ὀλίγων σελίδας, μὲ ἀρέσουν πολὺ, εἶναι μετὰφρασίς τοῦ Βιλλαρᾶ: "Δίνοντας κοινὰ τοῦ λόγου τους εἰλάβοντες τὸν ἀγῆραγον ἔπαινον, καὶ λιμπρότατον τᾶσφον, ὄχι σ' ἐκεῖνον ποῦ κείττονται μόνον σ' ἐκεῖνον, ὅπου ἡ δόξα τους μνήσκη ἀνεξάληρτα ἀπὸ τὴν θύμησιν σὲ κάθε κίρη, καὶ λόγου καὶ πράξεως."

Γιατὶ τῶν ἐνδοξῶν ἀντρῶν πᾶσα γῆ τάφος εἶναι, καὶ δὲν μαρτυρεῖται μοναχὰ τὴν ἀρετὴν ἢ ἐπιγραφὴν στοὺς τοίχους τῆς πατρίδας μόνον καὶ σὲ ξένον τόπον ἀκόμα ἢ ἀγραφή θύμησιν βρῖσκεται πλιότερον τυπωμένη στὸ νοῦ τοῦ καθενὸς παρὰ ἐπὶ κτήρησι.

Ποῖε δὲν εἶδα ὀρθογραφίαν τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν τὴν τελευταίαν (καὶ βεβαίως οἱ λόγοι τῶν ἀρχαίων εἶναι χρησιμοὶ) δὲν εἶδα λέγει πλέον ὀρθογραφίαν τὴν ἀλήθειαν αὐτὴν ὅσον εἰς τὰ 1843. Ἦμουν εἰς Λονδίνον, καὶ ἀκούσθη ὁ θάνατος τοῦ Γέρου Κολοκοτρώνη ἢ ἐφημερίδες τὸ ἔγραψαν, ἐτύπωσαν καὶ τὴν ἔχνογραφίαν τοῦ στρατηγοῦ εἰς τὸ φύλλον τῆς ἐφημερίδος, ὡς ἦτον κατὰ τὴν ὄρα τοῦ θανάτου.

Ἐνας ἔχει εἰπεῖ, ὅτι ἡ τοῦ θανάτου ἔχνογραφία τοῦ Ναπολέοντος παρασταίνει una destinée inachevée, τὸ πρόσωπον θανάτου τοῦ Θεοδώρου Κολοκοτρώνη ἦτον πλήρης ἀναπύσεως, αὐτὸς ξεπλήρωσε εἰς τὰ ζῶντα του τὸ χρέος του, μὲ τὰ ὄπλα ἐπολέμησε ξένους ἔχθρους, τοὺς ἄλλοφύλους, μὲ τὴν φωνὴν τοὺς ἐντοπίους ἔχθρους, τοὺς θεατρίνους, τοὺς στρατάρχας τῶν ἐμυλιῶν.

πολέμων, τίς οἰος ἄνθρωπος ὡς ὁ Κολοκοτρώνης δὲν ἦτο ποτὲ δυνατόν νά νικήσῃ εἰς ἐμφυλίους πολέμους, ἐπρεπε πάντοτε νά ἦναι νικημένος ἐπειδὴ ἡ πατρις τότε ὀπωδὴ ποτε νικάται. Δέγω λοιπὸν διὰ τί μισοῦν εἰς τὸ Λονδίον, εἰς τὴν εἰδησιν, τοῦ θανάτου του, καὶ ἀπερίγραπτο πρᾶγμα ἦτον ἡ συγκίνησις τῶν πολιτῶν τῆς Μεγαλοπόλεως ἐκείνης εἰς τὴν εἰδησιν ταύτην. — Καμμία πόλις τῆς Εὐρώπης δὲν ἦταν τῇ ἀληθείᾳ ἀρμοδιώτερος δικαστῆς τοῦ βίου τοῦ Γέρου Κολοκοτρώνη, ὡς ἡ Μητρόπολις ἐνός ἔθνους, τὸ ὅποσον χαίρει τόσον τὰ πρωτεῖα τοῦ πατριωτισμοῦ, καὶ ἐθνισμοῦ του. Πατριωτισμὸς καὶ ἐθνισμὸς ἦτον ἡ ἀρεταίς του ἀνδρός ἐκείνου, ὅστις γράφει εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του. “Ὡς ὁ ἀετὸς, ποῦ ἀγναντεύει πάντοτε τὴν φωλιάν του, ὅσο καὶ ἀν πάγῃ φιλά, καὶ χάνεται στὸν οὐρανόν, ὅμοια καὶ ἐγὼ ἐκύταξ πάντοτε τὴν Ἑλληνικὴν γῆν.” — Ὅτι αὐτὰ δὲν εἶναι λόγια πικρῆσιᾶς, μόνος ἡ σωστὴ ἀλήθεια, τὸ μαρτυροῦν οἱ ἀληθινοὶ Ἕλληνες, οἱ τάραι τῶν συγγενῶν του εἰς ὅλα τὰ διάσπια τῆς Πελοποννήσου, ὁ νικημένος Δράμαλης, ἡ ἔχθρα τῶν θαλασσίων, καὶ ἡ λύπη τῶν Λονδινέζων.

Σελίς 23, στίχος 22.

Περὶ τῆς Ἑλληνικῆς καταγωγῆς τῶν Καλημέριδων τῆς Κόρσικης πολλὰ λέγονται.

Σελίς 29, στίχος 3.

Οἱ κλέφταις περισσότερο ἀρέλῃσαν κινῆ ἀπὸ ὅ,τι ἐδύλασαν καταμέρος. Εἶναι μία ἀλήθεια εὐθική, Ἑλληνική αὐτὴ εἶναι, ὁ Ἕλληνας γεννᾶται πολεμιστῆς, ἄροδος ἀλλὰ καὶ ἡ περιστάσεις πλεονάζουν αὐτὸ τὸ αἶσθημα ὡς π. χ. βραβυρική ὄρη ἀκαταμάχητος, γὰρ τάξις ἰδεῶν ἀνδρῶν σοριστοῦ πνεύματος.

Ἴσως τὸ εἰρημένο αἶσθημα ἐδόθη κατ' ἐξοχὴν εἰς τὸν Ἕλληνα ἀπὸ τὴν προνοητικὴν φύσιν, ἐπειδὴ κάττικος εἰς τόπον ὠραίου, πλούσιον, εὐμορφον διὰ εὐμορφῆς γυναῖκες, ἐξυπνᾷ τὸ κίλλος τῆς γῆς τὸ φιλάρπαγον τῶν ἄλλων καὶ ἡ ἀνδρεία ἀντιπαράτατται εἰς τὸν κίνδυνον. Ὁ πολιτισμὸς, ἡ ἰδιοκτησία, ἡ τιμὴ τῶν ἐθνῶν αἰῶζονται ἀπὸ τὴν πολεμικὴν ἀρετήν. — Αὐτῆς τῆς ἀρετῆς ἦτον φύλακες καὶ σωτῆρες οἱ κλέφταις εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν τῆς πατρίδος, ἕως ἀποὺ οἱ 150 συντρόφοι τοῦ Τάσκα, τοῦ Γιάννη Μπου-

κουβάλλα, τοῦ Ζιχαριά, τοῦ Νικητζάρα, ἔγιναν
12 χιλ. εἰς τὰς Ἀθήνας καπιτανεύοντος τοῦ Κα-
ραϊτσάκη, καὶ ἀναστήθη πάλαι τὸ ἔθνος.

Εἰς τοὺς κλέφτας ταυρίζει ὁ χαιρετισμὸς
τῶν Ῥωμίων πρὸς τὸν νικητὴν στρατηγὸν
τῆς μάχης τῆς Κάννη, δὲν ἐχύθη νὰ φανευθῆ,
ὡς ὁ σὺντροφὸς τοῦ μέσα εἰς τὰ σπαθιά τοῦ ἑ-
χθροῦ, ἀλλὰ ἐσώθη ὁ λαὸς, ἡ Γερουσία τὸν προῦ-
πάντησαν συγχαριάζωντάς τον ὅτι δὲν ἀπελπίσθη
διὰ τὴν ὑπαρξίν τῆς πατρίδος.

Οἱ κλέφταις εἰς τὴν γενικὴν δουλοσύνην καὶ
δυστυχίαν δὲν ἀπελπίζοντο, ἔζωναν ἀρματα καὶ
ἐβγαίναν εἰς αἰματηροὺς πολέμους. Τὸ Σοῦλι,
ἡ Μάνη, ἡ Πάργα, ἡ Πρέβεζα, ἡ Ἐπτάνησος,
τοὺς ἦτον φλογερὰ καταφύγια. Εἶναι τάχα
δίκαιον νὰ μὴ ἀναφέρω ἐδῶ τὸ ὄνομα ἑνὸς ἀν-
δρὸς, ὁ ὁποῖος δέκα ἢ δεκαπέντε ἔτη πρὶν τῆς
ἐπαναστάσεως, ὅταν οἱ κλέφταις κνηγημένοι,
διασκορπισμένοι ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον καὶ τὴν
Ῥούμελιν, ἐκατέφυγον εἰς τὴν Ἐπτάνησον καὶ
ἐκεῖ εἰς ὄλους σχεδὸν ἑπτὰθα φίλος, βοηθός, ὀρ-
γανιστής, ἀλλὰ πρὸ πάντων ὡς ἀνὴρ πεπαιδευ-
μένος, ἔμπνεε εἰς τὰ στήθη τοὺς θεῖον ἐγθουσια-

σμὸν διὰ τὴν μνήμην τῶν προγόνων, αὐτὸς εἶ-
ναι ὁ στρατηγὸς Γζώρτζ, εὐγενέστατος, ἀνθρω-
πος, καλὴ καρδίᾳ, φιλέλληνας ἄσρος.

Εἰς τὴν εὐτυχισμένην γῆν τοῦ ἐγενήθηκα,
ἤκουσα γέροντα τυφλὸν μὲ τὴν λύραν τοῦ καὶ
τραγουδοῦσε, κείμενον εἶχε τὴν πυρκαϊάν τοῦ
ἁγίου Τάφου, καὶ ἔλεγε

Ὁ ἅγιος Τάφος τοῦ Χριστοῦ

ἔκκενος δὲν ἐκάνη, τοῦτο εἶπε

Ἐκεῖ ποῦ βγαίνει τὸ Ἅγιο Φῶς

Ἄλλη φωτιά δὲν πάει.

Οἱ κλέφταις ἦτον τὸ ἅγιο φῶς τῆς Ἑλλάδος
εἰς τὴν ἀναγκαίαν καὶ λυπηρὰν δουλοσύνην τῶν
προσῶτων, τοῦ ἰσρατείου, καὶ τοῦ λαοῦ. Πόσον
πρέπει νὰ λυπηταί, τινὰς βλέπωντας τὴν σήμε-
μερον ὅτι δὲν σέβονται πρεπόντως οὔτε ἀπὸ τοὺς
νέους, οὔτε ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν τὰ ἐνδοξα ἀπο-
μεινάρια τοῦ καιροῦ ἐκείνου. Ὁ ἐνεργητικώτατος
Κώστας Λαγουμιτζῆς, ὁ Δημιότζελιὸς καὶ ἄλλοι
(δὲν ἔμπορῶ νὰ σιωπήσω καὶ τὸν εφευρετὴν τῶν
ἐμποροπλοίων Ἰωάννην) δὲν τηροῦνται ἀπὸ τὴν
Κυβέρνησιν ἀναλόγως μὲ τὴν ἀξίαν τῶν κλίμα

των. Ὁ Δημοτζίλιος, ὁ ἀπροσκίνητος Δημοτζίλιος, ὁ φρούραρχος τοῦ Λισινίου, ὁ ἀνδραγαθίας εἰς τὴν Ἀράχουα, ὁ φίλατος τοῦ Καρζιτάκη, τρεῖς πρωθυπουργεῖα ἐπέρασεν τοῦ Μεταξᾶ, τοῦ Μαυροκορδάτου, τοῦ Κωλέτη, καὶ ἀκόμη δὲν ἔχει τὸ γραμματίον τῆς προκοδοτήσεώς του, ἔχει μόνον καὶ βαθυὸν Συνταγματάχου.

Σελίς 30. στίχος 11.

Ποῖος δὲν αἰσθάνεται ἐθνικὴ χαρὰ βλέπωντας ὅτι οἱ υἱοὶ τοῦ Γενναίου Κολοκοτρώνη ἔχουν διὰ πάμπαν τοὺς τὸν Φ. Τσαβέλλαν καὶ τὸν Θ. Κολοκοτρώνη, καὶ διὰ προπάππους τοὺς ἐνδόξους παλαιούς ἄνδρας, Λάμπρον Τσαβέλλαν καὶ Κωνσταντῖνον Κολοκοτρώνη; Νεοὶ τῆς Ἑλλάδος, μάθετε ἀπὸ τοὺς γέροντες τὸν βίον τοῦ Φ. Τσαβέλλα διὰ τὰ ἰδίητε τέλειον Ὀμηρικὸν ἄνδρα, καὶ ἰσχυρὸν ὡς ἦτον οἱ ἀρχαῖοι. Ἐρωτήσατε τὸν σεβασμῖον καπετὰν Ζώνη, τῶν ἐνδόξων Ἀνδρούτζου καὶ Λάμπρου Κατζώνη τὸν αὐτόφρον, ἐρωτήσατε τὸν Δημοτζίλιο, τὸν συστρατιώτην τοῦ Κατζαντώνη, τοῦ Λεπενιώτη, τοῦ Δίπλα.

Σελίς 33 στίχος 14

Μοῦ φαίνεται ἐδῶ ἀνοήδιον νὰ ἀπαντήσω εἰς ἕνα τοῦ ὁποῖου διὰ σέβας σιωπῶ τὸ ὄνομα. Με-

ἐπάντησε καὶ με εὐχαρίστησεν ἔπειθ' ἐπὶ τοῦ εἶχαι στείλλη τὸν Ῥήγαν περὶ ἄνωγας ἀπὸ τὸν δρόμον τοῦ Ἐρμού ἰκονοστάθης εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τοῦ Nouveau Parnasse. — "Βέβαια ἐδῶ γενέσασαι μοῦ εἶπε, μοῦ τὸ πιστοποῖσ' ὁ Ῥήγας σου. —" Ἐγὼ σεβαστέμου ἱερέα δὲν ἔχω καμμίαν φρεσὶν νὰ ἀναθῶ εἰς τὰ τερπνά τοῦ Παριατισσοῦ, εἴαν θέλῃς νὰ μάθῃς τοῦ ἀναβαίνου συγχ' γράφωντας τὸν Ῥήγαν, ἀναβαίνω εἰς τὴν γαλιωτίναν, τοῦ προπορεύετο τὴν ἀντιβασιλείαν (μέσον πολιτικῆς, ὡς φαίνεται, ἐπειδὴ πολιτισμένοι ἄνθρωποι τὴν ἤραρον) ἢ ὅποια ἐθέρησε ζωαῖς ἀνθρώπων καὶ ἔκαμε πλοῦσια χερσόβουλα καὶ δερμάτια, καὶ μοῦ ἔρχεται παραφροσύνη διὰ τὸσον αἷμα χυμένο, τὸ ὅποῖον με μέτρα προληπτικὰ χρησῆμου σοφίας δὲν θὰ ἔχοντα.

Διάβασε τὸ *Itineraire* τοῦ Chateaubriand, ἐκεῖ θὰ εἴρησ' οἱ τοῦ πέραςεν ἀπὸ τὸν νοῦν, εἴαν εἴχα νὰ ἠγμῶνους τὴν Ἀττικὴν, (διέτριβε εἰς τὰς Ἀθήνας), καὶ λέγει τὸ σύστημα τῆς διοικήσεώς του, δὲν ἐπέτω πουθενὰ νὰ ἀναφέρῃ γαλιωτίναν. Θὰ εἶπῃς, οἱ καιροὶ ἄλλαξαν, καὶ, οἱ καιροὶ ἄλλαξαν καὶ ἂν ἡ Μπεζικαῖος Σατεβριάν

(τίτλος τοῦ ναυλοσυμφωνητικοῦ τοῦ) ἤρχετο εἰς πᾶν ἐποχὴν τοῦ Μάουρερ καὶ τοῦ Ἄϊδεν, ἀν ἡ πατρίς τῆς δάφνης δὲν ἦτο ἡ Ἑλλάς, ἤθελε φέρεται χιλιάρημο φοροτομὸν δάφνης, νὰ στεφανώσῃ τοὺς ἥρωας τοῦ ἀγῶνος, οὐκ ποτὲ λαμπρῶμον.

Σελ. 35 — στ. 14.

Ἐνας ὑπουργὸς τῆς δικαστικῆς ἐδημοσίευσεν ὅτι τὰ δάνεια πλουτίζουν, τὰ ἔθνη. Ὁ ἀξιότιμος φίλος μου ἠδύνατο νὰ δικαιολογήσῃ τὴν πρότασιν τοῦ ὁμιλῶντος διὰ Κυβερνήσεις, ἀξιόχρεους, ἀλλὰ ποῖος σὲ δανείζει, ἀν δὲν εἶται ἀξιόχρεος; τὰ κεφάλαια δὲν ἔχουν καρδίαν, ἀλλὰ νῦν καὶ κεφάλι.

Σελ. 40 στίχ. 13.

Ὅταν ἡ κακὴ μου τύχη ἠθέλησεν νὰ εὐρεθῆ δικαστὴς εἰς τὴν δίκην τοῦ Κολοκοτρώνη καὶ Πλαπούτα, μίαν ἡμέραν, νομίζω, πρὶν τοῦ τέλους τῆς δίκης, ὁ Κ. Χριστίδης ἐπαρουσίασεν μίαν ἐκθεσιν διὰ τοῦ Ἐπιτρόπου τῆς Ἐπικρατείας, αἰκτρῶν λέγεσθαι, τὰ πλάγια ἀσχετα μὲσα ἡ ἐπιχειρήματα ἐμπεριεχόμενα εἰς τὴν ἐκθεσιν ἐκείνην, διὰ νὰ βλαφθῶν οἱ δύο ἐγκαλούμενοι.

πρόλιτοι. Μοῦ φαίνεται ὅτι δύναμαι νὰ βεβαιώσω, ἀλλὰ ποῖος τῶν ὀρθοφρονούντων Ἑλλήνων δὲ, τὸ βεβαιώνει σήμερον, καὶ ἡ ἀπαθὴς ἱστορία δὲν θὰ ψεύσῃ μίαν ἰώτα ἀπὸ τὰ λεγόμενά μου, ὅτι ἡ δίκη ἐκείνη ἦτον τὸ πικρὸν, ὀλέθριον ἐξαγόμενα τῆς φονικῆς ραδιουργίας τῶν πολιτικῶν ἐχθρῶν τῶν ἐγκαλουμένων, καὶ τῆς ἀπλάτητος, τῆς πλάνης, τῆς ἐγκαληματικῆς πλάνης τῶν μελῶν τῆς Ἀντιβασιλείας.

Σελ. 42 στίχ. 18.

Ἄν ἤμπορῶ ποτὲ νὰ ἀλημονήσω ἕνα πειστικὸν, τὸ ὁποῖον ἀποδείχῃαι πολὺ φανερὰ τὴν ἐνέργειαν, καὶ τὴν χάριν τῆς κοινῆς γλώσσας. Ἦμουν κατὰ τὸ 1832 Καθηγητὴς τῆς ἐλληνικῆς ἱστορίας εἰς τὸ σχολεῖον τῶν εὐελπίδων. Εἰς τὴν σειράν τῶν μαθημάτων ἦλθε λόγος διὰ τὸν Πλάτωνα, καὶ ἠθέλησα νὰ ἀναγνώσω εἰς τοῦς νέους τὸν Κρίτων· ὑπάρχει μία μετάφρασις τοῦ I. Βιλλαρᾶ, ἕκαστα ἀρχὴ τῆς ἀναγνώσεως εἰς τὰ τέλη τοῦ μαθήματος, ἐπροχωροῦσα ἀλλὰ ὁ ἥλιος ἐβασίλευσεν, καὶ δὲν ἐβλεπα πλέον νὰ διαβάσω, ἦτον τρία τέταρτα σχεδὸν περρασμένη.

ἀπὸ τὴν ὥρα μου, ἔκμα νὰ φύγω, ἀλλὰ οἱ μαθη-
ται μὲ ἐπαρεκάλεσαν νὰ ταλειώσω, ἀκαλουθούσα
ἀλλὰ τέλος δὲν ἔβλεπα μὲ τὴν ὀλότητα τοῦ; εἶ-
πα ὅτι φύγω, ἀκόσω κρυπορηλιματὰ μεταξὺ
τῶν μαθητῶν, καὶ 3—4 δίνονται πρὸς κασπῆς
ἐγὼ ἐπῆρα τὰ χαρτιά μου καὶ ἔφυγα ἀπὸ τὴ
τραπέζι τῆς πικραδόσεως, ἡ σάλα ἐκείνη ἦτον
μεγάλη, ἀπὸ τὸν τόπον τοῦ ἐπαρέδιδα ἕως εἰς
τὴν θύρα εἶναι ἀρκετὸ διάστημα. ἦτον ἡ σάλα,
ὄχι κατὰ τὸ πέλαιος ἀλλὰ κατὰ τὴν στερεά,
φθάνοντας εἰς τὴν θύρα νὰ ἔβγω μεῖσταμάτισαν
δύο νέοι, ὁ ἓνας ἔφερε ἕνα ξυγγοκέρι εἰς τὸ χέ-
ρι, ὁ ἄλλος ἕνα πάλινό λύχνον, μὲ πισσογυρισαν,
μὲ ἐρεγγυῖν, καὶ ἐτελειώσα τὴν ἀνάγνωσιν, Ἄνα-
χρώντας τέλος πάντων, μὲ ἐφαίνετο ὅτι ἔβλε-
πα τὸν γέροντα Σωκράτη νὰ κινή τὰς χεῖρας
του, νὰ εὐλογῇ τοὺς νέους ἐκείνους, γνήσιά τοῦ
καταγωγή ἐξ ἀίματος καὶ πνεύματος. Ὁ ἓνας
τῶν νέων ἦτον ὁ Πανηρόπουλος ὁ μεγαλύτερος
κατὰ τὴν ἡλικίαν, ὁ ἄλλος ἦτον ἡ Τζακάλφο,
ἡ Ἰσαίης δὲν ἐνθυμούμαι σωστά, ἐκτοτε τὰ ἐσύγ-
χισα, ἦτον δύο παιδιὰ εὐμορφα ὡς 14 χρόνων,
καὶ ὁμοίωζον. Ὅσας φορὰς ἐνθυμούμαι αὐτὸ τὸ

περιστατικὸ νοήθη εἰς τὴν καρδίαν μου βαθεῖα
τὴν ἀγάπην, καὶ ἐγνωμοσύνην, πρὸς τὸν τιμώ-
τατον ἄνδρα, ἀγωνιστὴν φιλέλληνα Κ. Ρεῖνεκ.
Ἦτον διευθυντὴς τῆς σχολῆς, καὶ μὲ εἶχε αὐτὸς
διορίσει εἰς τὴν εἰρημένην θέσιν.

Σελ. 43 στίχ. 14.

Ὁ Κυβερνήτης δὲν ἐμελέτησεν ἀκούοντας
ταύτην τὴν ἀλήθειαν τοῦ Περικλέους, (οἱ λόγοι
τῶν ἀρχαίων εἶναι χρῆσμοι καὶ ἀλλήμονον εἰς
ἄποιον δὲν τοὺς μελετᾷ), » ὅστις σκέπτεται ἀλ-
λά δὲν ἔχει τὴν χάριν τοῦ λόγου, δὲν διαφέρει
ἀπὸ ἐκείνον ὅπου δὲν σκέπτεται. » Ὁ Κυβερ-
νήτης ὁμιλοῦσε εἰς τὸ ἔθνος μὲ τὸ ὕφος τῶν
λογοισάτων, Περικεργὸ καὶ ἀξιολύπητο! ὁ Κυβερ-
νήτης θέλει νὰ ὁμιλήσῃ εἰς τὴν συνέλευσιν τοῦ
Λόγου, συνθέσει γαλλιστὶ τὸν λόγον του, με-
ταφράζεται ὁ λόγος του εἰς τὸ γνωστὸν ἀπὸ
ἕρος, ὁ Κυβερνήτης πρέμοντας ἀναγινώσκει
Πόσον ἤθελε κάμει καλλίτερα νὰ ὁμιλήσῃ τὴν
ἀπλὴν γλῶσσαν, τὴν ὁποίαν ἐγνώριζε ἀρκετῶς,
τελειοποιημένος εἰς αὐτὴν διὰ τῆς αὐχῆς του
συναναστροφῆς μὲ τοὺς Ἕλληνας φίλους του, τῆς

Πατρούπόλεως Βιέννας κ. τ. λ. και με την άποψιν
 αν όμιλώντας προς τους Έλληνας εις τον όνομά
 του, ως πολλοί με είπαν, τους άφινεν εκθαμβούς.
 Είς Κράτη μη έλευθερα, μέτα Κυβερνητικά είναι
 τά παράσημα, ή διαφορά, κυβερνοῦν και τά φου-
 στάνια τών γυναικῶν, ως έλεγεν ό μέγας Φρε-
 δερικός δια τῆς άγκλητικῆς τοῦ Λουδοβίκου
 εἰ. Cotillon premier, φουστάνι πρώτο, φουστάνι
 ν. δεύτερο, τρίτο κ. τ. λ. Είς τὰ κράτη τῆς ἰ-
 σότητος πρέπει νά βασιλεύῃ ό λόγος, τό φυσικώ-
 τερο τούτέστι και δημοκρατικότερον, μέσον
 κυβερνήσεως. Όπου είναι ελευθερία πρέπει νά
 πείθῃ τους πολίτας, και δέν τους πείθεισιν παρά με-
 τήν κάλλονήν της φύσεως και γνωστῆς διαλέκτου
 τῶν ἔθνους. — Όσον εν πόλεμῳ δύναται ό σιδη-
 ρος τοσοῦτον εν πολιτείαις ό λόγος λέγει ό Δ.
 Φαληρέυς. — Ό Κυβερνήτης εκάτηγήρησε τόν Κ.
 Σ. Τρικούπην ότι τοῦ έκρυψε δια δικαιοσύνην όρ-
 γανισμόν, δέν νόμιζω νά ἦτον προμαχία ἕκ μέ-
 ρους τοῦ Γραμματέως τῆς επικρατείας, ἀλλ' ἐγώ
 ἐγκαλώ τόν Κ. Τρικούπην και τόν θεωρῶ ως τόν
 πῶλον ἐπιζήμιον πολίτην τῆς Ἑλληνικῆς πατρι-
 δος, τῶν ἐγκαλώ ότι εκρυφεν εις τόν Κυβερνήτην

τό ἔθνος τῶν ἔθμων, τήν ζωῶν διατύπωσιν τοῦ
 νεοελληνικῶνός, τόν ἔθνικόν τύπον τῆς κοινῆς
 διαλέκτου. ἔδοσαν νά πιστεύῃ του Κυβερνήτου,
 ότι ή καιή γλώσσα ἔπ. σιν εις άρχηταίαν, οι άδι-
 κος! σήκωναν ἀπό τόν λαόν τό σκήπτρον τῆς
 γλώσσας, σκήπτρον τοῦ ἑχάρσε ή φύσε; και
 τό ἀντεκατέστησαν με τό βυκολανισικόν τό
 ἔθικόν τους. Οι κεραι θάπτουν τους
 ζωντανούς.

Κατηγορῶ τόν Σ. Τρικούπην ως τόν εἰδημα-
 νέστεον ἄνδρα τῆς κοινῆς γλώσσας, χαρίστα-
 τον συγγραφέα, και θά ἔλεγα περισσότερα ἄν
 δέν ἀπιστέρομουν νά τόν ἐπαινέσω. — Ό γενο-
 Κολοκοτρώνης με τόν λόγον του εις τόν ἄμβωνα
 τοῦ Δημοσθένους, ό Ιωάννης Κωλέττης με τόν λόγον
 του εις τήν Συνέλευσιν, ό Τρικούπης με τό ἐγκώμιον
 τοῦ Μπαύρων είναι οι μόναι ποῦ ἔδωσαν κατά τήν
 Ἑλληνικήν ἀναγέννησιν ἄριστα δοκίμια τῆς νεοε-
 λληνικῆς χαριτωμένης φωνῆς. Ἀναφέρω και τό πο-
 λυτιμῶ «βιβλικόακι κατ' ἐρωταπόκρισιν» τοῦ μα-
 καρίτου Σ. Κανέλου όπου εὑρίσκω αὐτό τό πολυτιμῶ
 ἐγκώμιον ἰδεῶν και λέξεων. Πρώτον δταν είναι φι-
 λολογεῖς διά τό ἰδικόν μου και τό ἑδικόνσου ποίει

ἢ γίνῃ κρίσις καὶ ν' ἀποφασίζεσαι τὸ δίκαιον, ἐπειτα πρέπει ἡ ζωὴ καὶ τὸ τίποτες ὄλων ἂν εἶναι εἰς ἀσφάλειαν. ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ νὰ διδάσκηται καὶ νὰ κυριεύεται τὰ ἀγώρια καὶ τὰ κοριτζία διὰ τῆς ἀνατροφῆς νὰ γένονται καλοὶ ἄνδρες καὶ γυναικες καὶ ὅταν εἶναι πόλεμος ἢ πατριδα νὰ ἀσφαλίζεται καὶ διαφεντεύεται ἀπὸ αὐτούς. "

Λίονια σου ἡ μνήμη ἀγαθὴ Κωνσταντινουπολίτα ἀγωνιστὰ Σ. Κανέλε!

Σελ. 43 στίχ. 20.

Δὲν ἐσχολίασα ἀκόμη εἰς τὸν 'Ρῆγαν μου τὸ Β'. Ψήφισμα τῆς Συνελεύσεως, ἀλλὰ ὄλων μου τὸ τχόλιον ἐναπόκειται εἰς αὐτὴν τὴν ἐννοιαν τοῦ Θεολογικοῦ. (Βιβλ. Α'.) • Ἄνθρωποι ποὺ κτυποῦν τοὺς ἀντιπάλους των μὲ ἀρχὰς δικαιοσύνης, ἀλλὰ παρασέρονται ἀπὸ ἀμάθειαν καὶ ὀργήν. Τὰς ἀρχὰς αὐτὰς τῆς δικαιοσύνης βούλομαι νὰ φωτίσω· δὲν καλύπτω τὸν σκοπὸν μου· λόγους ἐλαφροτικῶς ὡς πρὸς τὸ περιστατικὸν τῆς ἀμαθείας, καὶ ὀργῆς θὰ φανερώσω πολλοὺς, διηγοῦμενος πῶς ἐπαιδαγωγῆθη αὐτὸ τὸ ἔθνος ἀπὸ τοὺς προὔχοντάς του

Κάποιος δύναται νὰ εἰπῇ, οὔτε αἱ παιδαγωγοὶ ἤξευραν περισσότερον, δὲν εἶχαν ἄλλην μέθοδον καλλιργείας. Οἱ παιδαγωγοὶ λοιπὸν ἐβέβαιον τὸν καρπὸν τοῦ δένδρου ποῦ ἐφίτασαν, τί παραπονοῦνται;

Σελίς 43 στίχος 32.

Ἀντιλέγω, ἂν εἰπῇ κανένας ὅτι ἐκφράζομαι μὲ ὑπερβολήν, ἐμπάθειαν, ἢ ἀσυλλογισίαν. Ὁ τόπος τῆς Ἑλλάδος ἀπὸ ταῖς ἡμέραις τῆς ἐλευθερίας του ἕως σήμερον ὑπέφερε πάντοτε ἀπὸ τὴν νομοθετικὴν ἐξουσίαν ὀργανισμοὶ πάντοτε ἀ. ἀρ. μῦδοι, εἴτε οικονομικοὶ, εἴτε δικαστικοὶ, εἴτε καὶ κυβερνητικοὶ. Αὐτὰ πρὸς ἄλλο, διότι ἐκεῖνοι ποῦ ἐνομοθετοῦσαν, ἢ ἐσέβοντο ὡς ἄξιοι νὰ ἴηαι νομοθέται, κατὰ δυστυχίαν, πρῶτον δὲν ἐμελετοῦσαν ἀρκούντως τὴν κατάστασιν τοῦ τόπου γεωγραφικὴν, ἱστορικὴν, τὸν βαθμὸν τοῦ πολιτισμοῦ τῆς νέας κοινωνίας, τὴν ἀληθινὴν φύσιν τῆς ζωῆς διαλέκτου τοῦ ἔθνους, σοβαρὸ ἀντικείμενο, ἐπειδὴ εἶναι ἡ γέφυρα τῆς διδασκαλίας καὶ ἡ Κυβέρνησις ὁμοιάζει καθηγητὴν, διδάσκει. Οἱ ἄνθρωποι τῆς ἐξουσίας ἐπρσπαθοῦσαν νὰ σέρουν μετὰ τὸν ἑαυτὸν τους, καὶ εἰς τοὺς φίλους τους τὰ

κέρδη καὶ τὰς τιμὰς τοῦ πολιτεύματος, καὶ ἐνομή-
μιθ: τοῦσαν, καὶ ἐνομοθετοῦσαν, ὅτιον τὸ δυνά-
την κατὰ αὐτὸ τὸ ποθοῦμενον.

Τὸ πρῶτον περιστάσιον αἰτιολογεῖται ἀπὸ
τούτου, ὅτι οἱ νομοθέται ἐκεῖνοι δὲν εἶχαν ἀρκετὰ
φῶτα, μεγαλόνοιαν, πνεῦμα ἐλευθερο προλή-
ψιων, ἢ πατριωτισμὸν ἀναλήγως τῶν περιστά-
σεων, τὸ δεύτερον εἶχε αἰτίαν τὴν φιλοδοξίαν,
καὶ τὴν κερδοσκοπίαν. Ἄς προσθέσωμεν, ὅτι καὶ
ἐκὸς τύπος νιοσύστατος ἔχει καὶ πολλὰς δυσκο-
λίαις εἰς τὴν διεύθυνσίν του. Ἡ ἀλήθεια ὅμως
εἶναι ὅτι κανένα μνηστῆρα νομοθετικῶν, ἔθνικόν,
πρωτότατον, ἄξιον τῶν ἐγκωμίων τῆς τέχνης δὲν
σώζεται αὐτῆς τῆς ἐποχῆς. Ἄς διολογήσωμεν
ἀκόμη, ὅτι διχοκοῦντες τοῦ πολέμου, τὸ γενικὸν,
καὶ μερικὸν συμφέρον ἦτον ἕνα. συμφωνοῦσαν πλη-
ρέστατα τὰ δύο συμφέροντα εἰς τὴν ἀποδίωξιν τοῦ
κοινοῦ ἐχθροῦ, ἀλλὰ πικρῶτατος ὁ πόλεμος: εὐρέθη
εἰς ἀντιπαράθεσιν τὸ γενικὸν καὶ τὸ μερικὸν συμ-
φέρον, τὸ συμφέρον τοῦ ἀτόμου καὶ τῆς πατρίδος·
κατὰ τὴν ἀνθρώπινον ἀδυναμίαν, τὸ πρῶτον, τοῦ
ἀτόμου, τὸ γενικὸν, ἐκτὸς μερίλων, προσπα-
θειῶν τῆς ψυχῆς, ὅταν ὁ ἀνθρώπος τοῦτέστι ὑφῆ

ται ἀπὸ γενναϊότητα καὶ πατεῖ τὸ προσωπικόν
συμφέρον διὰ τὸ κοινὸν ὄφελος.

Ἦν ἔτι ἐσυνέθη; Ὅλοι οὖν κακρὶ ὀργανισμοί,
ὅπου εἰς τὸ διάστημα 24 ἐτῶν ἔγιναν, εἶναι ὡς
τόσα κεφάλαια, ποὶ κακῶς ἐνδύσει μὴ ἐπιτήδειος
κερδοσκοπῶν; τὸ κακὸν κεφάλαιον θὰ φέρει δια-
φορὰ τὰ ἀποτελέσματα, καὶ ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος
θὰ πῆ ἐως τὸν πάτο τὸ ποτήρι, θὰ τὸ στραγγί-
σει. Οἱ μεταγενέστεροι θὰ θερίσουν τὸν καρπὸν
τῶν κακῶν μέτρων, θὰ πληρώσουν καὶ τὰ κακῶς
ἐξοδευμένα δάνεια· ὁ τύπος τῆς Ἑλλάδος βα-
θείως θὰ εὐτυχήσει, ἀλλὰ χάρις πῶν ἀκοιμητῶν
εὐεργεσιῶν τῆς φύσεως.

Ἡ διοίκησις τοῦ Κυβερνήτου ἐστάθη ὡς χελι-
δόνι τῆς ἀνορίσεως, τοῦ ἐργαται καὶ φεύγει.

Ὁ Κυβερνήτης θὰ γίνῃ ἀντικείμενον πολλῶν
μελέτων ἐκ μέρους τῶν ιστοριογράφων τῆς ἐπο-
χῆς μας. Ἐπειδὴ ἐγὼ, γράφωντας σκοπόν, καὶ
πῶθον ἔχω ὡς ὠφελῆσαι τοῖς νέου, (ἂν τάχα εἰ-
πῶ ὀρθὰ πράγματα) καὶ δὲν δύναμαι καὶ ἐπι-
τύχῳ ἀκρόασις παρὰ ἀπὸ τοῦ νέου, ἐπειδὴ οἱ
ἡλικιωμένοι ἄνδρες ἔχουσι τὰ προηγούμενά τους,
τὰς προλήψεις των, ἢ ἐκλειστέα, τὸ πᾶν

τῆς ζωῆς των, καὶ δὲν ἀλλάζουσι, διὰ τῶτα, καὶ θέτω ἀρχὰς πρὸς ὀδηγίαν τῶν νέων· ἰσως, καὶ περιττολογῶ, ἀλλὰ καὶ ἡ περιττολογία εἶναι καλὴ, ὅ νοῦς τῆς νεότητος φύσει διασκαρπίζεται, καὶ ἡ ἐπανάλψις ἀνευθυμίζει. Λέγουσι πῶν, ὅτι δύο μέθοδοι εἶναι διὰ νὰ κρίνη ἕνας· ἄνδραν ἀξίον μελέτης ἱστορικῆς. Ἡ μέθοδος τῆς ζωῆς, καὶ ἡ μέθοδος τοῦ θανάτου. Ἡ μέθοδος τῆς ζωῆς εἶναι ὅταν ὁ ἱστορικὸς φωτίζει ὅλα τὰ πραγματικά, ποῦ οὕτως εἶπεν, περιζώνουν τὸν ἄνδρα, καὶ τὸν ἐξηγεῖ διὰ μέσου τῆς καταγωγῆς του, τῶν ἀναλογιῶν του, καὶ τοῦ ἰδίου του βάρους, καὶ ἐπισημότητος. Ἡ μέθοδος τοῦ θανάτου εἶναι ὅταν ἀρίνει ὁ ἱστορικὸς, εἴτε διὰ ἀμαθίαν εἴτε διὰ ἐπιβουλήν ἀρίνει σκοτεινὰ, νεκρὰτὰ περιστατικά, ἢ ὅλα ἡμέρας, καὶ τότε ἡ ἐξήγησις τοῦ ἐξόχου ἀνδρός εἶναι ἀτελής, καὶ ψευδής. Ἐκφραζόμεντας αὐτὰ τὰ στοιχεῖα εἰς τὸν Κυβερνήτην, τρεῖς παρατηρήσεις ἐρχοῦνται πρόχειραι. Πρῶτον, ὅτι ὁ Κυβερνήτης ἂν καὶ κατὰ τὴν γέννησιν του Ἑλληνικῆς φυλῆς, ἦτον ξένο προϊόν. — Ἡ μάθησις του ἐπῆραξε ἀπὸ τὸν τριανταετῆ βίον του εἰς πᾶν Ἑυρώπην, θεατῆς αὐτοῦ, παρατηρητῆς, καὶ οὐκ

ὁμοιος πολλῶν τῶν συμβάτων τῆς περιφύσεως ἐποχῆς του, ἡ ὁποῖα ἰσοδυναμεῖ μὲ τριάκτα αἰῶνων συμβάντα. — Ἐλεγόμενος Κυβερνήτης τοῦ πολιτεύματος τῆς Ἑλλάδος βλέπει καθένας τὴν τάσιν του, τὴν προσκείμενάν του νὰ ταιριάσῃ τὰς γνώσεις του τῆς Ἑυρώπης μὲ τὰς ἀνάγκας τοῦ τόπου, τὰ δύο στοιχεῖα τοῦ ἦτον πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν, ἐσαπνεύζετο νὰ τὰ συγκεράσῃ καὶ εἰς τὴν ἐργασίαν του φαίνεται φανερὰ τὸ πνεῦμα τεχνίτου ἀνδρός. Δὲν εἶναι εἰς μίαν σημείωσιν ποῦ δύναται τις νὰ ἀναπτύξῃ τὸ σύστημά του, τὰς δυσκολίας, ποῦ τὸν ἀντεμάχοντο, καὶ τὴν ἐδικήν του ἀδυναμίαν.

Τώρα τί θέμα προβάλλει εἰς δικαστὴν ἀπερόλιπτον ἡ Ἑλληνικὴ κοινωνία; ἔχον ἀπονοῦν πόλεμον μεταξὺ πολιτισμοῦ Ἑυρωπαϊκοῦ, καὶ ἐντοπίου στοιχείου, πόλεμος ποῦ ἀρχεταὶ ἀπὸ τὸ 1821. Ἀκροαζόμενον μὲ πόθον τὰς οὐχὴτῆσι τῆς Συνελευσεως καὶ ἐπαρετήρητα τὴν φύσιν των δὲν ἦτον ζήτημα μεγάλο, ἢ μικρὸ, ποῦ νὰ μὴν βλέπῃ τις τὰ δύο στοιχεῖα πιασμένα ἀπὸ τὰ μαλλιά. Ἀπὸ ἀτζαμήτικου νόας μὴ εἰδήμονας δηλαδὴ τῆς Ἑυρώπης, καὶ τῆς Ἑλλάδος, εἰσέχθ.

παρκαίρω, καὶ ἀστόχως εἰσέχθη λέγω ὁ πλι-
 τισμὸς τῆς Εὐρώπης, τὸ στοιχεῖο τὸ αὐτοχθονικόν,
 πικρὸν, ὑβριστικόν, κατὰπατούμενον φωνάζει,
 ἔχει δίκαιο, γιατί εἶναι ὁ νοικηκῆρς τοῦ τόπου,
 ἔχει καὶ αὐτὸς ὁ αὐτοχθονισμὸς τὸν πολιτισμὸν
 του, μὴ ὅπως οἱ πεπαιδευμένοι ἀγνοοῦν ὁ θε-
 σμένοι εἰς τὰς γηραιαίς των, καὶ προνομοιοῦ-
 χους προλήψεις. — Ποῖο πνεῦμα ποία σειρά σκέ-
 ψων ἠδ' ἵνατο τῶρα νὰ ὀρίληση τὸν τόπον, καὶ
 νὰ βοηθήτη οὕτως εἰπεῖν, ὡς ἄνεμος εὐδαιος, τὴν
 ναυτηλίαν τῆς νέας πατρίδος; — ὁμιλῶ πάντοτε
 εἰς τοὺς νέους. —

Ἐμπρώτης, πλάκα θανάτου εἰς τὸν Μικροκορ-
 διατισμὸν, καὶ Κωλετισμὸν (μὴ γανοῖτο νὰ νομι-
 σῆτινὰ; ὅτι ἐχ' ἔροτάθεισά κάμμι κινεῖ τὸν κά-
 λαμὸν μου, ἂν μὴ ἀξέου ἔτι τοῦ προσβάλλω, ἀλλ'
 ἡ ἀλήθεια εἶναι ἀλήθει, μάχομαι ὑπὲρ τῶν πει-
 θῶν τοι; ἂν γελωθῶμαι εἶμαι ἀκίβδουνο; δὲν βί-
 ἄζω κἀνενα νὰ με ἀναγώγη) Ἐμπρώτης, πλάκα
 θανάτου εἰς τὸν Μικροκορδιατισμὸν, καὶ Κωλετι-
 σμὸν. ἔλασιν με τὴν ὀλόγητα τὰ πιστὰ τοῦ κα-
 λοῦ Ἰατροῦ, ἔδειξαν ἀνεμπειρίαν, ἀνηλικώτητα,
 ἔχθροι τῶν ἑτεροχθόνων, καὶ αὐτοχθόνων. Δεῦτε

ρον, ὁ θρίαμβος τοῦ ἐντοπίου πνεύματος. Ἰγὶς
 ἐντόπιον πνεῦμα εἶναι ἐκεῖνο ποῦ βαθαίνει εἰς τὴν
 γνῶσιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ τόπου, τοῦ τόπου, τοῦ
 τόπου, λέγω, καὶ περιηθεῖται τρόπους νὰ τοὺς ε-
 κανοποιήτη ὑγίης ἐντόπιον πνεῦμα εἶναι ἐκείνο,
 ποῦ δὲν θέτει ὡς ἀρχὴν τὴν θεραπειάν τοῦ συμφέ-
 ρουτος τοῦ καθενὸς ἀτομικῶς, ἀλλὰ τὸ γενικόν
 τὸ συμφῆρον ἔλλων τῶν αὐτοχθόνων ὑγίης ἐντόπιον
 πνεῦμα εἶναι ἐκεῖνο ποῦ δὲν ἀσχεροῦτάται, μά-
 λιστα συμμαχεῖ, καὶ φιλονοεῖται με τὸ γενικόν
 συμφῆρον τῶν ἄλλων μὴ ἐλευθερομένων Ἑλλήνων.
 Αὐτὸ ἀπάρτει τὸ ἔθνος τὸ γενικόν συμφῆρον, καὶ τὴ
 δικαιοσύνη τῶν αὐτοχθόνων (ὁ ἄρτος πίσης κοι-
 νωνιά); Ἄν νομοθέτης παρεβλεπε αὐτὴν τὴν ἀ-
 λήθειαν, ἡ νέαν Ἑλλάδα; ἢ ἔλα εἶναι, (τρόπος τοῦ
 λέγειν) ὡς ἡ Μάχη καὶ τὸ Σοῦλι ἦτον πρὶν τῆς
 Ἐπαναστάσεως, χωρὶς σχῆτιν κραταιῶν με τὸν
 ἐπιλοιστὸν Ἑλληνικὸν κόσμον. Ἐπειτα εἰς τὴν
 ταυτηνὴν ἀποικτατάτησιν τῆς ἐλευθερίας, ἡ μὴ
 ἐλευθερωμένη Ἑλλάς ἡ συνεδραμὲν ενεργῶς, ἡ ε-
 κκακοπάλητε τὰ μέγιστα ὀρθῶ ὑγίης πνεῦμα ἐν-
 τόπιον εἶναι ἐκεῖνο ποῦ παραδέχεται τὰ δοκιμα-
 σμένα ἀπὸ τὴν Εὐρώπη μέτρα σωτήρια κυβερνητικῆ

καὶ ἡ κοινωνικῆ περιττό εἶναι νὰ εἰπῶ, ὅτι
προσὸν ἀχώριστο τοῦ ἐντοπίου πνεύματος πρέπει
νὰ ἴναι, καὶ εἶναι ἀληθῶς ἡ λατρεία, τολμῶ νὰ
εἰπῶ, τοῦ θρόνου τοῦ Ὁθωνος.

Ἀμύζει μού φαίνεται ἐδῶ, (ἂν ἡ φωνή μου
ἔχει κανένα βάρος) νὰ ἀποζημιώσω τὴν ὑπόλη-
ψιν δύο Ἑλλήνων, (ἐπεὶ δὴ νομίζω πῶς δὲν φώζε-
ται εἰς τὸν κόσμον ἄνθρωπος Ἑλληνας, ποῦ
νὰ ἐπιβουλεύεται, ἢ νὰ φθονῇ τὴν ὑπαρξίν τοῦ
θρόνου τοῦ Σεβαστοῦ ἐθνάρχου Βασιλέως τῆς
Ἑλλάδος) δὲν μού φαίνεται λέγω παράκαιρα
νὰ ἀναφέρω τὸ ἀνύπαρκτον τῆς κατηγορίας ἐναν-
τίου δύο ἀνδρῶν Ἑλλήνων, αὐτὴ ἡ κατηγορία
ὀρασοῦ ἀνίσταται, [δὲν βεβαιοῦται] καὶ εἰς
φυλλάδιον νεωστὶ τυπομένον γαλλιστὶ, τὸ ὁποῖο
προδίδει ὀξείμω κοντίλι παλαίου ἀγωνιστοῦ (ὄχι
τοῦ Κυρίου Δομνάνδου) εἰδήμονος πολλῶν πραγ-
μάτων τῆς κοινωνίας μας, ὅτι δηλαδὴ ὁ Κύριος
Κατακάζης, καὶ ὁ Κύριος Μ. Σουτζος ἐπιβουλεύ-
οντο τὴν ὑπαρξίν τοῦ θρόνου κατὰ τὴν τρίτην
Σεπτεμβρίου. Ὁ Κύριος Κατακάζης πρὶν γίνῃ
ὑπάλληλος Ῥώσσης ἐγεννήθη Ἕλληνα, καὶ δὲν
κάνονται τόσο εὐκόλα τὰ προσόντα τῆς φύσεως.

Ὁ Κύριος Μ. Σουτζος εἰς τὸ στάδιον τῆς ἐντιμῆς
ζωῆς τοῦ δὲν δίδει τὴν παραμικρὰν λαθὴν πα-
ρημίας ἔθνοκαταράτου ὑποψίας. Ὁ Κύριος Σου-
τζος εἶναι ἐκεῖνος ποῦ εἶναι, ὁ φωτῆριος πολῦτε-
ρος συνδρομητῆς τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως
εἰς τὰ 1821, ὁ ἀγαθὸς Πρόεδρος τῆς Ἑλλάδος
κατὰ διαφόρους ἐποχάς, καὶ ὁ τιμιότατος οἰκογε-
νειάρχης τῆς νέας Ἑλληνικῆς κοινωνίας.

Συλλογισθῆτε, κατὰ τὴν ἐννοίαν τοῦ φυλλά-
δίου, δύο ἔρημοι ἄνθρωποι, ἓνας ὁ Κατακάζης, ὁ
Σουτζος ὁ ἄλλος, ἓνας ὁ Κατακάζης, καὶ ὁ Σου-
τζος δύο, ὅσον καὶ ἂν τινὰς τοῦς μετρά δὲν τοῦς
βγάνει περισσοτέρους ἀπὸ δύο, καὶ αὐτοὶ οἱ δύο
ἔρημοι ἄνθρωποι θέλουσι νὰ κρατίσουν τὸν θρόνον.
Δὲν ἦτον βέβαια στὰς φρένας των, καὶ ἂν τὸ εἶ-
χαν κατὰ νοῦν εἶναι ἀνεύθινοι.

Τὸ φέρισμον τῆς Σεβαστῆς, Εὐεργέτης τῆς
Ἑλληνικῆς φυλῆς, Αὐλῆς τῆς Ῥωταίας; Ὅποιος
ἔχει γνώσιν τῆς διπλωματικῆς μεθόδου δύναται
νὰ βεβαιώσῃ ὅτι ἴσια ἴσια ἀπὸ τὸ φέρισμον τῆς
Σεβαστῆς Αὐτοκρατορικῆς Αὐλῆς, ἐξάγομεν τὴν
αθρότητα τοῦ ἀνδρός Ἑλληνοῦ ὑπάλληλου Ῥώσ-
σου. Τὸ φιλόφρονον τοῦ Αὐτοκράτορος ὑπὲρ τοῦ

Ἐθνίου τῆς Ἑλλάδος ἐθυσίαις εἰς ἀπλήν μόσον
 ὑποψίαν τὸν πρέσβην σου, αἱ ἁποκαταστάσεις αὐ-
 τοῦ ἐγείρονται εἰς τὸν βραχὺν μίαν ματαβολῆς,
 εἰς σύγκρουσιν τόσων παθῶν, καὶ εἰς διπλωματι-
 κὴν πάλην. Ὁ καιρὸς, εὐεργετῆς τῆς ἀληθείας, θέλει
 φωτίσει πρεπόντως τὸν Σεβαστὸν Ἀυτοκράτορα
 ὑπὲρ τοῦ πρέσβεως σου.

Σ. 47. Στίχος 19.

Ἐνας με ἐβεβαίωσε ὅτι ὁ Κ. Μεταξᾶς, ἀπο-
 δίδωντας τὸν ὀφειλόμενον ἔπαινον, πρὸς πολλοὺς
 τῶν συνεργῶν τῆς γ'. Σεπτεμβρίου κατὰ τὴν πρω-
 τεύουσαν καὶ τὰς ἐπαρχίας, εἶπε ὅτι ἀνῆλθόν
 λόγος νὰ δωθῶν εἰς ἕνα ντᾶ ἀριεῖα, αὐτὰ χρω-
 στεύονται εἰς τὸν Σπύρο Μήλιο, διὰ τὸ ἀναίμα-
 κτόν καὶ τὸ εὐστοχόν τοῦ σχεδίου τῆς θρακοσωτη-
 ρίου καὶ λαοσωτηρίου αὐτῆς ἡμέρας.

Σ. 49. Στίχος 1.

Ὁ Κύριος Κουλλίνος ἐπρότεινε εἰς τὴν Βουλὴν
 (ὄρα Ε. τοῦ Αἰ. ἀρ. 598) τὴν ἐγγραφὴν τοῦ γε-
 ναίου Σταύκου, ἄλλων ἀγωνιστῶν καὶ ἐνδοξῶν
 φιλελλήνων εἰς τὸ κατὰ τὴν τῆς Βουλῆς, δὲν
 μ' ἐκαταφρόνηται ὁ ἀξιότιμος νέος, μάλιστα μὲν

εἶδει καὶ εἰς τὰ πρακτικὰ τῶν συμβουλίων τῆς
 Ἐπαρχίας του κατὰ τὰ 1840, καὶ μὲν πρότα-
 σιν, καὶ τοῖς λόγους του διὰ νὰ εὐκαλομηθῆ
 μισωλίαν εἰς τοὺς ἐνδοξοὺς ἀγωνιστάς. Ποτε
 δὲν ἐδοκίμασα τόσην εὐχρηστίαν, ὅσον διὰ αὐ-
 τὰ πᾶ ἀισθημάτων τοῦ Κυρίου Κωνσταντίνου, ἡ
 πατρικὴ φλέβα τῆς τιμῆς, δένει γερὰ εἰς τὴν
 καρδίαν τοῦ νέου. — Ὅπου ἐγεννήθη ὁ Κ. Κουλλί-
 νος ἐγεννήθηκα καὶ ἐγὼ, καὶ εἰς τὴν δύο ἡ ἀν-
 θατολισμένη ἐκείνη νῆσος ἐστάθη γῆ φιλόξενη,
 ἐπειδὴ οἱ γονεῖς τοῦ Κυρίου Κουλλίνου ἦτον ἀπὸ
 τὴν Πελοπόννησον, οἱ δικοὶ μου, ἀπὸ τὴν παρὰ
 λον Γαλλίαν. Τέκνον εὐπατρίδων ἀνδρῶν ὁ Κύ-
 ριος Κωνσταντίνος, ἀξιότιμος ὁ ἴδιος, δὲν τὸν
 πολιτικὸν του βίον, ἐπῆρα βραχὺ τὴν μὲν ἐγ-
 γραφὴν εἰς τὸ κατὰ τὴν τοῦ ἐνδοξοῦ, καὶ ἀπο-
 χροῦς Σταύκου, καὶ ὁ ἐλεγχὸς μου ἦτον ἐλεγχος
 φίλων καὶ πόνο. Δὲν μοῦ φαίνεται ἀναμύδιον εἰ
 ἀπατηθῶ τὴν εἰς ἕνα, ὁ ὅποιος (νομίζει γὰρ
 με βλάφη) καὶ συνάξει μαρτυρίας διὰ νὰ ἀπο-
 δεῖξῃ, πῶς εἶμαι τοῦ Δυτικοῦ χριστιανικοῦ δόγ-
 ματος· μάθετο, Κύριε Μάσσων, τρεῖς οἰκογένειαι
 ἀπὸ τὴν Μασσαλίαν, (Cermois, Nui, Tereet.)

ἦλθον καὶ ἐκατοίκησαν εἰς τὰς Πάτρας, καὶ εἰς
τὴν εὐμορφὴν νῆσον τῆς Ζηκούθου, καὶ μετέρχον-
το τὸ ἐμπόριον, εἰναι χρόνοι ἑκατό. Σοῦ ἐπῆρα
τὰ εὐρητήρια διατι σοῦ τὸ εἶπα. Ἐγώ καθὼς
βλέπεις ἀπὸ τῆς Ἐπαρχίαν ποῦ ἐγέννησε τὸ ἄ-
σμα ἀσμάτων τοῦ καιροῦ μας, καὶ ἀγαπῶ τὴν
ἐλευθερίαν, καὶ δὲν σὲ εὐχαριστήτα, διατι ὅσο ἀ-
γαπῶ τὴν ἐλευθερίαν, τόσον σέδομαι τὴν ἀθεώ-
τητα τῶν ἀθῶων. Παλαιὰ γινώριμε Κύριε Μάσ-
σον σοῦ κακοραίνεται: ὅτι σὲ κακολογῶ, ἀλλὰ ἄν
ἔχης στυρί δικαιοσύνης κρῖνε: ἐγὼ σὲ κακολογῶ
μόνον, καὶ ἐσὺ μὲ ἐκακοποίησες ἀδικήματα, ἴδε
πόσον ἤμαθα ἀκόμη ἄνισοι.

Μὴ μὲ ξεσῶ ερίζεσαι, Κύριε Μάσσω, μ' ἐπῆ-
ραν στὸν λαχμόν τους ἢ λύραις τῶν στραβῶν, σοῦ
βάζω μάρτυρα ἄνδρα ἀληθινόν, τὴν οἰκοδεσπότην
μου Γεώργιον Αὐθόμην, τὸν παλαιὸν ἡμερῶν καὶ
δόξης Νικητρά: μία φορὰ εἶπαμε ἐνὸς στραβοῦ,
καὶ ἦλθε νὰ μᾶς τραγουδήσῃ μὲ τὴν λύρα του, καὶ
ἔλεγε κατὰ τραγοῦδιον τοῦ καιροῦ τῆς ἀντεβασιλεί-
ας καὶ ἐκεῖνα τὰ τραγοῦδια σὲ ἐζωγράφιζαν, ὅπως
ἐγὼ σὲ εἶπα, καὶ μᾶς ἔλεγε ὁ στραβός, ὅτι ἐκεῖνα τὰ
τραγοῦδια μέλιστα ἀρέγεται ὁ λαὸς νὰ ἀκούῃ εἰς

τὰ πανηγύρια, καὶ πέρτουν πολλὰς δεκάρας εἰς
τὸν θίσκον του. Τί σοῦ πταίω ἐγὼ; μᾶσσε ταῖς
λύραις τῶν στραβῶν, τὰ βιόλια, τὰ λαγοῦτα, τὰ
τομπολέκια τους, καὶ τζαμισέτα, τότε καὶ ἐγὼ
σιωπῶ!

Ὁρέγεται νὰ μάθης, Κύριε Μάσσω, διὰ τὴν
θερησκείαν μου, νὰ σὲ εὐχαριστήσω ἀρχίζω ἀπὸ
τοῦ καιροῦ ποῦ ἐγεννήθηκα, ὄχι πρῖν. — Χεῖρες
πρῶτος Ἀκτίου μ' ἐδάπτισαν εἰς τὴν ἐκκλησίαν
τοῦ ἁγίου Μάρκου, ἐκεῖ ὅπου 20 χρόνους ἔπειτα
ὁ Δεσπότης τοῦ Αὐτικοῦ δόγματος ἐψάλλε δοξο-
λογίαις διὰ τὰ νικηφόρα ἄρματα τῶν Ἑλλήνων
ἦλθε λόγος εἰς τὴν Πόλιν, ὅτι ὁ Ὑψηλάντης ἐπέηρε
τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὁ λαὸς, ὡς ἦτον φυσικόν,
ἔτρεξε εἰς τὸν Δεσπότην τοῦ Ἀνατολικοῦ δόγμα-
τος, ἀλλ' αὐτὸς φοβούμενος ἀπὸ τὴν τότε Διο-
κλειαν δὲν ἔστρεψε εἰς τὸ ζήτημα τοῦ λαοῦ νὰ δα-
ξολογήσῃ τὴν περρινοτάτην ἐθνικὴν εἰδήσιν· ἐστῆθη
τὸ κύμα τοῦ κόσμου εἰς τὴν ἐπισκοπὴν τῶν Δα-
τίνων, ὁ Δεσπότης ἦτον Δαλυάτης, ἀνοίξε ταῖς
θύρας τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μὲ τὴν φωνὴν τῆς
ἀρχαίας Φώμης, ἣ ὅποια εἶχε βασιλεύσει τὸν
χρόνον ἐψάλλε τὰ εὐχαριστήρια εἰς τὸν Θεόν.

Ο Λόγος τῆς Ζακύνθου μου φαίνεται, ἐκάθονταν εἰς
 θρόνον προφήτου, ἀλλὰ εἰς τὸ πότε τῆς προφητείας
 τοῦ ἐσφαλλε. Δὲν θέλω γὰρ σὲ ἀφῆσω σαραπονεμέ-
 νον, Κύριε Μάσσω, καὶ θέλω γὰρ σοῦ ἀνάξω ὕλον
 τὴν χάριτίν τοῦ Χριστιανισμοῦ μου. Ἡ Μητέρα
 μου ἐπῆρε τὴν εὐχὴν τῶν λειτουργῶν εἰς τὸν
 ἅγιον Σπυρίδωνα, καὶ ἐκεῖ ὁ ἱερεὺς, ὡς εἶναι τὸ
 ἔθιμο τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, με ἐπλησίασε
 εἰς τὴν ἁγίαν τράπεζαν, ἐπειτα ἡ τροφὸς μ' ἐπῆ-
 γε. Ἔρα μεσημέρι, καλοκαίρι ἄτον, εἰς τὸν ἐφη-
 μέριον τῆς ἀναλήψεως (ἦτον ἐφημέριος, ὁ σεβά-
 σμιος ἱερεὺς Διονύσιος, ἐκεῖνος ποῦ εἰς τὸ Μισολόγ-
 γι ἀνήμερα τῶν Χριστουγεννῶν ἔβαλλε λόγον εἰς
 τοὺς στρατιώτας καὶ πρὶν τῆς νίκης καὶ μετὰ)
 με ἐπῆγε, λέγω, ἡ τροφὸς διὰ γὰρ με ἀγομύρσι;
 ἀλλὰ τί συνέβη; Αὐτὰ τὰ περιστατικὰ τὰ εἶπε
 ὁ σεβάσμιος Διονύσιος ἐνώπιον τῆς Σεβαστῆς οἰ-
 κογενεῖας τοῦ Μάρκου Μπόζαρη, τὴ συνέβη; με
 ἀγομύρσι, καὶ με ἐβάπτισα πατόκοφα, καὶ
 ἔλεγε ὁ ἱερεὺς ὅτι ἐγὼ μέσα εἰς τὴν κολυμβή-
 θον, ἐγαμογελοῦσα. Εἶχα δικίον, πᾶτερ Μάσσω
 πᾶ γελῶ, καὶ γὰρ χαίρωμα, ἐπεδῆ, ἀπὸ
 αὐτὰ τὰ περιστατικὰ γνωρίζω τὴν αὐτῆς

χίαν τῆς ζωῆς μου. Στάλα Θεολογικῆς σχολῆς
 δὲν πνέει εἰς τὴν καρδίαν μου, ἡ ἀνθρώπινης
 ἀντιπάθειαι, τοῦ χωρίζοντος; ἄνδρας τῶν διδ-
 δογμάτων δὲν ἔχουν κέρμιαν πέρασιν εἰς τὴν
 ψυχὴν μου, καὶ βλέπω καθαρὸ καθαρὸ τὴ φῶς
 τῆς χριστιανικῆς ἀγάπης, καὶ εὐθύτητος. Κά-
 ποιο; θὰ ἔλεγε δὲν τὸ δείχνεις τόσο, ἐπειδὴ κα-
 κολογεῖς τὸν δαίνα, καὶ δαίνα ποῦ; δὲν σοῦ δέ-
 σουν. Ὅσο μὲν διὰ αὐτὸ, ἀποκρινομῶν ἐδιδάξαται
 τὴν ἁγίαν γραφὴν, ἐδιδάσσα τὸ Εὐαγγέλιον,
 ἐδιδάσσα πολλοὺς τῶν ἁγίων πατέρων, ἀλλὰ δὲν
 εἶδα ποθεν ὁ Μεγαλοδύναμος νὰ ἐκδώσῃ ψή-
 φισμα ἀμνηστίας κατὰ τοῦ Ἐσφόρου, καὶ σὺν
 ἄλλων ἀνταρτῶν τῆς βασιλείας του.
 Διὰ τῆς Ἑλλάδος πάτησι ἀφῆσα εἰς τὰς βαλ-
 μίδας τοῦ θρόνου τοῦ Ἰησοῦ, καὶ με τὸ πι-
 ράδειγμά του μὴν χάρισις ποτὲ ἀμνηστίας εἰς
 τοὺς στρατάρχας τῶν εἰφυλίων πολέμων, εἰς ἐ-
 κείνους ποῦ ἐσυραν εἰς τὴν στρατὴν τοῦ οὐλαρ-
 χηγοῦ; σου. —
 Τὴν ἡμέραν ἐπολεμοῦσαν, τὴν νύχτᾳ ἐκαίαν,
 καὶ ἐοῦ Μάσσω κέρποφλαττοῦσες νὰ τοὺς σῆσῃ
 τὴν θυλιὰ;

στρατηγὸς Γριζιώτη, δὲν σ' εὐρίσκω εἰς τὸν νοῦν
 μου, ἐπιτίξας τὴν Κιλλοτίνα, ποῦ ἴτον καρφία,
 καὶ ξύλα, καὶ ἡ ψυχὴ τῆς Κιλλοτίνας κάθεται
 καὶ κρένει εἰς τὸν Ἀρειοπάγον. Νικηφόροι στρα-
 τηγοὶ Κίτζου Ἰζαβέλλα, καὶ Γριζιώτη, ἀγα-
 φίλοι τοῦ ἔθνους χαίρονται, ποῦ εἶσατε σήμερον
 εἰς τὴν κορυφὴν τῆς πατρίδος, ἐγὼ μεταξὺ τῶν
 ἄλλων πρῶτος χαίρομαι, τὸ ὄνομα τοῦ φύλλου,
 ποῦ ἐκιδῶ μου ἐπιβάλλει τὸ χρέος τῆς ἀκρας
 χαρᾶς. Ἄν ζῆτε, δὲν εἶναι ἔργον τῆς προαιρέσεως
 σας τόσο πιστὰ ἐκινδυνεύσατε τὴν ζωὴν σας διὰ
 τὴν πατρίδα εἰς χιλίους πολέμους, καὶ διὰ αὐτὸ
 τοῦτο εἶσατε καὶ τόσο ἀρεστοὶ εἰς τὴν πρωτο-
 μάρτυρα τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς; Ὡς ὁ ἥλιος ἀ-
 νατέλλει τὸ πρωτὸ, δίδει τὸ ἔσπερας, ὁλοια εἰς
 τὴν οἰκαγένειαν τοῦ Κίτζου ἀνατέλλει καὶ δίδει μὲ
 τὰ προσώπατα τῆς οἰκογενείας αὐτῆς ἡ δόξα,
 καὶ τρίτη φορά εἰς τὸ πρόσωπο τοῦ Κίτζου φέ-
 γει ἥλιος δόξης ἔθνικῆς. Μ' εἶς Γριζιώτη, ποῖος
 ἄλλος ῥήτορας τῆς Συνελεύσεως ἰσοδυναμῆτε ὅταν
 εἶπε; Ἐνθυμηθεῖτε ὅταν ἤθελα γὰ φονεύσαι τὸν
 Δροινί, ποῦ μοῦ ἐπρόβαλλε γὰ παραδόσω τὴν
 Ἀσπὸν με συνήλκην, καὶ ἐγὼ ἤθελον γὰ ἐ-

βγαῖμαι εἴαν οἱ Μισολογιῆτες. Ἄν εἶναι σφάλμα
 σου στρατηγὸς Γριζιώτη, ἂν δὲν ἰδευτέρωσας τὸ
 κάμουμα τοῦ Μεσολογγίου, εἶναι σφάλμα τῶν
 ἀνθρώπων πραγμάτων ποῦ ἔχουν θρασε, δὲν
 δευτερόνθεται τόσο εὐκελα εἰς ἕναν αἰῶνα ἐκείνη
 ἡ ἄγρια Τραγωδία τῆς ἀνδρείας.
 Ἀλλὰ θὰ σὰς κάρω μίαν παρατήρησιν στρα-
 τηγῶν, θὰ σὰς βγάλω ἀπὸ μίαν πλάνην. Νομίζ-
 ζετε ἔτι τὰ δοξασμένα σας ἔργα τὰ ἐκάματε μὲ
 νὴ σας χωρὶς τῆς συνδρομῆς τοῦ Θεοῦ, εἶπε
 ὅταν εἰς τὴν Κλίσσθα ἐγέμισε κορυφία ἡ λύμη,
 εἶπε ὅταν Γριζιώτη πηδώντας ἀπὸ τὰ ταμπούρια
 ἔκωβες μονόφορα τοὺς τρεῖς βεβαιωθῆτε, ἡ δύνα-
 μὴς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι μικρὴ ἂν δὲν νεύη τὸ
 βλέφαρον τοῦ Κυρίου. Ὑποπτεύομαι τὴν πλάνην
 σας ἐπειδὴ βλέπω, ὅτι δὲν σέβασθε τῶρα τὸν
 Θεόν, καὶ τὴν δικαιοσύνην του. Εἶναι δικαιοσύνη
 Θεοῦ, εἰς τὴν ἀκμὴν τῆς ἐπιτροπῆς, καὶ τῆς δό-
 ξης σας νὰ ἐνθουσιθῆ εἰς τὴν πρωτοκαθεδρίαν
 τῶν δικατηρίων τῆς πατρίδος σας, ὁ ἀδικοῦ
 καταδικώκτες τοῦ ἰσοτίμου συναγωνιστοῦ σας γέ-
 ρουτος Κολοκοτρώνη; Τάχα νομίζετε ὅτι δὲν
 ἔχασατε ἀκατοὺς συντρόφους εἰς τοὺς πολέμους

πού βραβεύετε τούς ἀνδρώπους, ἐπὶ νῆβελαν νὰ
 τοὺς σφάζουν, καὶ εἰς τὴν εἰρήνην; Ἐνοχοί ἴστω,
 ἢ ἔνοχοι; Ἐνοχοί ἦτασθε ἑσείς πάχα, ποὺ ἀ-
 σπορηλλίχαστε, ποὺ ἔδαρθήκατε εἰς τὸν Ἰτζ-
 καλέ; Θὰ σᾶς εἰπῶ θὰν λόγον πικρὸν, δὲν τολ-
 μῶ νὰ σᾶς τὸν εἰπῶ ἐγώ, θὰ τὸν εἰπῶν τὰ παι-
 διάσας, ὑπολήψισθε αὐτὰ, εἶναι τέκνα θαυμασῶν
 ἀνδρῶν, τῶν ὁποίων ἀνδρῶν ἡ φήμη θὰ σώζεται
 ἕσο θὰ σώζεται ἡ Ἑλληνικὴ φυλὴ, καὶ δὲν
 δύναμεθα νὰ στοχασθῶμε ποτὲ νὰ ἐμπῆ εἰς τὰ
 σχέδια τοῦ Θεοῦ, ὁ ἀρανισμὸς τῆς Ἑλληνικῆς
 φυλῆς, τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἔσωσε ἀπὸ τότους κιν-
 δύνους, καὶ τὴν ἔκαμε σήμερον δοξασμένην, καὶ
 λαμπροτάτην. Ἀκούσατε λοιπὸν τί θὰ εἰπῶν πὰ
 παιδιάσας σταρνιζόμενα τὴν ἡλικίαν. Οἱ πατέ-
 ρες μας ἀλλ' ἦλθε ἡ βσιλεία ἐρρακίσθησαν,
 ἐλευθερώθησαν ἔπειτα, ἔγιναν μεγάλοι, καὶ εἰς
 τὴν ἀκμὴν τῆς δόξης των ἐγκαλυθῆθη κριτῆς,
 κριτῆς τῶν κριτῶν ὁ καταδικαστὴς αὐτῶν τῶν
 πικτέρων μας, καὶ ἄλλων πειρημένων συναδελφῶν
 τους! τί δηλοῖ αὐτό, ἢ ὅτι οἱ πατέρες μας ἦ-
 τον ἐγκληματικοί, φεῦ! ἀμα ἐσυτήθη ἡ πο-
 λυπόδατος βσιλεία, ἡ ξένοι τῆς ἀγάπης, καὶ τῆς

γνώσεως τοῦ δικαίου, ἡ δεῖλαι καὶ δὲν ἀντιπάρτα-
 ταν στήθος εἰς τοὺς προσάτας τῆς ἀδικίας.

Β. Βασιλιῆτες στρατηγοί, ὁ Θεὸς ποὺ σᾶς προ-
 τίμησε νὰ ἀναστήσετε τὴν πατρίδα, βεβαιώθητε,
 μεγάλην ἀξίαν ἔχετε εἰς τοὺς ὀφθαλμούς του καὶ
 μὴ καταφρονεῖτε τὸν ἑαυτὸν σας.

Όσοι νομίζουν ότι προσβάλλονται από τὸ φύλλον τοῦ Ῥήγα, τοὺς παρακαλῶ νὰ μὴ πάρουν εἰς ἔχθρα τὸν γράροντα, καὶ ἂν εἰσακούσουν τὴν δέησίν μου θὰ εἶναι δίκαιοι. Λέγομαι τὸν ἔπαινον τοῦ Κυρίου Κυκαρίσση, ὅτι ὁμιλῶ ὅπως ἠδύνατο νὰ ὁμιλήσῃ ὁ ἀληθινὸς Ῥήγας, ἃ; στοχασθοῦν λοιπὸν, ὅτι εἶναι ἓνα κρῦο κουφάρι, ποῦ τοῦς ὁμιλεῖ. — Ἐἴτε ἀπὸ τὰς ἐξείς τῆς νεότητός τους, εἴτε ἀπὸ ἀμέλειαν νὰ καταγίνωνται εἰς τὴν μελέτην τῶν ἱστοριῶν τῶν ἐθνῶν, ποῦ εἶναι τὸ μυαλὸ τῆς τροφῆς τῶν ἀληθινῶν πολιτικῶν ἀνδρῶν, εἴτε ἀπὸ πάθη, ποῦ ζοῦν εἰς τὴν καρδίαν των ἀπὸ τὰ συμβάντα τοῦ καιροῦ τους, εἰς τὰ ὅποια ὡς πολιτικοὶ ἄνδρες ἐπέλεχθησαν, δὲν δειλιάζω νὰ βεβαιώσω, ὅτι ὁ δρόμος ποῦ ἐπάτησαν οἱ πρωθυπουργοὶ τῆς 29 Μαρτίου, καὶ 6 Αὐγούστου, ἀφρημῆς τῶν εἰρημένων αἰτιῶν δὲν εἶναι ὁ ὀρθός. Τοὺς πιάνω ἐπ' αὐτοπόρῳ ὅταν γενόμενος λόγος νὰ συνθέσουν αὐτοὶ οἱ δύο ὑπουργεῖον, (κατὰ τὴν ἀδειαν τοῦ Σεβαστοῦ Μονάρχου) δὲν ἐσυμφώνησαν ἢ μὴ συμφωνίατους δὲν μυρτυραεὶ τὴν ἰδιοτέλειάν τους; Τόσον θολὸ τόσον σκοτεινὸ εἶναι εἰς τὰ μάτια τους τὸ συμφέρον τῆς πατρίδος, διὰ τὴν

ὅποιαν δέχονται τόσον ἀσπλαγγνίῃ! Ὁ δρόμος ποῦ ἐτόλμειζαν, καὶ τραβοῦν αὐτοὶ, ἢ ὅποιοι ἄλλοι τὸ ἴδιον σύστημα ἀκολοθήσου, κατεβαίνει εἰς τὴν δουλείαν τῆς πατρίδος; ὅπου εἶναι ἀδύνατον νὰ εἶναι κίνδυνος, καὶ εἶναι κίνδυνος, ὅπου δὲν εἶναι πνεῦμα, γενναϊότης, καὶ ἀγάπη; εἰς αὐτοὺς ἀπατημένοι, ἂν νομίζουν νὰ μείνουν αὐτοὶ αἰεὶ καὶ εὐτυχεῖς εἰς τὴν γενικὴν δουλείαν, καὶ δυστυχῆς τῆς πατρίδος. Μοῦ διδάσκει αὐτὴν τὴν ἀλήθειαν ἡ ἱστορία, ποῦ εἶναι ἡ κληρικὴ τῶν ἐθνῶν.

Ἐγὼ δὲν ἔχω κἀνεὶνὰ παράπονα ἐναντίον τῶν εἰρημένων προσώπων, διὰ τὴν οὐτε τοὺς ἐζήτησα ποτέ τίποτε, οὔτε μοῦ ἔδοσαν, καὶ εἶμαι βεβαιοσ, ὅτι ἂν ἤθελε τοὺς ζητήσω, δὲν ἤθελε μοῦ τὸ ἀργηθοῦν, καὶ εὐγνωμόνῳ ὅτι δὲν με ἐνθουήθησαν καὶ οὕτως ἔχω σχῆλην, καὶ γράφω τὰ φύλλα τοῦ Ῥήγα, εἰς τὰ ὅποια προσπαθῶ νὰ ἐκθέσω τὴν συνείδησιν τοῦ ἐθνους, καὶ πιστεύω, ὅτι περισσότερο τοὺς ὠφελεῖ ἔγὼ ἀπὸ τοὺς παρασίτους, καὶ ψευδοαστυβούλους των. Διὰ τὴν ἀγάπην τῆς Ἑλλάδος φθάσει εἰς τὰ γυμνάσια νὰ ἀνεγυμνωσὶ τὴν παλαιάν ἑλληνικήν;

ἐραπεία ἀεικὸν ἢ Ἑλληνικὴ γῆ, χίρις τῶν ἀρ-
 χιεῶν εἰς τὰς ἡμέρας τῆς δουλείας τῆς, πῶς νὰ
 μὴ ἐραπᾶται σήμερον, τοῦ λαοῦ ἀξίος μυρίων
 ἐπαθῶν τὴν δόξασαι

Ἐγὼ ἀμφιβάλλω ἀνεῖμαι ἢ δακρύσαι δημοτῆς
 Ἀθηνῶν, ἀλλὰ εἰς τὴν ὑποψίαν, ὅτι εἶμαι, χαίρομαι,
 καὶ μεγαλοφρονῶ, καὶ δὲν ζητῶ τὴν περισσότερον
 Βεβακίονομαι ὅτι ὁ Κύριος, Νικολάος ἐπτάθλι ἔνζος
 ἀπὸ τοῦ καλοῦ, συνεργοῦς τῆς γῆ. Σερπενδρίου,
 ὅθεν ἡ χλαμὺς τῆς ἐνδόξου ἡμέρας τὸν στολιζέται καὶ
 τὸν σμύνει, τὸ περιττατικὸν τοῦτο γέμει τῆς
 καρδίας μου χαρᾶς. Ἀς ἀτοχασθῆ καθένας τὸ
 καλλοῦ, πῶς ἔχει ὁ ἔπαινος, ἔπαινος τοῦ σχετιζέ-
 ται μὲ τὸ καλὸ τῆς πατρίδος. Σημειώσω διὰ τελευ-
 τᾶν φερᾶ, ὅτι ὁ ἔπαινος ἢ ἡ κατηγορία μου ἔχουσι
 μόνον αἰτίαν τὰ ἔργα τῶν ζῶντων ἀναφορικῶς
 μὲ τὴν πατρίδα, καὶ ἂς μὴν πάρη κἄνεις ἀψή-
 ριστὰ αὐτὸ εἰς σύστημα, εἶναι ὁ τρόπος τῆς ἀρ-
 χαιῆς Ἑλλάδος, καὶ τῶν συγγραφέων τῆς, ἀ-
 πόφορος αὐτῆς καὶ εἰκῶν ἢ Ἑλλάς ἦτον μεγάλης
 ἢ μικρῆ σχετικῶς μὲ τὰ μεγάλα ἢ μικρὰ ἔργα
 τῶν τέκνων τῆς, τὸ ἄτομον δὲν ἔχει χωριστὸν,
 εἶναι ἕκαστὸν μὲ τὴν ὁλόκληραν τῆς ἔθους, ομοίω

μορφοί κίριοι φέρου, τὰ κατὰ ἀποτελέσματα,
 καὶ δὲν φοβοῦμαι νὰ σφίλλω. Ο. Ε. Λ. Π.

Ὅποιος φιλοφρονεῖ εἰς τὸν Ἔργον, καὶ θε-
 λήσει νὰ τὸν ἀναγνώστη προβλέπω τῶν β-
 λεγχον πῶς θὰ μού κἀμαι, πέφτω θὰ εἰπέ
 εἰς ἀντιλογίαις. — Ἡ ἀντίρρισις εἶναι εἰς
 τὰ πράγματα, ὅχι εἰς τὸν γράφοντα. Ἐγὼ
 ἐξομολογῶ τὸ ἔθος, δὲν τὸ κοινοῦ μὲ τις
 καταβάλλωντας περισσοῦς κόποις πρὸς φω-
 τιμὸν τῆς ψυχῆς μου, πλησιάζω, κινδυνεύω
 νὰ φανῶ ἀξίος, μὲ πολλὴν ἀτάλειαν, τοῦ πρώ-
 του ἔργου, διὰ τὸ δεύτερον δὲν εἶμαι πῶς ἀ-
 ξίος, ἄλλος θὰ ἔλθῃ. — Ὁ σοφὸς Shelling θέ-
 λωντας νὰ δώτῃ τὸν οὐτιμὸν τῆς ἐργασίας τε-
 χνίτου ἀνδρός λέγει. L'ouvrage de l'artiste
 c'est une contradiction appaisée. Εἶναι ἀντί-
 φρασις γαλῆνοποιημένη καὶ ἡ κοινωμία ἐργάζεται
 ὡς ἄνθρωπος τεχνίτης, τὸ ὅλικὸ εἶναι, τὰ στοι-
 χεῖα μάχονται, δὲν πληρωτῆ ἀκόμη ἢ γαλῆνη,
 τὸ ἀριστούργημα δὲν ἐρεξῆ εἰς ὄλην τοῦ τὴν
 λαμπρότητα, ἢ λύρα τοῦ Ἀμφίρανος προοιμιάζει
 τοῦς ἄρχους τῆς πόλεως. ε. ε. χ. π. π. π. π. π.

ΠΑΡΟΡΑΜΑΤΑ.

Εἰς τὸ Κεῖμενον.

Σελ. 5. στιχ. 16. ἄνθρωπος.

• 7. • 5, ομοιάζει.

• • 23, δυστυχῶν.

• 12 • 11, σιωπήσομεν.

• 13 • 12, εἶθε.

• • 18, εἶθε.

• 17 • 10, φέτως.

• 22 • 15, σώζονται.

• 27 • 10, ἀκουσατέ τον.

• 32 • 15, στρατευμάτων.

• 42 • 16, συγκερνῶντας.

• 44 • 9, εἶθε.

• • 10, εἶθε.

• • 17, Μεσόγειον.

• 46 • 9, στασιάζωντας.

Παροράματα εἰς τὰ Σημειώματα.

Σελ. 6. Σημ. στιχ. 15. γράφει κακοποιήσας τοὺς ὑπουργούς.

• • Σημ. • 17. • ἀνά συμβουλίην νὰ μὴν ἐφαρμώσουν οἱ ὑπουργοὶ πρὸς ὧρας. •

Σελ. 7 στιχ. 5, εὐποληπτοτέρους.

• • • 10, διτσοχυρίζομαι.

• 13 • 20, συνείδησις.

• 36 • 17, ἐφραλόζωντας.